ateitis

1965 nr. 4
balandis

1911 — Ateitis — 1965

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

LITHUANIAN R-CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

1965 BALANDIS — APRIL Nr. 4

TURINYS

Ateitis — Komentarai 89
Jonas Šoliūnas — Žygyje per Alabamą . . 91
Aleksandras Mauragis — Kiek jau amžių (eil.) 93
Birutė Dabušytė — Per sniego patalus . . 94
Z. Ramonas — Žvilgsnis į žmogų be Dievo . 96
A. Skirmuntaitė — ...bet, antra vertus... . . 101
Teilhard de Chardin 102
Arūnas Liulevičius — Žmonijos ateitis . . 103
Antanas Razgaitis — Didelė šventė Clevelande 106
Vox Populi 109
Mūsų organizacijoje 110
Pax Romana 112
Kun. Ant. Steigvila, MIC — Apaštališkas pasauuliečių institutas 113
R. Šliažas — Spaudos apžvalga 114
Nuo lentynos — **E. Bradūnaitė, L. Valaitis, a²** 115
J. Šoliūnas — Sportas 116
Irena Rušėnaitė — "Jei tu gyvas... pieno puta" 117
Nuo rytų iki vakarų 118

Viršelis — tėvo **Algio Kezio, SJ** nuotrauka

ATEITIS YRA MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Vyr. red.: Skirmuntas Radvila
Red. nariai: Aušrelė Skirmuntaitė, Jonas Šoliūnas, Rimvydas Šliažas, Elena Bradūnaitė, Milda Pakalniškytė, Antanas Rauchas, Mirga Pakalniškytė, Leonas Valaitis.

★

Redakcijos adresas
"ATEITIS"
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

★

Published monthly, except. July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"A T E I T I S"
5725 So. Artesian Ave.
Chicago, Illinois 60629

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą
Garbės prenumerata metams $10.00
Subscription $5.00 per year
Administracija:
5725 So. Artesian Ave.
Chicago, Illinois 60629

★

Second class postage paid at the Chicago Post Office

ATEITIS

Broliai: Apsivalykite nuo senojo raugo, kad būtumėte naujas įmaišymas kaip kad jūs ir esate nerauginti. Juk mūsų velykinis avinėlis, Kristus, jau paaukotas. Taigi, švęskite šventes ne senu raugu, ne piktybės ir nedorybės raugu, bet nerauginta tikrybės ir tiesos duona.

Velykų Lekcija (1 Kor. 5, 7-8)..

SUSITIKIME ŠVENTAJAME RAŠTE

Gyvename laikais, kurie gal kada nors bus vadinami krikščionių vienybės apyaušriu. Ryšius tarp krikščionių nelengva užmegsti, nes mums trukdo ne tik sienos, kurias ir vieni ir kiti per šimtmečius statėme, bet taip pat ir vienų kitiems šaltumas, nes esame pasidarę vieni kitiems svetimi: mes suprantame, kad esame atsiskyrę, bet mes dar negalime pajusti, kad esame broliai. Dėl to mes abeji turime ieškoti progų, kurios leistų mums kaip krikščionims susitikti, pasijusti, kad abeji esame to paties mokytojo mokytiniai. Gaila, kad dar tiek daug kliūčių kyla bendravimui maldoje. Šiuo metu gal pats prasmingiausias katalikų ir protestantų susitikimas būtų per Šventąjį Raštą. Velykos — didžioji krikščionių šventė. Kol dar negalime kartu džiaugtis Kristaus prisikėlimu, galime dalintis jo kančia: būtų labai prasminga bendrai su protestantais suruošti Šventojo Rašto vigilijas, kad jo žodžiai tirpdytų tuos ledus, kuriuose įšalę mūsų ryšiai..

BAŽNYČIA LIETUVOJE

Kovo mėnesio "Herder Korrespondenz" plačiai aprašo vyskupo Vincento Brizgio Bažnyčios Suvažiavimo dalyviams įteiktą memorandumą apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Šis žurnalas analizuoja įvykius ir sroves katalikų gyvenime: reportažui apie memorandumą skirti keturi puslapiai rodo, kad žurnalas jį vertina kaip svarbų medžiagos šaltinį apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje.

Memorandumo turinį pristatysime ateinančiame "Ateities" numeryje. Šiuo kartu tik norime džiaugtis vyskupo Vincento Brizgio iniciatyva visuotinį Bažnyčios Suvažiavimą painformuoti apie Bažnyčią Lietuvoje ir pastebėti, kad šioji informacija jau yra radus atgarsį pasaulinėje spaudoje.

MIRĖ KARDINOLAS MEYER

Chicagoje, balandžio 9, praėjus šešioms savaitėms po operacijos išimti augliui iš smegenų, mirė kardinolas Albert Gregory Meyer. Amerikos katalikai neteko didelio vyro, kuriam atrodė neišvengiamai skirta vadovauti krašto hierarchijai. Vatikano suvažiavimas neteko vieno iš savo vyriausių pirmininkų - moderatorių ir gabaus parlamentaro.

Kardinolas gimė 1903.III.9 Milwaukee. Kunigu žadėjo būti nuo mokyklos metų. Labai greit po kunigo šventimų jam suteikiamos atsakingos pareigos. 1937 skiriamas St. Francis seminarijos rektorium, 1946 skiriamas Superior, Wisconsin, vyskupu, 1953 perkeliamas arkivyskupu į Milwaukee, 1958 kardinolui Samuel Stritch mirus, skiriamas valdyti didžiausią Amerikoje (2,317,000 tikinčiųjų) Chicagos arkidiocezją. Per šešis jo valdymo metus Chicagos diocezijoje buvo parodyta gyvesnis susirūpinimas rasinio teisingumo klausimais, užmegsti artimi ryšiai su protestantų ir žydų dvasiškiais, suteikta daugiau laisvės ir atsakomybės pasauliečiams.

Taip kaip ir tėvas Gustave Weigel, taip ir kardinolas Meyer mirė tuo laiku, kai jis labai buvo reikalingas, nes jo greita orientacija, nepajudinama lygsvara ir atkaklus siekimas Bažnyčios atnaujinimo leido jam būti ryšiu tarp liberalų ir konservatorių: savo draugais jis laikė ir Los Angeles kardinolą McIntyre ir Montrealio kardinolą Leger. Jis mirė nepabaigęs to darbo, kuriam jis buvo skirtas. Amžiną atilsį duok, Viešpatie, šiam dideliam žmogui.

NEPASITIKĖJIMAS JAUNIMU

Spaudoje skaitėme — bus jaunimo kongresas. Tikimasi, jog suvažiuos daug lietuviško jaunimėlio savais reikalais pasikalbėti. Kiek žinoma, to kongreso darbų pravedimui jau sudaryti, arba dar sudarinėjami, įvairiausi komitetai. Toks vykdomų-

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]DO BIBLIOTEKA

jų organų sudarinėjimas yra natūralus dalykas ir dėl to nereikėtų nė rašalo lieti. Tačiau, kas mus sudomino šituose paruošiamuose darbuose, tai yra kaikurių jaunimo organizacijų galvosena. Pasirodo, kad dažnai savo auklėtiniais kaikurios organizacijos nevisai pasitiki ar tiki jų sugebėjimais.

Iš spaudoje matytųjų pavardžių sprendžiant, atrodo, kad kaikurių komitetų nariai bus gerokai pražilę ar pliktelėję. Mes nieko prieš senstelėjusius, tačiau kartais gali būti juokinga, jei jaunimo kongresą bandytų tvarkyti žmonės belaukią, ar jau turį anūkų.

Galbūt organizacijos, skiriančios pasenusius savo atstovus į kongreso komitetus, išduoda netik vyresniųjų nepasitikėjimo jaunesniaisiais savo kolegoms buvimą, bet liudyja ir organizacijos nepasiruošimą. Gera yra girtis atliekamais darbais, tačiau tokie "jaunųjų" atstovų atsiradimai rengiamo kongreso komitetuose ar tik nebus tikresni liudininkai esamos padėties organizacijoje nei tuščias apie tai gyrimasis?

RYŠYS SU LIETUVYBE

Šeštadieniai, kaip ir darbo diena, turi savo tvarką: išdūmimas vakare į kiną, į miestą, į šokius, tik lauk iš to naminio ratelio, nes džiaugsmas vis kitur.

Gavėnia apkarpo truputį sparnelius, pradedi domėtis rimtesniais parengimais, paskaitomis, taip ir užkliūvi į Jaunimo Centrą gan neįprastu laiku ir į neįprastą ratelį — būtent, skautų lauželį. Nors ne narys, dauguma nepažįstami, visvien pasijauti kaip šeimoje. Programa neilga, paprasta, neprilygsta televizijos ar kabareto sintetiškam juokui, bet užtai su sąmoju, tokia gryna, nuoširdi, žmogiška. Po to — dainos, įsijungi mielai — gražūs jauni balsai. Pradedi dairytis: mergaitės dailios, tokie atviri veidai, visų akys žiba džiaugsmu, kurio jau seniai nematei kitur, su kitais. Vaizdai ir dainos susijungia pagaliau tokiame šiltame jausme krūtinėje, lyg būtum rojaus kampelyje — taip, tai ir bus mūsų jaunųjų ryšys su lietuvybe, tas šiltas jausmas, kurį turi būdamas su lietuviais, būdamas tame mažame pasaulyje be purvo ir cinizmo.

OMEGA

Projekto "Omegos" pradžia ateitininkijos eilėse prilygo naujo satelito iššovimui Cape Kennedy vietovėje. Į griežtuosius mokslus išėję ateitininkai studentai pasiryžo užmegzti glaudesnius santykius su viens kitu, išvystyti idėjinį dialogą ir pagaliau viso to vaisius atsiųsti **Ateičiai** straipsnių pavidale.

Deja. Niekas (dar) neatsitiko. O būtų buvę įdomu patirti, ką mūsų kolegos anoj pusėj universiteto veikia, kokie nauji vėjai jų šakose, ir ką ir kaip jie galvoja apie mus visus liečiančius reikalus.

Tikėkimės, kad istorija neužsirašys tik tą gražų ir įspūdingą projekto vardą, kuris truputį primena seną liaudies patarlę: Netaręs Alpha, nesakyk Omega.

JAUNUOLIAI BE DARBO

1965 metų kovo mėnesį bedarbiai sudarė 4.7% visos darbo jėgos, pats mažiausias nuošimtis per kelis metus. Pažiūrėjus į jauniausius darbininkus, tačiau, statistika kur kas liūdnesnė: kovo mėnesį iš darbo ieškančių jaunuolių 13.9% buvo be darbo — procentas penkis su puse kart didesnis už suaugusių vedusių vyrų nedarbo nuošimtį. Jaunuolių nedarbo nuošimtis paskutiniais metais didėja: 1962 metais iš tų, kurie buvo metę gimnaziją vienus metus, dar 15.7% neturėjo darbo — šįmet tokių yra 31%. Sunkiau darbą rasti ir gimnaziją baigusiam jaunuoliui: 1962 metais po vienų metų po gimnazijos baigimo 9% abiturientų neturėjo darbo, gi šįmet tokių yra 18%.

Statistikų žinia aiški: darbą kasmet bus sunkiau gauti neišlavintam darbininkui. Darbų paklausa didelė — trūksta darbininkų, kurie valdytų sudėtingas mašinas, talkintų tyrinėjimuose. Darbus, kuriuos anksčiau atlikdavo prakaitas ir raumenys, dabar greičiau atlieka mašinos. Išvadą galima pačiam pasidaryti: siekti aukštojo mokslo nebėra jau vien tik asmens išsivystymo klausimas, bet ir ekonomijos ultimatumas. Tas, kuris nepasinaudoja proga universiteto mokslui, skaudžiai nuskriaudžia savo paties ateitį.

KRAŠTAS STEBI SELMĄ

Selma yra miestas Alabamos valstybėje, kurio virš pusė 25,000 gyventojų nešioja juodą odą. Iš jų tik saujelė registruoti balsuotojai. Šią žiemą vyko demonstracijos, kuriomis norima sujudinti bendruomenės sąžinę, kad balsuoti galėtų ir juodos odos piliečiai. Gal ne taip tolimoje ateityje atrodys keista, kad dėl šios savaime suprantamos teisės kovo mėnesyje turėjo mirti du žmonės: unitaras kunigas Reeb iš Bostono ir Viola Gregg Liuzzo iš Detroito. Abu baltieji. Abu su šeima. Abu vedami stipraus sąžinės balso būti ten, kur reikia liudyti. Reeb ir Liuzzo buvo du iš daugelio, kurie iš viso krašto atvyko į Selmą, kad savo dalyvavimu parodytų, jog žmogaus teisių suvaržymas nėra privati Selmos problema. Stebėtojui ypač į akį krito didelis skaičius kunigų ir seselių demonstracijose ir eisenoje į Montgomery. Seselių dalyvavimas ne tik parodė jų drąsų įsipareigojimą kovoti už žmogaus teises, bet taip pat sulaikė ir ranką tų, kurie norėjo naudoti jėgą demonstracijoms išsklaidyti.

KELIONĖ Į ERDVES

Kaip nuostabu, kad tiek daug dalykų laikome savaime suprantamais, kurie prieš dešimt metų buvo tiktai fantazija. Štai du vyrai per kelias valandas tris kartus apskrenda žemę: jiems skrendant girdi pasikalbėjimus su žeme, rūpiniesi, ar laimingai pavyks nusileisti, džiaugiesi, kai astronautai išgriebiami iš vandenyno ir saugiai atskraidinami į karo laivą. Ankstyvą rytą stebi televizijoje paveikslus iš raketos, kuri tuo pačiu metu artėja į mėnulį. Girdi žinias apie erdvių laivą, kuris jau keli mėnesiai skrenda į Marsą; kelionės metu instrumentai raketoje atlieka mokslinius eksperimentus; radijas palaiko nuolatinį ryšį su žeme, nors raketa jau keli milijonai mylių nuo žemės.

Daug nueita, bet dar esame tik ant slenksčio į erdves. Esame tik pionierių stadijoje. Pats žmogus dar nedrįsta per toli nuo žemės atsitolinti; mes džiaugiamės dalykais, kurie vėliau atrodys neverti dėmesio: lakūnas pakeičia kapsulės orbitą, trumpam laikui išeina iš savo laivo erdvėn. Tačiau šie maži žingsniai yra lyg raumenų lavinimas šuoliui į mėnulį. O tada kelias atviras naujam Kolumbui į erdves.

Mūsų dienomis galime pajusti, ką juto Renesanso žmogus išlydėdamas jūrininkus į fantastiškas keliones tropikų kraštuosna. Pirmieji žingsniai į erdves yra ne vien astronautų, bet ir visų mūsų pergyvenimas. Tai pergyvenimas, kurio ateities kartos mums gali pavydėti.

žygyje → per alabamą

JONAS ŠOLIŪNAS

Jau daugel metų, mėnesių, savaičių ir dienų buvo neramių Alabamoje. Tačiau šįmetinė kovo ketvirtoji savaitė tame JAV pietiniame steite buvo ypatingai sutrikusi. Viso krašto juodosios rasės piliečiai, trokšdami išlaisvinti pietines valstijas iš baltųjų teroro, nutarė suruošti protesto žygį iš Selmos miestelio į Alabamos sostinę Montgomery. Tai 50-ties mylių kelias. Žemėlapiuose jis pavadintas tik 80-ju numeriu. Tačiau kovo ketvirtąją savaitę jis buvo perkrikštytas į laisvės kelią ir tuo būdu įamžintas šio krašto istorijoje.

Po brutalaus Selmos policijos persekiojimo ir Alabamos valstijos saugumo bandymo viešąsias demontracijas užgniaužti ašarinių bombų bei lazdų pagalba civilinių teisių vadai nutarė suruošti protesto žygį į Montgomery. Ir šitam žygiui pritarė visas Amerikos kraštas. Alabamos valstijai atsisakius suteikti žygiuojantiems reikalingą apsaugą, pats krašto prezidentas Johnson įsakė tokią apsaugą garantuoti kariuomenės dalinių pagalba. Ir taip demonstrantai kovo mėnesio 21 dieną pradėjo protesto žygį iš Selmos į Montgomery. Kelionė truko ketvertą dienų. Ją sekė netik visa Š. Amerika, bet ir didžioji pasaulio dalis. Civilinių teisių kovos vadai ragino visus šio krašto piliečius prisidėti prie demonstracijos, dalyvaujant protesto žygyje bent vieną dieną.

Šalta pradžia

Nutariau prie to protesto prisidėti. Su Chicagos grupe išvykau Alabamon paskutiniąją — kovo mėn. 25 — protesto dieną.

Ankstų ketvirtadienio rytą Chicagos Midway aerodrome siautė sniego audra, nors pavasaris buvo jau čia pat. Daugel kas pradėjo abejoti ar lėktuvas galės pakilti. Visdėlto visi pasiryžėliai — apie 220 — susirinko ir netrukus prasidėjo sėdimas lėktuvan. Šis žingsnis buvo laikinai sutrukdytas policijos. Mat buvo pranešta, kad viename iš lėktuvų yra įpakuota bomba. Tačiau tai buvo tik gąsdinimas. Patikrinus lėktuvus, pagaliau ištrūkome iš Chicagos žiemos ir pasileidom nežinomon kelionėn. Tik viena buvo aišku: Alabamoje šiandien mūsų niekas nepageidauja ir nelaukia. O kai lėktuvo palydovė pasakė, kad "šiandien Alabamoje ypatingai drėgna ir karšta", tai visi keleiviai pradėjo juoktis.

Po trijų valandų kelionės pasiekiame Montgomery aerodromą. Didžiulis užrašas sako: "Welcome to Montgomery". Daugelio keleivių veiduose karti šypsena ir pasiryžimas. Ir tikrai oras nepaprastai tvankus. Paliekame visus paltus ir megztinius ir skubam į belaukiančius autobusus, kurie mus veš prisijungimui prie žygiuojančių protestantų.

Istoriniu keliu

Netrukus sausakimšas autobusas išnyra istoriškan 80-jan kelin. Nieko ypatingo. Kelias kaip ir visi kiti šio krašto greitkeliai; juodas asfaltas bėga tolyn per Alabamos lygumas. Aišku tik, kad asfaltas slegia raudoną molį ir marias laisvės trokštančių žmonių ašarų bei kraujo. Beartėjant prie miesto pastebime ir skelbimus, prašančius

1–80

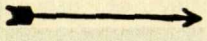

padėti JAV ištraukti iš Jungtinių Tautų. Tai buvo pirmasis ženklas, kad esame pietinėje šio krašto valstijoje.

Po pusvalandžio išlipame iš autobuso ir prisijungiame prie žygiuojančiųjų. Jų — masė. Nematyti nei galo, nei krašto. Mūsų grupė, kadangi truputį pavėlavome, esame paskutinieji. Bet nenusimenam, nes prisimenam Šv. Raštą.

Vaizdas ir nuotaika nepaprasta. Jai aprašyti nebėra žodžių. Eiseną stebi daugumas gyventojų. Pirmiausiai keliaujame per juodųjų apgyvendintus plotus. Visur matyti nepaprastas neturtas ir vargas. Rodos, kad grįžom į necivilizuotą Afriką. Lūšnelės, pusnuogiai, apiplyšę vaikai. Tačiau visi nepaprastai linksmi. Nevieno stebinčiojo eiseną akyse ašaros. Vyresnieji ploja ir dėkoja, kad mes atvažiavome. Jiems atrodo, kad mes tai kažkokia išlaisvinimo kariuomenė.

Eiseną saugoja kariuomenės daliniai. Visuose skersgatviuose sargybos, virš galvų zirzia helikopteriai. Žygiuojančius tvarko specialūs tvarkdariai. Tai daugiausiai juodukai studentai. Jie netik tvarko, bet ir vadovauja. Jie kviečia dainuoti laisvės dainas, liepia šypsotis, neužkabinėti baltųjų praeivių. Tie tvarkdariai nuostabūs idealistai. Tai pasiryžėliai, kurie jau ketvirta diena žygyje. Jų kojos apsivėlę raudonu Alabamos moliu, veidai nusvilinti saulės, drabužiai permerkti lietaus. Ir jie atrodo visiškai nenuvargę. Mums, pakeliavus apie penketą mylių kietu asfalto plentu, atrodo, kad net ir švarkas tapo per sunkus. Tik ne tiems idealistams. Jų veiduose šviečia ryžtas ir kovos dvasia.

Po valandos eisena atsiduria baltųjų kvartaluose. Ir čia bujoja vargas. Skirtumas tik tiek, kad jis baltas. Tačiau dabar išnyksta mus stebinčiųjų sveikinimai. Vietoje plojimų — ilgi liežuviai, vietoj džiaugsmo ašarų — rūstūs ir neramūs veidai. Bet keliauninkai vistiek dainuoja. Nuolatos skamba "We shall overcome" dainos garsai.

Kita valanda ir eisena atsiduria vidurmiestyje. Čia nuotaika dar keistesnė. Šaligatviuose pilna smalsuolių. Jų daugumas baltaodžiai. Žinia, jie yra nepatenkinti demonstrantais. Tai išreiškia įvairiomis veido mimikomis, tačiau ką jie sako žygiuojantiems nesigirdi, nes tvarkdariai nuolatos ragina dainuoti ir laisvės himnu tapusios "We shall overcome" dainos garsai nustelbia visus pašaliečių riksmus. Miesto nepasitenkinimą demonstrantais išreiškia įvairūs plakatai, kurių tarpe vienas net skelbia, kad Dr. Martin Luther King yra komunistas. Visi pašaliai nusodinti Konfederacijos vėliavomis. Mieste nematyti niekur nė vienos Amerikos vėliavos. Eisena siūbuoja, vilnija, lyg vėjo sudrumsta jūra. Toli, toli, lyg jūroj švyturiai, yra šio žygio vadai.

Pagaliau kai pasiekiame demonstracijoms skirtą vietą prieš akis išnyra gražūs, balti rūmai. Tai Alabamos valstijos valdžios namai. Priekyje baltuoja gubernatūra, o jos kairėje ir vėl gražiausias baltutėlis namas su užrašu: "Public Safety Building — State of Alabama". Tai valstijos policijos būstinė. Ji iš viršaus balta, bet savyje slepia juodus darbus. Pastatas kažkaip šiurpu nukrėtė, nes atminty iškilo gražūs NKVD ir Gestapo matytieji rūmai.

Neužmirštamas momentas

Nors Alabamos saulė vargino tūkstantinę minią, nors daugelis nuvargusių keliautojų čia pat aikštėje sumigo, bet protesto vadai pradėjo kalbas. Jų buvo daug. Visos trumpos, įspūdingos. Visi kalbėtojai reikalavo šio krašto negrams lygių teisių ir laisvės nuo pietinių valstijų policijos brutalumo. Aplink didžiulę aikštę buvo televizijos aparatų akys. Jos perdavė visus demonstracijos momentus plačiajai krašto visuomenei. Garbės tribūnoje sėdėjo keliasdešimt civilinių teisių vadų ir kovotojų.

Nepaprastai įspūdingai kalbėjo paprasta Montgomery miestietė, kuri buvo pirmoji atsisakiusi miesto autobuse užleisti sėdimą vietą baltaodžiui. Ji dėl to daug nukentėjo, tačiau nepasidavė ir laimėjo.

Paskutinysis kalbėtojas buvo garsusis civilinių teisių gynėjas ir taikingos kovos dėl laisvės vadas Dr. Martin Luther King. Šio kunigo kalba buvo ugninga ir įspūdinga. Jis niekam nei kardu, nei ugnimi negrasino, tačiau besąlyginiai patvirtino, kad nė vienas šio krašto negras nėra antraeilis pilietis ir kova dėl laisvės niekur ir niekad nesustos tol, kol krašte bus skriaudžiamas žmogus dėl savo odos spalvos.

Dr. King kalbai pasibaigus buvo minios palaiminimas ir bendras "We Shall Overcome" dainavimas. Tai buvo amžiams neužmirštamas momentas.

Man iš kairės buvo jaunas studentas su žydiška kepuraite. Mano dešinėje — jaunas Alabamos negriukas moksleivis. Jo kojos buvo apsivėlę raudonu moliu, drabužis senas ir sudrįskęs. Pradėjus dainuoti ir susikabinus rankomis žvilgterėjau į savo juodojo draugo veidą. Jo veidu riedėjo ašaros. Aš nebegalėjau toliau dainuoti. Kažkas netikėtai užspaudė gerklę. Galingai aidėjo laisvės daina ir sklido, daužėsi baltose gubernatūros sienose. Ji buvo tokia ryžtinga, kad vargu ar ją labai ilgai užgniaužus galės išlaikyti net ir brutalioji Alabamos policija.

Pasibaigus laisvės dainai paspaudžiau abiem savo kaimynams rankas. Galbūt mes daugiau šitame žemės kelyje nesusitiksime. Tačiau tada pajutau, kad buvau susitikęs bent trumpai gyvenime du brangiausius draugus.

Žvilgsnis į brutalumą

Dar dvi valandas teko išlaukti kol galėjome autobusu sugrįžti į aerodromą. Dienos žygis, ilgas stovėjimas, saulė ir lietus išvargino. Buvome visą dieną nevalgę, nes "kažkodėl" miesto restoranuose nebuvo galima gauti maisto, o vienam toliau kur nors nuklysti buvo nedrąsu.

Vakare, aerodrome belaukiant lėktuvo, buvau gyvu Alabamos policijos brutalumo liudininku. Prie pat manęs netikėtai dėl nuovargio iškrito negrų unijos vadas Randolph. Jam išvežti buvo pašaukta policija. Greit atskubėjo du policininkai su mažu vežimėliu. Visur buvo nepaprastas susigrūdimas. Negalima buvo praeiti. Policininkai vežimėlį stūmė nepaisydami žmonių. Pats mačiau, kai žmogui nespėjus iš kelio pasitraukti, policininkas be jokio perspėjimo smogė kumščiu arčiausiai stovėjusiems. Tai buvo mano susitikimas su pietiečių vaišingumu. Tada įsitikinau, kad pietiečiai yra tikrai vaišingi, bet tik brutalumu ir lazdų smūgiais.

Alabamos naktis

Pavasariop pietinėse Amerikos valstijose vakaras nuostabiai gražus. Oras vėsus, švelnus. Kvepia žalumas, vilioja nakties žavuma. Deja, dabar Alabamos naktis yra dar tamsi, klastinga, be tiesos ir meilės žmogui.

Po dvejeto valandų laukimo pagaliau ruošiamės išskristi. Praeiname pro aerodromo užrašą: "Glad you came... hurry back". Daugelis karčiai nusišypso tai perskaitę. Kažkodėl tuo momentu ypatingai buvo graudu ir skaudu. Prieš pat išskridimą pasklido žinia, kad viena iš dienos demonstrantų, detroitiškė Liuzzo žuvo garsiajam 80-tame kelyje. Alabamos naktis ir vėl išplėšė vieną laisvės kovotoją.

Alabamoje naktis dar vis tebėra tamsi ir molis raudonas. Naktis pagimdys aušrą, o pralietas kraujas išaugins laisvės medį.

Aleksandras Mauragis

KIEK JAU AMŽIŲ...

Kiek jau amžių nutekėjo
Amžinais žvaigždžių keliais...
Kažkada ranka Kūrėjo
Dangų uždegė žiburiais.

Ten, dangaus šviesų platybėj,
Laisvas vaikštau vakarais,
Čia, sielos jausmų didybėj,
Džiaugiuos žydinčiais javais.

Skamba sieloj grūdų varpos
Surikiuotos laukuose;
O dangaus žvaigždynų plotuos
Laikau džiaugsmą rankose.

Kiek jau amžių nutekėjo
Amžinais keliais dangaus,
Kažkada Žodis Kūrėjo
Sielą nušvietė žmogaus.

---

we shell overcome

per sniego patalus

BIRUTĖ DABUŠYTĖ

... Nežinau, kas pažadino mane? Ar šaltas žiemos saulės spindulys, ar ankstyvų gatvės valytojų šluotos, braižančios grindinį. Greičiausiai tai buvo nerimas, nutraukęs mėlyną sapną. O gal viskas kartu: ir šerkšnu aptraukti medžiai, ir saulės vėlyvas spindulys, ir gatvės šlavėjų šluotos, kalbančios su per naktį iškritusiu puriu sniegu... Aš atsibudau. Pažvelgiau pro langą ir užsimerkiau nuo vaiskaus žieminio rūbo. Ir taip staiga panūdau atsidurti kur nors laukuose, viena žiemos glėbyje, praeiti savo vaikystės takeliais, nuvažiuoti nuo tų kalnų, nuo kurių važiuodavau kažkada labai seniai. Aš pajaučiau, kad begaliniai pasiilgau savo išblukusios vaikystės, apneštų užmiršties voratinkliais vaizdų, takelių. Pabėgau nuo miesto triukšmo į pasiilgtus vaikystės takelius už daugiau kaip šimto mylių.

Einu per minkštus, balta drobule apdengtus laukus. Temsta... Skambančioje prieblandoje bėga girgždantis, sidabrinis kelias. Kelias eina į namus. Kelias į tolimą, išblukusią vaikystę... Sušalusioje kelio nugaroje skamba mano vieniši žingsniai.

Temsta... Skaudi snieguotų laukų tyla aplinkui. Tik kur-ne-kur tingiai suamsi šuo, ir, lyg išsigandęs savo ledėjančio balso, nutyla. Į tirštėjančią tamsą bėga ir slepiasi pirkios, mirksėdamos žiburėlių akim. Bėga ir slepiasi... O prieš mane tuščias ir skambantis kelias, vedantis išblukusią vaikystę...

Trylika metų šitas kelias negirdėjo mano žingsnių. Trylika metų nematė akys tų snieguotų laukų, negirdėjo akys tos stingstančios tylos...

Dešinėje — tamsaus miško siena, tokia pastovi ir paslaptinga, kaip ir pats gyvenimas. Akys dar atskiria tamsias, šakotas egles, kurių sušalusi sunki rimtis primena gotiką. Ar man baisu? Ne. Juk su manimi kartu bėga šiltas ilgesio jausmas, bėga nerimas ir laukimas, pagimdytas trylikos metų...

Iš kelio išbėga vienišos pėdos į laukų tolumą, lyg nebaigta sakyti mintis, pilna daugtaškių. Aš pasuku tomis pėdomis. O pėdos girgžda ir džiaugiasi, kad jos jau ne vienišos. Dabar dvejos pėdos. Taip ir atsiranda takai...

Štai ir didysis gluosnis sušalęs stovi vidury-je lauko. Kiek tu dar stovėsi, gluosneli? Kiek žiemų dar šalsi vienišas vidury didelio lauko? Nuo čia jau visai netoli. Rodosi linksmiau pabėrė šaltą grožį žvaigždės, papilnėjo mėnulio piautuvas, iš kojų dingo nuovargis.

Tyla ir Alsos krantų riešutynuose. Giliai po storu ledu palaidoti akmenėliai ir vandeninių džiunglių miražai. Bet man noris kuo greičiau pamatyti žiburį lange, greičiau baltų kamuolių apsuptai įvirsti į pirkią ir apkabinti išsiilgtus brangius žmones iš išblukusios savo vaikystės...

Senojo sodo tvora. O už tvoros tik vieniša sena obelis, užmiršta ir žmonių ir likimo. Neišlaikė trylikos metų naštos jos sesės senosios obelys.

Štai ir apsnigtas tuščias darželis prie pirkios galo. Kažin, ar pavasariais jame sėjami gvazdikai ir levažandžiai? Ar sodinamos mėlynakės našlaitės? Paklausiu.

Žiūriu į taką, atvedusį mane per sutemų apgaubtą lauką į išblukusios vaikystės namus ir nedrįstu pasibelsti... Ieškau akimis seno klevo, karklais apsisupusio prūdo. Klevo nėra... O prūdas? Gal ir yra, tik nėra karklų... Dar kažko tai neranda akys, dar kažko tokio nesupranta širdis, bet aš bijau dairytis, bijau, kad neužgestų žiburys. Beldžiu... Ilgai neatidaro. Pro storas sienas neprasprūsta joks garsas. Pagaliau girgžda skląsčiai, pagaliau...

Vos peržengiau slenkstį, apstojo praėjusių dienų nuotrupos, susirinko visi įspūdžiai iš išblukusios mano vaikystės.

Duobėta plūktinė virtuvės asla, kurią taip rūpestingai kažkada šluodavau, kėdė su išpiauta širdele atramoje, ant kurios visada sėdėdavo senolėlė, skusdama bulves vakarienei. Tas pats

skląstis duryse į sodą, kurį taip sunku būdavo atidaryti... Ir nuo pakabintos lempos, lyg girti, kampuose supasi tie patys paslaptingi šešėliai, kėlę vaikystėje baimės ir nežinios jausmą... Ir tie patys artimi veidai... Ne, ne tie patys! Kiek daug raukšlių papylė juose prabėgę metai! Tik akys su džiaugsmo ašaromis tos pačios, geros širdys — tos pačios...

Aš bijau peržengti slenkstį į kambarį, kuriame gyveno ir praleido paskutines akimirkas šioje žemėje senolėlė. Bijau pamatyti tuščią vietą (o gal kuo ir užstatytą), kur kažkada stovėjo senolėlės lova — šviesiausio žmogaus ir šviesiausio prisiminimo iš tolimos vaikystės. Laukiu. Gal ji pati atidarys duris ir atsistos ant slenksčio kaip kadais, apsigobusi balta skarele, švarutė, susijaudinusi ir gera, gera... "Tai tu, Birutėle?" "Aš... Aš, mano senolėle, mano sengalvėle... Aš..." "Sugrįžai, vaikeli..." "Sugrįžau, senolėle, sugrįžau..." Tik kodėl tu išėjai negrįžtamai, kodėl niekada nepareisi? O juk su tavimi nesugrįžtamai išėjo gražiausias mano gyvenimo etapas — vaikystė.

Einu. Čia viskas kaip buvę. Tik vietoj senolėlės lovos dabar stovi paprastas medinis, švariai nušveistas suolas... Tuščias suolas. Tik virš jo, kaip ir anksčiau, kabo mažas šv. Motinos paveikslėlis... Kaip aš jiems dėkinga, kad jie viską išsaugojo!

Liečiu viską rankomis, ir negyvi daiktai prabyla ir pasakoja pasaką, kuria aš jau nebemoku tikėti... Ir susirenka iš visų, kažkada tokių slėpiningų, kampų svyruojantys šešėliai, ir stumdosi apie mane, ir virpa nekantrumu, ir pasakoja, pasakoja visi kartu apie ilgus žiemos vakarus prie žibalinės lempos, apie pirmas garsiai, visiems klausant, skaitytas knygas, apie neramius sapnus, kuriuose įgaudavo kraują ir spalvą perskaitytų knygų herojai ir, išlipę iš eilučių, trukdydavo kietą, vaikišką miegą... Apie vėsius pavasarius, persunktus ievų ir alyvų kvapais, apie prakaituotas vasaras, praleistas daržuose, apie pabiurusius rudenis, pirmus voratinklius Alsos pakrantėse ir pirmas šalnas... O už mažyčių langų sušalusi žiemos naktis, atnešusi šaukiančią tylą, atnešusi liūdesį...

Aš varau nuo savęs tų beformių šešėlių padrikusią minią. Aš bijau, nes mano akyse jie tuoj, tuoj pastebės ašarą... Ir jie paklusniai sklaidosi į kampus ir siūbuoja ten, kaip kadais, lyg pasigėrę lėbautojai, stengdamiesi sukelti baimę ir nerimą. Ir taip sunku suprasti ribą tarp "tada" ir "dabar", taip sunku suprasti, kad esu suaugusi, kad nebijau šešėlių... Ir taip staiga išryškėjusi mano vaikystė išblunka, ir užima vėl tolimą mielą puslapį mano gyvenimo knygoj, taip seniai perskaitytą ir nepakartojamą. Ir viskas tampa tolima ir nesuprantama. Tik aiškus lieka maudulys krūtinėje, kuris vėl vilioja grįžti į šviesų, be paslaptingų šešėlių miesto butą, kuriame viskas aišku, kuriame paprasti negyvi daiktai nemoka kalbėti, nes ir yra negyvi daiktai. Į juos žiūrint, nekyla jokios minties, jokių prisiminimų nė liūdesio, kurių, pagaliau, priprantu nepastebėti...

Bet už langų, ištiesus ledinį glėbį, laukia naktis, o vėjas kedena baltaplaukius laukus... Ir didelio nuovargio sparnai uždengia visas mintis, tik laikrodžio tiksėjimas skaičiuoja bėgančias naujas dienos valandas... Dabarties valandas...

Detroito moksleiviai ateitininkai iškyloj Dainavoj.

žvilgsnis į žmogų be Dievo

Z. RAMONAS

"Žmogus be Dievo" autorius
Dr. Juozas Girnius

Ateizmo kritika J. Girniaus veikale "Žmogus be Dievo"

Kai antikiniais amžiais ir vėliau, vadinamais "tamsiaisiais" viduramžiais, filosofijai buvo skiriamas pats pagrindinis žmogaus dėmesys, tai dabar, mokslų triumfo amžiuje, jai tenka tik podukros vieta. Griežtųjų mokslų laikysena filosofijos atžvilgiu yra gana arogantiška, nes jų pasiekta pažanga yra nenuginčijama ir akivaizdi, kai tuo tarpu filosofija negali pasigirti jokiais apčiuopiamais rezultatais. Dar iki šiol negirdėtos pažangos tarsi apsvaiginti, mokslai pasišauna išspręsti **visas** žmogui rūpimas problemas. Negalėdami pakęsti konkurencijos, jie ignoruoja filosofiją, kuri, protestuodama prieš tokį mokslų imperializmą, nurodo jų kompetencijos ribas.

Dėl šios priežasties, kai filosofijos klestėjimo laikais gimė ir visos pagrindinės jos srovės, tai dabar metafizinė mąstysena išsigimė į nihilizmo stipriai paveiktas įvairias egzistencializmo sroves. Nieko naujo, tad, ir nebesukuriama giliojo mąstymo srity. Juk neapsimoka sau galvos kvaršinti nereikšmingais dalykais! Verčiau konkretūs darbai, negu nenaudingi svaičiojimai!

Nepopuliaru filosofuoti ypač šiame, technikoj pažangiausiame, krašte, kur proto pastangos nukreipiamos į materialiniai naudingų daiktų gamybą. Užtat dažnam šio krašto universitete neatsiranda pakankamo klausytojų skaičiaus, kad filosofija atsistotų šalia griežtųjų mokslų kaip pilnateisis mokymo objektas. Jau pats filosofijos vardas, kaip muziejinė seniena, atgrąsina modernųjį šio krašto žmogų. Galbūt filosofija galėjo tikti tiems laikams, kada mokslai dar buvo vystykluose, bet dabar, kada visos žmogaus pastangos turi būti sukauptos pažangos užtikrinimui, filosofuoti yra neleistina prabanga!

Mokslinis pažinimas ir filosofija

Manau, mažai tesuklysiu prileisdamas, kad šitokiomis mintimis mūsų jaunimas pasitiks dr. Juozo Girniaus filosofinį veikalą "Žmogus be Dievo". Bet kaip neverta paaukoti filosofijos ant mokslų aukuro, kiekvienas pamatys kaip tik šios knygos dėka. Šios rūšies veikalų nūdien mums labai trūksta. Mūsų didysis filosofas ir ateina lietuviškajai inteligentijai pagalbon, duodamas jai taip reikalingos pasaulėžvalginės lektūros. Savo aštria įžvalga dr. J. Girnius atskleidžia šiandien taip pamirštas tiesas, nurodydamas kad ir kodėl mokslinis pažinimas nėra vienintelis kelias į tiesą, kad žmogaus gyvenimo prasmės nušvietimas yra ne mokslų, o filosofijos kompetencijoj, kad, pakildama virš gamtos būtybių pažinimo, filosofija įstengia pasiekti Nelygstamąją Būtį — Dievą, kurs vienintelis tegali įprasminti žmogaus gyvenimą pasaulyje.

Šie klausimai nagrinėjami ne mėgėjo, o dalyką gerai išmanančio profesionalo stiliuje. Autorius itin iškilus savo akiračio platumu. Šio krašto katalikišką pasaulėžvalgą atstovaujanti literatūra todėl ir neišvengia savotiško lėkštumo, kadangi pasitenkinama tik pavienių problemų nagrinėjimu be sąryšio su visuma. Mūsų filosofui, priešingai, atskiros temos, atrodo, reikalingos kaip mūrininkui plytos, kurias tinkamai sujungus išauga puikus pastatas. Dėl to, mano nuomone, jis turėtų būti vertas ne vien tik lietuvių dėmesio. Galbūt ir mūsų akademinis jaunimas, lengviau skaitąs angliškai, turėtų daugiau naudos iš angliškojo knygos vertimo. Tačiau, iš kitos pusės, jei veikalas ir neliks išverstas į didžiąsias pasaulio kalbas, autoriaus talentas nuo to nei kiek nenukentės — kaip tvarkingai apsirengęs mažai pastebimas, bet klounas atkreipia į save visų dėmesį, taip ir populiarumas nėra talento mastas, nes dažniausiai jis paremtas keistumu ar net nenormalumu.

Žmogus peržengia gamtą

Tikėjimo į Dievą klausimas žmogui yra pagrindinis ir pats svarbiausias, nes jis nėra tik teoretinis, kurį nesuinteresuotas galėtų lengvai apeiti, bet jis yra egzistencinis ir todėl neišvengiamas — giliausiai paliečiąs paties žmogaus gyvenimą. Todėl šį klausimą keliąs dr. J. Girniaus veikalas yra kiekvienam labai aktualus, nes vienoks ar kitoks požvilgis į Dievybę, atatinkamai apsprendžia ir visą žmogaus gyvenimą. Dievo ir aplamai antgamtės nepripažįstančiam pats žmogus yra tik gamtinė būtybė, iš esmės nesiskirianti nuo gyvulio; gamtos dėsnių suvaržyta, tad, neturinti laisvos valios ir tuo pačiu — jokios atsakomybės, nes tik laisvi

veiksmai tėra atsakomingi. Šiuo atveju žmogaus, kaip gamtinės būtybės, egzistencija baigiasi absoliučiu išnykimu — mirtimi. Gi žmogui, save suvokiančiam gamtą peržengiančia būtim, gyvenimas įgauna prasmę. Prileisdamas Dievą, jis tuo pačiu prileidžia ir antgamtę, nes juk "gamtinio Dievo" negali būti. Analizuodamas savo veiksmus, žmogus prieina išvados, kad jis yra psichofizinė būtybė — jo dvasiniai veiksmai tegali būti išaiškinami tik dvasinio prado, skirtingumo nuo medžiaginio jo kūno, prileidimu. Tas dvasinis žmogaus pradas, arba siela, ir yra tai, kas žmogų padaro žmogumi ir atskiria jį nuo gyvulio. Mirtis tepaliečia tik medžiaginę žmogaus dalį — jo kūną, o dvasia negali mirti arba disintegruoti, kadangi ji nesusideda iš dalių būdama vientisa. Savo neramumo dėka, siela pasiekia antgamtę, esančią už laiko ribos, ir tokiu būdu žmogaus prigimty įrašytas amžinybės troškimas gali būti realizuotas. Kaip gamtą, dėl medžiagos determinizmo, valdo akla būtinybė, taip žmogus, kaip dvasinė būtis, yra iš esmės laisvas. O su laisve ateina ir atsakomybė. Kadangi laisvė suponuoja pasirinkimą ne tik gėrio, bet ir blogio, tai ji įgalina ir kaltę — kiek laisvas apsisprendimas piktnaudojamas blogio pasirinkimu. Tai įgalina suprasti įgimtą kaltės jausmą žmoguje, neišaiškinamą tik bausmės baime, nes jis nepranyksta ir nusikaltus be liudininkų. Tokiu būdu kaltė, kaip ir jos įprasmintoja laisva valia, turi būti antgamtinės kilmės. Antgamtiškas yra ir žmogaus įgimtas tyrumo troškimas, pasireiškiąs jo pastangomis išsivaduoti iš kaltės, liudijąs aukštesnės už žmogų Būties buvimą — jei žmogus nusikalstų tik sau pačiam, jis pats galėtų ir kaltes sau atleisti.

Tad, matome, kaip skirtingai suvokia gyvenimą ir patį žmogų du skirtingi žmonių tipai: kai netikinčiam gyvenimas reiškia tik užtrukimą laike ir išnykimą į beprasmybę, tai tikinčiam į Dievą gyvenimas, kaip pasiruošimas amžinybei, ir net pats žingsnis į ją — mirtis, įgauna prasmę. Kiekvienas žmogus turi pasirinkti vieną iš tų dviejų pasaulėžvalgų, nes vidurio kelio čia nėra. Ta prasme dr. J. Girniaus veikalas, padedąs susiorientuoti mums taip svarbiuose klausimuose, yra ne tik labai naudingas, bet kartu išduoda jo autoriaus kilnų altruizmą.

Autorių neramina didelis Dievo neigėjų skaičius. Kai seniau tebuvo tik atskiri Dievo neigimo atvejai, tai mūsų laikais nuo Jo atkritimas yra visuotinas, pasireiškiąs ne tiek pavienių ateistų pastangomis, kiek ištisais bedievybės sąjūdžiais. Plačiai išsiskleidęs komunizmas nėra vienišas ateizmo atstovas, bet bedievybe yra užsikrėtę ir vad. krikščioniškieji kraštai, kur Dievo neigimas, tiesa, vykdomas ne prievartiniu tikinčiųjų persekiojimu, o pačiu tylėjimu — tai yra, neradimu reikalo apie Jį kalbėti.

Pavojus mokslą sudievinti

Tiesa, Dievas yra ta Didžioji Paslaptis, mūsų ribotam protui niekuomet pilnai nesuvokiama, tačiau ateizmas savy slepia nenorą Jo ieškoti. Dievas sąmoningai nerandamas, nes pasirenkamas kelias, kurs į Jį neveda. Tai įvyksta, kai nusistatoma pripažinti tik mokslinį metodą, kaip vienintelį pažinimo būdą. Pagal jį, ko mokslas negali išaiškinti, to ir nėra. O kadangi mokslo metodas yra patirtinis, tai tas ir neegzistuoja, kas yra už patirties ribų. Toks mokslo suabsoliutinimas pačiam mokslui turėtų būti svetimas, nes jis yra visai nemoksliškas. Mokslui tik tas pripažįstama, kas įrodoma kaip faktas. Faktais gi yra visi gamtiniai dalykai ir gamtos dėsniai. Mokslinis pažinimas, tad, remiasi tik dar nežinomų gamtos faktų atskleidimu. Šiuo būdu, kas nėra gamtoje, tas yra už mokslo ribų. O kas yra už mokslo ribų, tai, logiškai galvojant, apie tai mokslas turėtų visiškai tylėti. Bet kaip tik čia mokslo vardu ir padaroma ta nelemtinga klaida skelbiant, kad to **nėra**, ko mokslas negali įrodyti: klystama, kadangi kišamasi ne į savo sritį: paneigiama antgamtė, kadangi ji neprieinama patirtiniam pažinimui. Mokslas apie antgamtę negali nieko pasakyti, o juo labiau įrodyti, kad jos nėra. Iš viso, negalima įrodyti, kad ko nėra, nes visi įrodymai remiasi tik esamų, egzistuojančių faktų atskleidimu. Tik būtį galima pažinti, o nebūtis žmogaus pažinimui neprieinama. Todėl bandyti įrodyti, kad ko nėra, yra tikras nesusipratimas ir to skelbimas yra lygus paties mokslo sukompromitavimui.

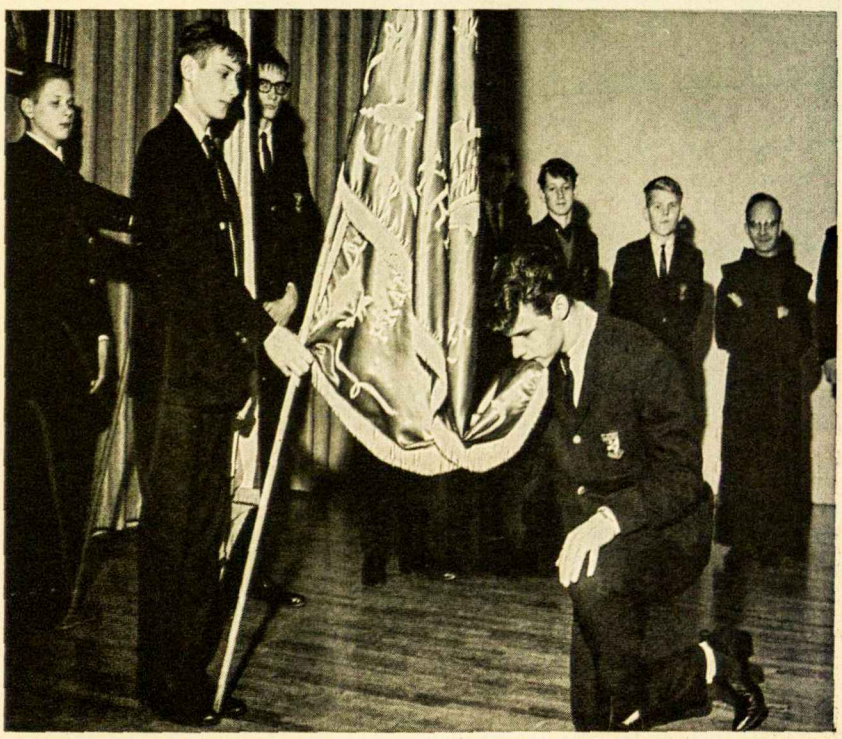

Moksleiviai duoda įžodį šv. Antano gimnazijoj, Kennebunkport, Maine. Clevelando moksleiviai susirinkime

Nors visam gamtinės tikrovės tyrinėjimui ir duodame bendrą "mokslo" vardą, tačiau tikrumoje tėra tik atskiros, daugiau ar mažiau savistovios, mokslų šakos. Kiekviena iš jų turi savą, apibrėžtą tyrinėjimo sritį. Kuo paskira mokslo šaka nėra tiesioginiai suinteresuota, tą ji sąmoningai praleidžia, pvz., astronomija nesikiša į anatomiją, kadangi tai ne jos sritis. Būtų absurdiška prileisti, kad matematika imtų neigti fiziką, kadangi pastaroji jai nereikalinga. Bet ar

ne mažesnis absurdas, kai mokslo vardu paneigiamas Dievo buvimas, kadangi jis negalimas rasti vienoj ar kitoj mokslo srity?

Dr. J. Girnius, tad, suduoda mirtiną smūgį taip populiariam ir giliai šaknis įleidusiam moderniojo žmogaus galvojimui, kad tik mokslinė tiesa tėra vienintelė. Mokslo sudievinimo neracionalumas jo veikale ypatingai

Iš moksleivių ateitininkų studijų dienos Worcestery.

Nuotrauka: **R. Pauliukonio**

iškeliamas ir pabrėžiamas. Tai tikra šviesa geravaliui skaitytojui, labai dažnai nesąmoningai atsiradusiam ant šio klystkelio.

Filosofija nušviečia būtį

Jei Dievą būtų galima įrodyti kaip kokią metafizinę formulę, tuomet visai nebūtų ateistų. Tiesa, tuo neteigiama, kad protiniai Dievo buvimo įrodymai būtų klaidingi, tačiau pabrėžiama, kad jų vienų nepakanka. Į Jį einama per tikėjimą, kurs turi būti gaivinamas paties žmogaus gyvenimo. Kad tikėjimas į Dievą nebūtų aklas, jį nušviečia filosofija, tačiau ji ne "išranda" Dievą, bet žmogaus tikėjimą į Jį suracionalina. Pagrinde yra tas pats egzistencinis žmogaus santykis su Dievu, o tik po to protinis jo pagrindimas.

Filosofija suracionalina tikėjimą į Dievą nušviesdama būtį. Būtis gi yra visa, kas yra, kas egzistuoja. Būtis yra nušviečiama, kada į ją yra žvelgiama kitokiu negu mokslo požvilgiu. Kai mokslai nagrinėja būties apraiškas arba būtį konkrečiai, tai filosofijos objektas yra pati būtis, arba būtis kaip tokia. Todėl jei mokslai pažįsta būtį tik dalinai, nes atskiros būtybės dar nėra pati būtis, o tik dalyvauja būty, tai filosofija svarsto Absoliutinę Būtį, kuri yra už būtybių. Tai darydama, filosofija peržengia fizinį pasaulį ir todėl vadinama metafizika.

Mokslai kreipiasi į atskiras būtis taip, kad kiekvienas atskiras mokslas žvelgia į atitinkamą tikrovės sritį ir tam tikru specialiu požvilgiu, o filosofija žvelgia savo bendruoju būties žvilgsniu į būties visumą. Jos kelias į Absoliutinę Būtį tačiau nėra betarpiškas ir tiesus į Ją šuolis, bet jis eina per atskiras būtybes.

Filosofija skiriasi nuo mokslų ne tik kitokiu savo požvilgiu į būtį, bet taip pat ir skirtingu pažinimo tikrumu. Kas moksluose atskleidžiama, tas galioja priverstinai ir visiems, nes juk faktai negali būti nepripažįstami. Tuo būdu mokslai ne tik įrodo, bet kartu ir parodo faktinę tiesą, kuri visai "nenukenčia" dėl jos priėmimo ar atmetimo. Žemė vistiek liks apvali, nežiūrint, kad ir nei vienas žmogus tuo netikėtų. Filosofinė tiesa to priverstino galiojimo neturi. Būties ieškojimas jai yra ne faktų atskleidimas, bet paties žmogaus santykio su Būtimi išreiškimas. Todėl, kai su mokslo objektais mūsų santykis baigiasi tik jų pažinimu, tai filosofijos tiesa reikalauja daugiau, negu pažinimo — Būties pažinimas yra kartu ir Jos išpažinimas. Kai faktams žmogus lieka abejingas — niekas galvos neguldys už kokią geometrijos teoremą — tai už filosofinę tiesą jis gali ir mirti, nes ja jis gyvena. Jis miršta už tiesą, kuriai laisvai angažuojasi. Filosofijos tiesa nėra tik paprastas sprendimas, bet ji yra kartu ir žmogaus apsisprendimas. Iš to paaiškėja, kad į Absoliutinę Būtį neeinama vien tik protu, bet visa žmogiška būtimi. Tad, būtų tikras nesusipratimas tik protu Dievą pažinti, o savo gyvenimu Jį neigti.

Ateisto padėtis

Suprantama, kad dėl šios priežasties daugelis **nenori** Dievo rasti. Tai kartu išaiškina ne vieno nusistatymą Jo neieškoti. Daug lengviau tik tiesą konstatuoti, negu ją išpažinti savo gyvenimu.

Tad, ateizmo neigiamas nusistatymas Dievo atžvilgiu nesiremia žinojimu, kad Dievo nėra. To įrodyti neįmanoma. Tegalima tik įrodymus, kad Jis yra, atmesti. O tai suponuoja a priori nusistatymą, kas jau nebe žinojimo, o tikėjimo — nors, tiesa, ir neigiamo — sritis. Tokiu būdu ateistų tvirtinimas, kad jie mokslo vardan atmetą Dievo buvimo faktą, neišlaiko kritikos.

Dr. J. Girnius iškelia kliūtis, kurios apsunkina teisto dialogą su ateistu. Su senoviškuoju ateizmu jam lengvesnė kalba jau vien dėl to, kad jis Dievo klausimu bent kalbėjo. Žinoma, ta kalba buvo ne kas kita, o Dievo buvimo paneigimas, tačiau kaip tik dėl to, pačiu paneigimo faktu, ateistai liudijo Dievo egzistenciją — juk nesančio dalyko niekas neneigia. Dievas neigiamas dėl to, kad yra ką neigti! Tad, šia prasme, net pats Dievo neigimas tampa Jo buvimo įrodymu.

Autorius skundžiasi, kad žymiai sunkiau yra susikalbėti su moderniuoju ateistu, kadangi pastarasis Dievo klausimo visai nekelia. Tokiu būdu nėra pokalbiui nei bendros tiesos. Tačiau, nors idėjinis dialogas su ateistu ir nėra įmanomas, bet ateistas kaip žmogus gali būti pasiekiamas. Pats gyvenimas priverčia jį pervertinti savo galvoseną. Gyvenimo smūgiai, kaip kančia, liga, mirties artuma, sudaužo visus, Dievo vietoj pasodintus, stabus. Šiose žmogaus egzistencinėse ribose jo nuduota ramybė tampa sudrumsta. Jis lieka su-

krėstas, kai paaiškėja, kad niekas pasauly negali įprasminti gyvenimo. Tada pabunda amžinybės troškulys, priverčiąs jį ieškoti savo gyvenimui gilesnės prasmės. Pergyvenęs Dievo stoką, ateistas tik tada gali pradėti Jo ieškoti. Nurodydamas į ateistinio gyvenimo beprasmiškumą, autorius kaip tik pataiko žmogaus be Dievo jautriausion vieton.

Nemirtingumo ilgesys

Nežiūrint skirtingų įsitikinimų ir išsiskyrimo pagrindinių gyvenimo klausimų sprendimuose, žmogiškoji prigimtis lieka ta pati — nemirtingumo ir tyrumo ilgesio negali paneigti lygiai kaip tikintis, taip ir netikintis. Ateistai irgi nemažiau rūpinasi mirtimi, kaip ir teistai, tuo parodydami, kad ir jie negali nuslėpti savo nemirtingumo ilgesio. To jie ir nebando paneigti, tik sakosi tą ilgesį jie galį išaiškinti "moksliškai", būtent, kaip mitologinės praeities liekaną. Krikščioniškąjį nemirtingumo ilgesio supratimą, kaip sielos natūralų veržimąsi į amžinybę, atmesdami ateistai bando jį išaiškinti gamtine prasme. Schopenhaueris ir senieji ateistai skelbė, kad tik žmonės kaip individai miršta, bet išlieka kaip rūšis (genus). Girdi, nors pavieniai žmonės ir miršta, nuo to nenukenčia pati žmogaus idėja. Pagal šį rūšinio nemirtingumo aiškinimą, individas yra lyg šešėlis, kurs ateina ir praeina, kai tuo tarpu rūšis yra amžina.

Dr. J. Girnius nurodo, kad toks tvirtinimas yra be pagrindo, nes idėjos yra už mirties ar nemirties. Kad realiai egzistuotų, idėja turi būti konkreti. Žmonijos idėja tik minty teegzistuoja, o konkrečiai gyvena tik žmonės kaip individai. Nemirtingumo ilgesį tegali tik tas pajusti, kas gali mirti. Be to, individualiam žmogui yra maža paguoda, kad žmonija nemirtinga — jis susirūpinęs savo asmenišku nemirtingumu.

Dabartiniai ateistai daugiau laikosi istorinio arba kūrybinio nemirtingumo teorijos, pagal kurią žmogus išlieka savo kūryboj po mirties. Tai jau geresnis nemirtingumo ilgesio aiškinimas, nes jis tik žmogui tepritaikomas, kai rūšinis nemirtingumas tinka kartu ir visai gyvūnijai. Reikia sutikti su tuo, kad žmogiškoji kūryba pragyvena individą, tačiau, iš kitos pusės, kad ir ilgesnis jos išlikimas dar nereiškia amžinumo. Pagal autorių, net ištisos kultūros yra žlugusios. Nauja žmogaus kūryba nustelbia ankstesnę. Bet, kaip ten bebūtų, mirties akivaizdoje žmogui rūpi ne jo kūrybos, o paties asmeniškas išlikimas. Dar ir tai, kad savo, palyginti, trumpame gyvenime žmogus jokia kūryba savęs neišsemia. Tad, dalis nerealizuotos kūrybos miršta kartu su žmogumi.

Neišblėsinamas amžinybės ilgesys suintensyvėja mirties akivaizdoje. Būdama žmogiškojo gyvenimo absoliuti pabaiga, mirtis ateisto negali palikti nesukrėsto. Tiesa, vieni ją pasitinka su fatalisto rezignacija. Schopenhaueris guodžiasi, kad mirties nereikia bijoti dėl to, kad mes jos nepergyvename: kol gyvenam, tai mirtis dar nėra atėjusi, o kai mirštam, tai mūsų jau nebėra. S. de Beauvoir mirtį pasitinka kaip išganymą, nemirtingumą laikydama prakeikimu. Visu rimtumu mirties klausimą svarsto egzistencialistas M.. Heideggeris. Pagal jį, tik žmogus **žino** mirsiąs ir todėl jam mirtis nėra vien tik faktas, bet egzistenciją apsprendžianti galimybė. Žinodamas savo gyvenimą kada nors pasibaigsiant, žmogus visuomet savy nešioja mirtį — jis visą savo amžių miršta. To akivaizdoje, Heideggeris ragina kiekvieną gyvenimo minutę įprasminti kūrybine veikla. Sartre mirtį laiko didžiąja beprasmybe, atimančia bet kokią prasmę ir pačiam gyvenimui. A. Camus mirtį pasitinka su protestu. Kad ir protestuodamas prieš mirties absurdiškumą, jis sakosi verčiau pasirenkąs gyvenimą istorijoj, negu sutinkąs save apgaudinėti pomirtinio gyvenimo iliuzija.

Mirtis — Dievo paneigimo išvada

Ateistų pažiūra į mirtį negali nei vieno nustebinti, nes ji logiška Dievo paneigimo išvada. Jei pats gyvenimas neturi prasmės, tai ir to gyvenimo pabaiga negali būti kitokia. Prie to prieinama, kai pamirštama, kad žmogus pasauly yra privilegijuota būtybė. Gamtinės būtybės laike sunyksta, o žmogus, kaip dvasinė būtis, laike bręsta. Tik žmogus teturi praeitį ir ateitį, kai gamta egzistuoja tik dabarty (praeitis jai reiškia "jau nebėra", o ateitis — "dar nėra"). Praeitis įgalina žmogaus atsakomybę už seniau padarytus darbus, o ateitis — ištikimybę savo įsipareigojimams. Žmogus vienas teperžengia laiką, o gamta tegyvena tik laike.

Žmogaus pomirtinio išlikimo klausimas yra rišamas kartu su Dievo klausimu ta prasme, kad paneigus vieną, kartu paneigiamas ir antras. Sielos nemirtingumo lygiai kaip ir Dievo buvimo negalima įrodyti mokslinio pažinimo keliu, nes tai už patirties ribų. Jį tegalima įrodyti, remiantis sielos, kaip dvasinės būties, nesudėtingumo principu. Nebūdama "priverstine" mokslo tiesa, ji turi būti pasisavinama egzistenciniu įsitik-

Clevelando moksleiviai susirinkime

rinimu, tai yra — padarant ją sava gyvenimo tiesa. Įgimtas amžinybės ilgesys tą padaro — žmogaus siela nesulaikomai veržiasi į nebaigiamybę: protas į tiesą, valia į gėrį. Dvasinės savo sielos dėka, žmogus išsiveržia iš savęs, nes visa pažindama siela sutampa su visa tikrove. Tas proto veržimasis laike nėra patenkinamas, nes čia pasiekiama tiesa tėra tik dalinė ir jos ieškojimas niekada nesibaigia. Taip pat valia siekia nesibaigiančio gėrio, o pasauly randamas jos nepatenkina. Gi gamtinės būties visus siekius patenkina pati gamta.

Autorius pastebi, kad ateistai nemėgsta kalbėti apie amžinybę ir dėl to, kad jie ją blogai supranta. Amžinybė — tai ne jų įsivaizduojama nirvana, neveiklos simbolis, bet, priešingai, ji ne paraližuoja, o skatina veiklą. Amžinybė yra pagrindas ir pačiam laikui, ant kiek ji yra būties pilnatvė, kai tuo tarpu laike būtis nuolat keičiasi. Amžinybės negalima laukti tik rankas sudėjus, nes jai reikia pasiruošti, save laike sukurti, o tai išskiria pasyvumą ir skatina veiklą.

Laisvės supratimas

Kai materializmo atstovai laikė žmogų nuo gamtos nesiskiriančia būtybe, tai dabartiniai ateistai, humanistai, jau ieško žmogui atskiros vietos gamtoje. Nors jų išvedžiojimai apie žmogų tėra rimti ir verti žmogaus filosofijos vardo, visdėlto ir jų sielos supratimas yra iškreiptas, ją laikant visa, kas nėra prigimties duota, o išplaukia iš kūrybinės iniciatyvos. Siela jiems yra kultūrinė būtis — ant kiek ji tėra žmogaus kūryba istorijos bėgy. Ji nėra savarankiškas pradas, o priklausanti esmiškai nuo kūno ir su juo sunykstanti. Savo laisve žmogaus dvasia skiriasi nuo gamtos, kurią valdo akla būtinybė. Atsisakoma Dievo, kad laisvę padarius neribotą. Taip Sartre skelbia laisvę žmogaus esme ("žmogus yra laisvė"). Svarbu būti teisiam ne Dievo, bet savo akyse. Suabsoliutinus laisvę, visos vertybės pasidaro subjektyvios — **mano** laisvė tampa jų pagrindu. Tuo pačiu paneigiamas ir moralinių dėsnių objektyvumas, ko pasėkoj nebelieka pastovaus gėrio nei blogio, bet tik tai, ką atskiras žmogus nutaria laikyti gėriu ar blogiu. Toks laisvės supratimas iš tikrųjų reiškia jos paneigimą, nes, laikant ją žmogaus esme, išskiriama apsisprendimo galimybė: esmė yra tai, kas padaro daiktą tuo, kuo jis yra ir, todėl, būtiną, o laisvė nurodo pasirinkimo galimybes. Kad būtų išvengta anarchijos — taigi, tik dėl praktinių priežasčių — laikomasi bendruomeninės moralės, nes kitaip bendras gyvenimas būtų neįmanomas.

Laisvė įgalina kaltę, nes priverstinis blogas veiksmas nėra atsakomingas. Kaip ateistai žiūri į kaltę? Heideggeris laiko žmogų iš esmės kaltu, ant kiek jis, rinkdamasis vieną galimybę, atmeta kitas. Čia žmogus suabsoliutinamas, reikalaujant iš jo visų galimybių išnaudojimo. Pagal Sartre ir Camus žmogus nėra kaltas, bet jis tėra atsakomingas prieš save. Tačiau ši ateistų laisvė be kaltės yra nerami, nes įgimtas kaltės jausmas negali būti nei gudriausiais išvedžiojimais paneigtas. Tada kaltės sąmonė žmoguje aiškinama jo atsakomybe prieš istoriją.

Atmetęs "senas iliuzijas", ateizmas giriasi žmogų pastatęs ant tikrojo kelio į tiesą, tačiau tikrumoje tas kelias niekur nenuveda. Paneigus Dievą, prasideda aklo klaidžiojimas, vieniems besimetant į laimės medžioklę, antriems — į beprasmį aktyvizmą, tretiems pasiduodant pasyviai rezignacijai. Laimės medžiotojai grįžta beprasmybe nešini, nes tikroji laimė reiškia prasmingą gyvenimą kovojant už idėjas. Be Dievo, visos vertybės tėra laike, nes be nelygstamumo jos netenka savo pagrindo. Nebelieka vietos vertybių sudvasinimui, kur žemesnės palenkiamos aukštesnėm, ko pasėkoj laimės medžioklė virsta grobio medžiokle arba kova už būvį. Laimės ieškoma šalia žmogaus, kai tuo tarpu ji terandama pačiame žmoguje, kuri pasiekiama prasmingu žmogaus gyvenimu. Nusivylus nepavykusia laimės medžiokle, paskęstama visiškame abejingume, ranka į viską numojant, kaip į beprasmes pastangas. Taip atsiduriama nenormalumo padėty, kada nustojama rūpintis pačiais svarbiaisiais ir pagrindiniais, žmogaus gyvenimo prasmės, klausimais.

Neteiskim, nes ir mes — ateistai

Nors ir tokia didelė yra įtampa tarp teizmo ir ateizmo, tačiau, kovojant prieš klaidas, negalima išeiti į frontą prieš klystančius žmones. Ateizmo, kaip įsitikinimo, negalima laikyti asmenišku nusikaltimu. Iš viso, kelias į Dievą nėra surandamas vien tik žmogaus pastangomis, nes pats tikėjimas yra malonė, o tai yra laisva Dievo dovana žmogui. Juo labiau negalima teisti ateistų dėl to, kad kiekvienas mes tam tikra prasme jais esame, ant kiek per nuodėmę mes savo gyvenimu paneigiam Dievą, nors teoretiškai Jį ir išpažįstam. Skaitytojui didelį įspūdį palieka autoriaus tolerancija ir nuoširdi pagarba ateistui kaip žmogui, į kurį jis žvelgia kaip į klystantį savo brolį, o ne priešą.

Šio rašinio rėmuose nebuvo įmanoma šio puikaus veikalo pilnai išnagrinėti, o tik pamasinti skaitytoją, kad jis pats jį perskaitytų. Mano manymu, nei vienas mūsų inteligentas neturėtų likti be šios knygos, nes, kad ir geriausias savo profesijos specialistas, jis visgi stokoja pasaulėžvalginio apsiskaitymo.

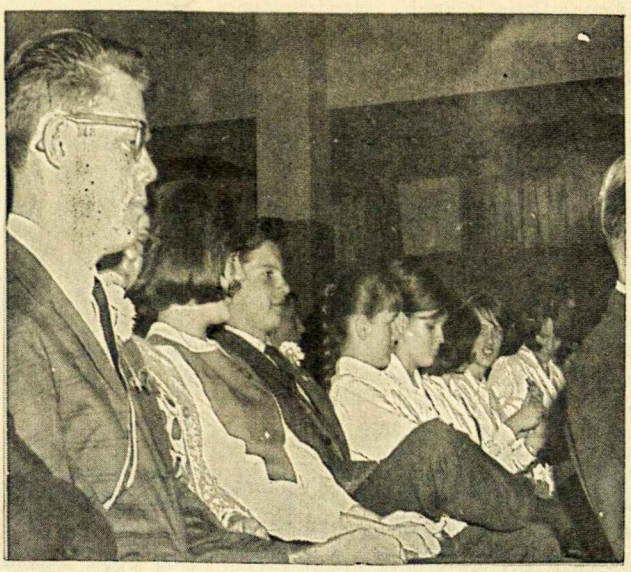

Clevelando moksleiviai ateitininkai savo šventėje.

... bet, antra vertus ..

Laikraštyje matyta nuotrauka kelia liūdesį. Iš Raudonosios Kinijos aštuoni jauni vaikučiai — tokie, kokius matai jaunučių stovykloje prie vėliavos pakėlimo, tik šieji priklauso "Raudonųjų Velniukų" organizacijai. Liūdna ne vien dėl to, kad jie stovi išsitempę, kiekvienas su šautuvu ir amunicijos diržu, bet kad iš nuotraukos žvelgia uždari veidai — tik vieno veide galima išskaityti lyg nerimo šešėlį, lyg abejonę, kad jo vaikystė turi būti skiriama ruoštis žmogų žudyti.

— — —

"Mirties bausmė — visuomenės kerštas žudikui" — taip sako Chicagos Cook County kalėjimo viršininkas, kuris abejoja keršto efektyvumu atgrasant žmones nuo žudymo, nes 82% žmogžudysčių būna pykčio ir aistros išdava — žmogus apie nusikaltimo pasekmes vistiek tuo metu negalvoja. Negalima sutikti, kad visuomenė žudiką nužudydama tik sąskaitas suvestų. Šiuo metu JAV yra vis didėjantis sąjūdis mirties bausmei panaikinti — vienuolika valstybių tai jau yra padariusios. Smagu, kad šis sąjūdis yra pasiekęs ir mus — Chicagos Aukštesniojoj Lituanistikos Mokykloj mokinių grupė tuo reikalu rinko parašus.

— — —

Bažnyčios atsinaujinimo klausimais ir mūsų tarpe giliau domimasi. Kovo mėnesio **Aidų** numeryje dėmesio vertas dr. J. Girniaus straipsnis "Dvasia ir raidė". Aišku, galima būtų su autorium diskutuoti, kame glūdi Vatikano II Suvažiavimo gilioji prasmė: ar vien tik tikrai gyvame žvilgsnyje į laisvę ir tiesą, ar ir reikalingų Bažnyčios reformų įvedime. Tačiau, straipsnyje, kuris pabrėžia pirmąją pusę, ypač akin krinta ir džiugina ryšio tarp minties ir laisvės akcentavimas: "Ne tik neregima, kokią vertę laisvė turi tiesos ieškojime, bet ir imama laisvę laikyti lyg kokia tiesos priešybe ir jos baimintis lyg kokio tiesai pavojaus".

— — —

Gimtosios kalbos įvedimas į mišias kartais turi nelauktų išvadų. Štai, teko skaityti žinutę, kad trečiam gavėnios šeštadieniui liturginė komisija leido skaityti ištrauką iš šv. Povilo laiško vietoj įprastinės Danieliaus knygos ištraukos apie Suzaną ir du vyresniuosius.

— — —

Universiteto studentų koplyčioje įvykis, kuris paliko įspūdį. Kunigas, taręs "Pax Domini sit semper vobiscum", prieina prie patarnaujančio ir paspaudžia jam ranką, sakydamas "Peace be with you." Patarnautojas sveikinimą perduoda pirmose eilėse stovintiems, kurie sveikinimą toliau siunčia savo kaimynams. Mažas žestas, tačiau jis duoda galbūt pirmą kartą mišiose susitikti kitus čia pat esančius. Tai lyg pabrėžimas, kad mišios yra visos bendruomenės malda — ramybė, kurios meldžiame, tik per mus į mūsų tarpą ateina.

— — —

Tikrai laukiam (tikiuosi, ne viena), kada bus atgaivintas paprotys mišias aukoti vakare. Sunku suprasti, kodėl dabar taip sunku gauti leidimus mišias vakare laikyti. Darbo dienomis vakaro mišiose galėtų dalyvauti kur kas daugiau žmonių. O ir pats dalyvavimas mišiose turėtų kitą pobūdį: ryte reikia kovoti ne tik su miegu, bet ir su užgriūnančia darbo diena. Mišiose norisi galėti kuo sąmoningiau dalyvauti, jose būti visu savim, ne tik dėmesio dalim. Pirmieji krikščionys atrodo teisingiau buvo pajutę žmogaus kasdieninio gyvenimo ritmą, jei "šventajam pokyliui" rinkdavosi vakare.

— — —

Prieš savaitę vieną vėlų vakarą pasipylęs lietus rytui išlijo pavasarį. Ledas, sniegas ir druska, kurie šiais metais grasino sudėvėti ne tik padangas ant Dan Ryan, bet ir vairuojančio paskutinius kantrybės išteklius, dingo kaip nerašyti prisiminimai. Skuba žydėti krokusai, sniego naštos atsikratę, virš gatvių driekiasi pumpurų nusvertos gluosnių šakos. Pagauna beprasmiškas džiaugsmas. O dar už savaitės, Velykų vigilijoje, kunigas, žvakėje rėždamas kryžiaus ženklą, tars: Kristus, vakar ir šiandien, pradžia ir pabaiga. Seks virš kryžiaus alfa, apačioj omega, tada šių metų skaičiai, kunigui kalbant: Jo yra metų laikai, jo yra amžiai. Jam garbė ir viešpatavimas per amžius.

A. Skirmuntaitė

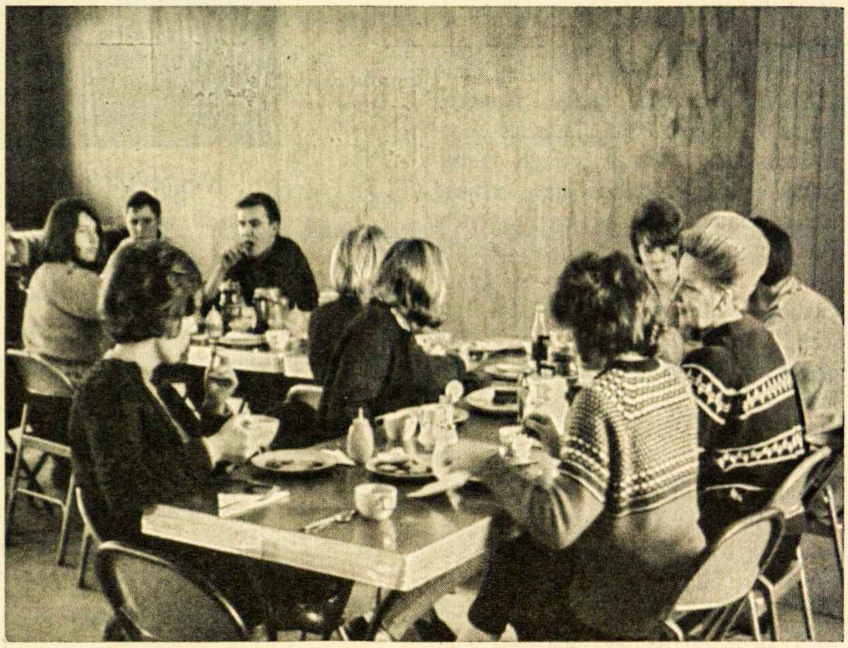

Detroito iškylautojai Dainavoje.

teilhard de chardin

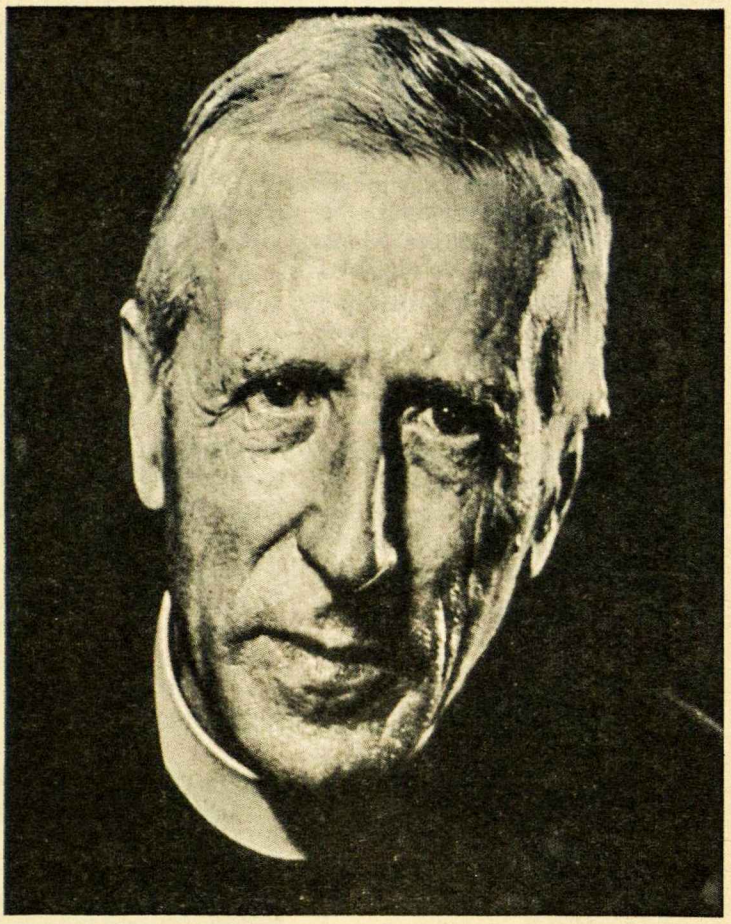

Prieš dešimt metų, Velykų sekmadienio popietę 1955 balandžio 10 dieną New Yorke mirė Pierre Teilhard de Chardin. Per tą dešimtmetį po visą pasaulį paplito jo knygos, kuriose randamas naujas ir drąsus žvilgsnis į žmogaus santykį su Dievu ir pasauliu.

Pierre Teilhard de Chardin gimė 1881.V.1. Sarcenat kaime, Auvergne rajone Prancūzijoj. Jaunasis Pierre nuo mažens linkęs tyrinėti gamtą. Sulaukęs aštuoniolikos metų stoja į jėzuitų naujokyną Aix-en-Provence. Kai šimtmečiui prasidedant jėzuitų ordinas laikinai išmetamas iš Prancūzijos, Teilhard savo mokslą tęsia jėzuitų seminarijoje Jersey saloje. Baigęs savo seminarijos studijas, Teilhard tris metus dėsto jėzuitų kolegijoje Kairo mieste. Egipte jis domisi Nilo slėnio geologija. Prieš pat pirmąjį pasaulinį karą jis du metus studijuoja Paryžiuje pas garsų paleontologą Marcellin Boule. Iškilus karui jis tarnauja kaip fronto sanitaras. Po karo jis tęsia studijas Paryžiuje — 1922 metais jam suteikiamas daktaro laipsnis. Seka kelios ekspedicijos į Kiniją su prancūzų ir amerikiečių mokslininkais, kurios atranda Pekino žmogų — vieną iš ankstyviausių žmogaus žymių žemėje. 1935-38 dalyvauja ekspedicijose į Indiją, Burmą ir Javą. Antrojo pasaulinio karo metus praleidžia Pekine. Šiais metais jis parašo savo pagrindinę knygą **Le Phenomene humain.** 1946 metais grįžta į Paryžių — čia mokslinėse konferencijose Teilhard ryškina savo mintis apie mokslą, evoliuciją ir žmogaus kilmę. Persikelia į JAV, kur atsiranda daugiau progų kitus supažindinti su jo mintimis ir pačiam savo mintį praplėsti.

Nenorėdami atsisakyti savo įpročių, mes veltui stengiamės išspręsti tarptautinius ginčus sienų pertvarkymais — arba skaitom "laisvalaikiu" (kurį galima pražvilpti) visus žmonijos darbus. Kaip dalykai dabar vystosi, netruks ilgai, kol mes stačiai vienas į kitą atsitrenksime. Kas nors sprogs, jei mes ir toliau bandysime įsprausti į mūsų senas begriūnančias lūšnas tas medžiagines ir dvasines jėgas, kurios nuo šiol jau yra pasaulinės skalės.

Naujos srities dvasiniam augimui — štai, ko mums trūksta. Ji čia pat prieš akis, jeigu tik mes pakeltume galvas ir į ją pažiūrėtumėm.

Ramybė per laimėjimą, darbas džiaugsme. Tai laukia mūsų už tos ribos, kur imperijos yra statomos prieš kitas imperijas, laukia pasaulio susikaupime, visuotiname žemės dvasios sukūrime.

The Phenomenon of Man, p.p. 252-253

Aukščiausia ir plačiausia prasme, kryžiaus doktrinos laikosi visi tie, kurie tiki, kad žmogaus gyvenimo judesiai ir sąmyšiai atsiveria į kelią, kuris kur nors veda, ir tas kelias kyla aukštyn. Gyvenimas turi tikslą: todėl jis duoda kryptį, kuri veda į galimai aukščiausią dvasingumą per galimai didžiausias pastangas. Priimti šiuos pagrindinius principus jau yra save įskaityti tarp Nukryžiuotojo Kristaus — tolimų, galbūt, neišsiduodančių, bet visvien tikrų — mokinių.

The Divine Milieu, p. 77

žmonijos ateitis

ARŪNAS LIULEVIČIUS

Paskaita, skaityta Clevelando moksleivių ateitininkų šventėje 1965.II.28.

Praeitais metais buvo atspausdinta jėzuito Teilhard de Chardin knyga "The Future of Man". Knyga tuo įdomi, kad šiais laikais, kada daugumas į žmonijos ateitį žvelgia su dideliu susirūpinimu, Teilhard de Chardin žvilgsnis į ateitį tik paremia jo optimizmą. Su keliom mintim iš jo knygos norėčiau su jumis šiandien pasidalinti. Labai raginčiau, kad rastumėte laiko knygą paskaityti.

Kodėl kalbėti apie žmonijos ateitį?

Yra dienų, kada pasaulis darosi nebesuprantamas, ir mes savęs klausiame: prie ko pasaulis eina? Štai, didelės pasaulio valstybės vadas nusimauna batą ir juo pradeda trankyti stalą Jungtinėse Tautose. Indijoje jaunas vyras apsipila benzinu ir save susidegina protesto ženklan, kad kraštan įvedama Hindi kalba. Alabamoje šerifo talkininkai verčia vaikų būrį bėgti visą mylią — atsiliekančius muša lazdomis. Trys vaikai Chicagoje nušauna praeivį ir juokiasi, kai jis miršta.

Kai išgirstame apie tokius įvykius, ateina mintis, kad žmonija palaipsniui eina iš proto. Tada pranašystė apie žmonijos ateitį labai lengva: žmogus save ir savo pasaulį sunaikins atominė bomba. Tokią pranašystę negalime tik ranka numoti. Chicagoje gyvenantieji ją gali prisiminti kiekvieną dieną, nes kasdien virš Chicagos praskrenda didelis bombonešis, kurio "sonic boom" suvirpina langus ir namų sienas. Jis skrenda todėl, kad jam pavesta karo atveju bombarduoti didelį Rusijos miestą — Chicaga yra tiktai praktika. Negalime tos pranašystės užmiršti ir kai laikraščius skaitom, nes čia beveik kasdien aprašomi nauji, tobulesni būdai žmones žudyti: raketos, kurios giliai įkastos žemėje — kurios sunaikins priešo miestus, kai priešas mūsų sunaikins; bacilos, kurios žemėje paskleis jau kelis šimtmečius nebuvusį marą; dujos, kurių įkvėpęs žmogus bus suparaližuotas ir mirs baisiuose skausmuose. Ginkluojamės baisiu tempu: vien atominių bombų pakanka, kad kiekvieną žmogų žemėje galima būtų dešimt kartų išsprogdinti.

Visą šitą matė ir žinojo Teilhard de Chardin, ir jis vistiek galėjo matyti šviesią žmonijos ateitį. Ką jis matė, ko mes nematome?

Dienos bruožai

Pažiūrėkime į mūsų pasaulį ir lyginkime jį su pasauliu, kuriame mūsų seneliai gyveno. Jei mes pamatysime, kuo tie du pasauliai skiriasi, gal galėsime atrasti ir kryptį, kurion mūsų pasaulis juda.

Svarbiausias mūsų dienų bruožas yra tas, kad nei vienoje srityje **praeitis nėra laikoma matu dabarčiai:** jei mano seneliai taip ūkį tvarkė, tai aš galiu kitaip tvarkyti; jei tėvas ir jo tėvas buvo angliakasiai, tai dar sūnui nėra savaime suprantama, kad jis turi būti angliakasys. Jei užaugai lūšnoje, tai tau nėra savaime suprantama, kad ir tavo vaikai turi lūšnoje užaugti. Jei mišios buvo tokios keturis šimtus metų, tai mums dar nėra argumentas jų nekeisti.

Pastovumas jau nėra dorybė. Tie, kurie atsimena Vokietijos senus miestus, prisimena, kad kaikurie namai taip stipriai pastatyti, kad juose jau keli šimtai metų gyvena tos pačios šeimos kartos. Dabar jau ir dangoraižiai statomi tik keliasdešimčiai metų. Baldai daromi tik keliems metams. Rūbai skiriami nešioti tik vienam sezonui. Žmonės irgi nesiruošia pastoviai įsikurti: jūs tik pagalvokite, kiek jūsų pažįstamų per paskutinius du metus pakeitė darbą, išsikėlė į miestą už keliolikos šimtų mylių.

Vietoj sėslumo **dorybe padarytas judrumas.** Aišku, visuomet pasaulį tvarkė judrieji — galvotojams tekdavo tik komplimentai. Tačiau šiandien net ir minties pasaulyje vis dažniau ir dažniau naudojami prekybos ir kariuomenės terminai: "to sell an idea", "project package", "research team", task force". Kokia didelė vertybė mūsų pasaulyje yra judrumas, galime matyti iš Vietnamo budistų, kurie vietoj tradicinio pasyvumo ir ramumo šiom dienom šaukia demonstracijas ir verčia vieną krašto valdžią po kitos.

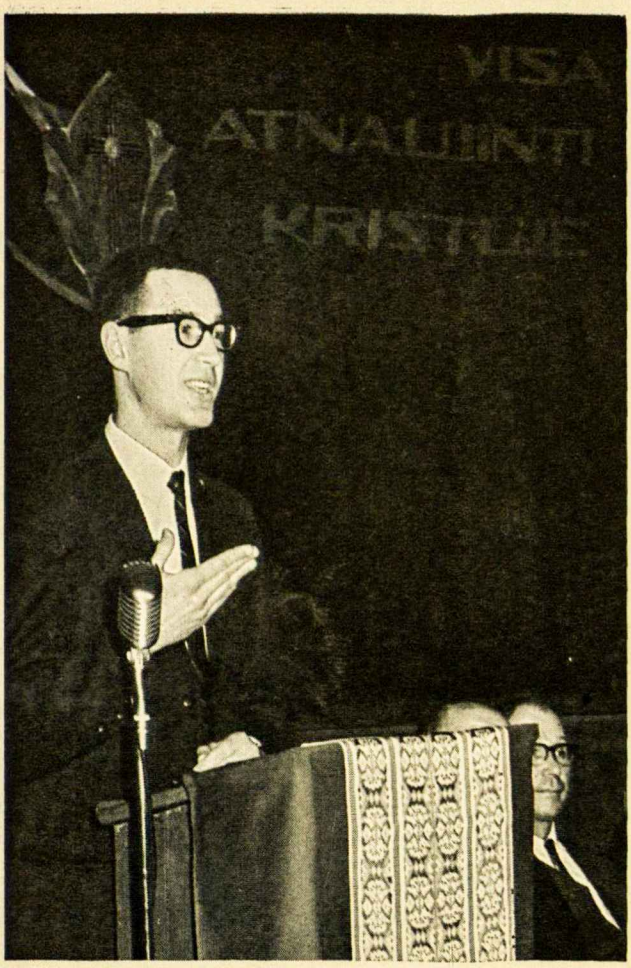

Didėja ryšiai

Viduramžių Europos miestas gyveno už sienos: apie visą miestą buvo pastatyta aukšta siena — į miestą tebuvo galima įeiti tik per kelis vartus, kurie nakties metu buvo uždaromi. Miestas galėjo gyventi už sienų, nes viską galėjo pasigaminti vietoje: mieste gyveno batsiuviai, audėjai, siuvėjai, kalviai. Jei pažiūrėtume į miesto gyventojus, pamatytume, kad jų gyvenimas ir vyko miesto ribose — kas už miesto sienų dėjosi nebuvo taip jau labai ir įdomu. Paprastas žmogus retai už miesto ir iškeliaudavo.

Šiais laikais mūsų ryšiai kur kas platesni ir painesni. Mes patys vienoj vietoj ilgai nenurimstame. Iš mūsų kiekvienas turime pažįstamų visuose pasaulio kontinentuose. Daug keliaujame — iš tikrųjų, mums sunku būtų įsivaizduoti, kaip mes galėtume išgyventi metų metus nė kojos neiškėlę iš savo apylinkės. Jei mes dabar kasmet nuvažiuojame apie dešimt tūkstančių mylių, tai mūsų tėvukai Lietuvoje per metus nukeliaudavo mažiau tūkstančio, gi Vytauto laikų kaimietis gal per visą savo gyvenimą nė tūkstančio nenukeliavo. Aišku, kad daugiau nukeliaujame, nes lengviau ir keliauti; štai pėsčiam nuo Chicagos iki Clevelando reiktų eiti apie keturiolika dienų; su gerais arkliais atvažiuotume per penkias dienas; su automobiliu — per aštuonias valandas; su sprausminiu lėktuvu — per valandą. Lėktuvo greitis toks, kad nuskristi Clevelandan trunka trumpiau, negu iš namų nuvažiuoti į aerodromą.

Mus žinios iš viso pasaulio labai greitai pasiekia: štai už penkiolikos minučių po šūvio Dallas mieste beveik visa Amerika žinojo, kad prezidentas pašautas. Į gaunamas žinias irgi žiūrime kitaip, negu viduramžių žmogus — jaučiame, kad kiekvienas įvykis mus liečia. Jei viduramžių žmogui įvykiai Kinijoje būtų tik įdomybė, tai mums jie gyvybiniai svarbūs. Mes net esame išsiugdę tokią "crisis mentality": kiekviena žinia yra mums tiesiog grasinimas.

Ryšiai tarp vienas kito yra pasidarę neišvengiami. Dabar mes net gyventi negalėtume be žmonių: tik pagalvokime, kiek žmonių prisideda prie mūsų kasdieninių pusryčių — duonai miltai iš Kansas, mėsa iš Nebraskos, kava iš Brazilijos. Vieni jau negalėtume gyventi, ir ne vien tik dėl to, kad trūktų rūbų ir maisto. Daugiau: tai, ką mes galvojame, priklauso nuo knygų ir laikraščių, kuriuos skaitome. Net ir mūsų minčiai reikalingi ryšiai vieno su kitu.

Jaučiame, kad esame stumiami vienas prie kito. Mūsų kaimynas jau yra ne tik lietuvis, kuris šalia manęs gyvena, bet ir negras, kuris mūsų mieste gyvena, vietnamietis, kuris džiunglėse slepiasi, rusas, kuris traktorius gamina. Esame kaimynai labai nenoromis — stumiame viens kitą nuo savo gyvenviečių: vokietis italą, italas lietuvį, lietuvis negrą, negras porto-rikietį.

Kas slegia mus, tai jausmas, kad kažkokiu būdu esame atsakingi už viską, kas pasaulyje dedasi. Atsakingi už rasinę neapykantą, už badaujančius Indijoje, už pabėgėlius Hong Konge, už likusius Lietuvoje. Jaučiamės kalti, kad nieko nedarome, kad šių žmonių vargas baigtųsi.

Centre žmogus

Jeigu šiandien paklaustume savęs klausimą: kas mums svarbiausia? atsakytume — žmogus. Gal dėl to, kad per paskutinį penkiasdešimt metų pamatėme, kad visko galima netekti — ir turto, ir darbo, ir žemės. Dėmesio centre stovi žmogus: ne kaip grupės atstovas, bet jis vienas ir vienkartinis. Žmogaus gyvybė mūsų galvojime kažin ar nėra pati pirmaeilė vertybė. Štai Chicagoje kovo 19 dieną elektros kėdėje turi mirti vyras, kuris nušovė policininką. Universitetuose studentai rašo laiškus gubernatoriui, prašydami, kad šio vyro mirties bausmė būtų pakeista kalėjimu, nes baisu atmokėti vieną nužudymą kitu nužudymu.

Didysis šių dienų troškimas yra ne turtas, bet draugystė, žmogaus ryšis su žmogumi. Tai liudija ir reklamos: daiktai siūlomi ne dėl jų pačių, bet dėl to, kad tau juos turint nuostabūs dalykai dėsis.

Centre statome žmogų ir kai į save žiūrime — nenorime save suvesti tik į profesinį darbą ar pareigas. Mums vis atrodo, kad mes esame daugiau, negu tik mūsų darbų suma. Iš kitos pusės, mes nenorime gyvenimą stebėti nuo šaligatvio, o norime patys jame dalyvauti. Norime dirbti prasmingą darbą, ne tokį, kurį mašina gali padaryti.

Kiekvienas jaučiame didelį troškulį sužinoti. Tiek daug dalykų pasaulyje paslaptingų, tiek daug sunarpliotų. Atrodo, kad jei daugiau žinotum, jei geriau suprastum, rastum ir išeitį.

Į ką keliaujame?

Kaip šias laiko žymes aiškina Teilhard de Chardin? Jis yra paleontologas. Į žmogų jis žvelgia iš 300 milijonų metų perspektyvos — tiek metų gyvybės ženklai

randami žemėje. Žmogaus gentis biologiniai yra dar jauna — Chardin mano, kad žmonija turi dar pora milijonų metų prieš biologinį išsisėmimą. Atsimenant, kad mūsų civilizacija yra sukurta tik per 10,000 metų, galima sakyti, kad žmonija yra pačioje vaikystėje.

Chardin teigia, kad kiekviena gyvybės rūšis savo evoliucijos kelyje prieina socializacijos etapą: gyviai pradeda gyventi bendruomenės gyvenimą. Taip atsitiko su koralais, skruzdėlėm, bitėmis. Chardin mano, kad šis laikotarpis kaip tik ir yra socializacijos laikotarpis žmonių giminei: žmonės yra tiesiog stumiami susivienyti į vis didesnes bendruomenes. Žmogaus bendruomenė greitai apims visą planetą — jau ir dabar pradedame klausimus svarstyti ne iš atskiro krašto taško, bet iš visos žemės perspektyvos.

Didžioji trauka vienybėn matoma net ir nacių Vokietijoj ir Sovietų Rusijoj: abejose vietose panaudotas stiprus žmonių troškimas vienybės. Tiesa, panaudotas piktai. Ir šiom dienom matome, kad net neapykanta naudojama vienybės vardan: reikalingas priešas, kad tautą suvienytų (Indonezijai reikalinga Amerika, kad jos galėtų nekęsti).

Vienybė kam? Chardin mato, kad žmonijos susivienijimas veda į naują sąmoningumo laipsnį. Tai šuolis į priekį evoliucijoje, kuri yra pažanga į sąmoningumą. Gyvybė vystosi į kas kart didesnį sąmoningumo — "consciousness" — laipsnį. Žmogus yra pažangos atstovas gamtai šiais amžiais, todėl Chardin negali prileisti, kad evoliucijos galas būtų žmonijos atominė savižudybė.

Žvelgiant į ateitį

Ką mes matome, žiūrėdami žmonijos ateitin?

Be abejonės, besitęsiančią techninę pažangą. Kasmet bus tobulesnės automatinės mašinos, kurios atliks darbus, dabar reikalaujančius iš žmogaus nuobodžios rutinos. Susisiekimas bus dar patogesnis ir greitesnis — pavyzdžiui, bus atrastas būdas palaikyti sausus kelius ir žiemos metu.

Mašinos duos daugiau laiko galvojimui. Žmonės praleis daugiau laiko besimokydami. Ne taip toli galime matyti, kada universiteto baigimas bus savaime suprantamas reikalavimas kiekvienam žmogui. Atidavimas sunkaus ir nuobodaus darbo mašinoms paliks žmogaus protą gamtos ir savo paties paslapčių tyrinėjimui.

Gal šimtmetį, gal kelis tęsis žmonijos konvulsijos, kol žemėje bus pasiekta vienybė. Neturėtų tai būti nuobodi vienybė, nes vienys pilnesnio gyvenimo troškimas. Atskiros tautos duos savo savitą skonį pasaulio kultūrai, kuri vis labiau riš žmones.

Chardin mano, kad karas pamažu pranyks, nes palyginus su nuostabiais mokslo laimėjimais, kariuomenių laimėjimai pradeda blukti. Iš kitos pusės, kariauti gali tik prieš nekenčiamą žmonių grupę: šeimoje konfliktams išspręsti nereikia peilių. Galima manyti, kad erdvės tyrinėjimai, kurie jau šiuo metu sudaro nemažą dalį karinio biudžeto, pasidarys priimtinu pakaitalu karo konfliktui.

Ateities pasaulį ženklins gilesnis pajutimas atsakomybės vienas už kitą. Jau šiais laikais Amerika ir Vakarų Europa remia vargingiau gyvenančias tautas, bet tai skaitoma išmalda, o ne turtu dalinimasis, — turtu, kuris visai žmonijai priklauso. Amerika taps žmonijos aruodu, — savo puikiai išvystytu žemės ūkiu ir industrija valgydins Azijos milijonus. Nepraeis daug metų, kai badaujantis žmogus taps svarbesnis, negu bet koki ekonominiai išskaičiavimai.

Nemanau, kad mūsų gyvenimo lygis kils į didesnį ir didesnį liuksusą. Priešingai, esu įsitikinęs, kad teisingesnis žemės turtų pasidalinimas reikštų, jog dabartinis Amerikos gyvenimo lygis kiek ir kristų. Tai iš tikrųjų nebūtų didelis nuostolis: ar mums iš tikrųjų reikia turėti po dvi mašinas, kurias kas antri metai keistume?

Pastovios ateities perspektyvos reikštų, kad ir žemės turtais atsakingiau bus naudojamasi. Dabar jau nekartą padejuojame, kad už penkiasdešimt metų baigsis alyvos atsargos, už šimto — anglies, bet nieko apie tai nedarome. Teršiame žemę, lyg po mūsų niekas negyvens. Jei už savęs matysime naujas kartas žmonių, kurie tęs mūsų kelią į pilnesnį gyvenimą, pasistengsime, kad ir žemę švaresnę jiems užleistume.

Ką mums ši Teilhard de Chardin žmonijos ateities vizija reiškia? Pamatę, kad šis išmintingas mokslininkas į žmonijos ateitį žvelgia su dideliu optimizmu, galime ir mes prie jo jungtis ir tą laiką, kurį praleistume vaitodami apie artėjančią žmonijos pabaigą, galėtume skirti pastangoms, kurios mus prie jo matytos ateities žmonijos nors keliais žingsniais priartintų.

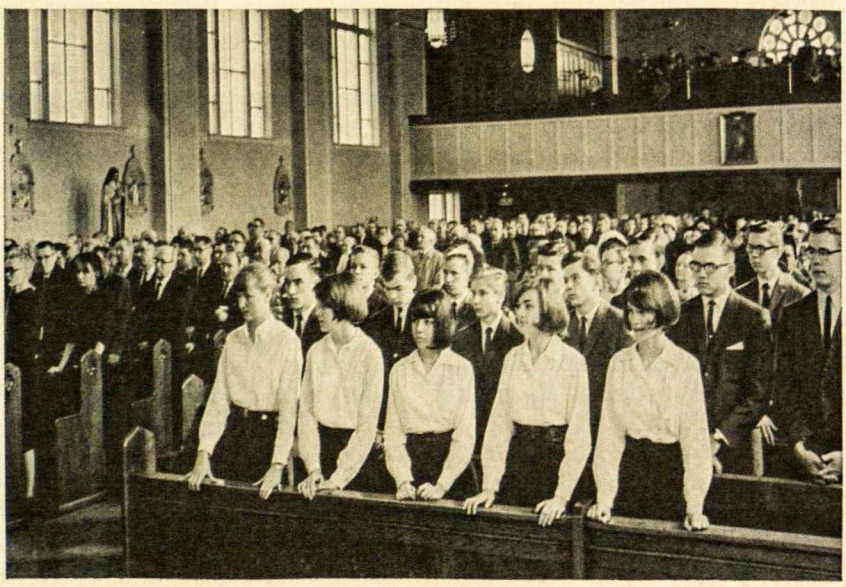

Nuotraukos iš Clevelando ateitininkų šventės **K. Pliodžinsko.**

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJAMPOLĖS BIBLIOTEKA

didelē šventē clevelande

ANTANAS RAZGAITIS

Kai atsikėliau šeštadienį rytą, saulė jau šildė pasaulį. Clevelande tas buvo ypatingai malonu po didžiųjų sniegų. Jau penki metai praėjo nuo paskutinės šventės, ir visa kuopa kandidatavo į tikrus narius. Pagaliau visi pasiruošimai, egzaminai, montažo repeticijos jau artėjo prie galo. Iš egzaminų rezultatų visi galėjo duoti įžodį. Dabar tik laukėme svečių iš kitų miestų.

Trečią valandą po pietų moksleiviai susirinko į Čiurlionio namus, kur turėjo įvykti susitikimas su svečiais. Svečių sulaukėme iš Detroito — dalyvavo Vytautas Polteraitis ir Algis Ratnikas. Iš kitų miestų atsiliepė dar Hamiltonas — rašytu žodžiu.

Ponas Aigis Kasulaitis skaitė paskaitą apie politiką. Jis iškėlė keletą įdomių minčių. Politika vaidina labai svarbią rolę mūsų gyvenime. Paimkime paprasčiausią šiukšlininkų amatą: kas nustato, ar jie rinks šiukšles sekmadieniais ar trečiadieniais. Kas nustato, kiek mokesčių mokame ir kiek atgal iš jų gauname ir kokiu būdu? Kas daro sprendimus pasaulyje tarp taikos ir karo? Politikai, kuriuos mes išrenkame, į visus tuos klausimus — nuo eilinio iki svarbiausio duoda atsakymus ir daro sprendimus.

Bet, kaip ir kitose gyvenimo srityse, ir politikoje gali atsirasti sukčių. Atsiranda tokių, kurie bando panaudoti tą garbingą ir įpareigojančią poziciją savo gėriui. Mums reikia nepasiduoti tokiem žmonėm. Reikia domėtis politika ir kai reikia rinkti vadovus, reikia būti susipažinusiems su gyvenimo keliamais klausimais ir pasiūlytais kandidatais. Nekreipdami dėmesio į šią politinę pareigą, galime lengvai prarasti savo teises ir pasidaryti belaisviais. Yra nesąmonė sakyti, kad politika perkomplikuota, kad kiti gali ir be manęs apsieiti. Vienas ateitininkų principų yra visuomeniškumas, kuris verčia mus domėtis politika.

Po paskaitos kilo keli klausimai. Sužinojome, kad lietuviškoje visuomenėje veikia penkiolika politinių partijų. Iš jų stipriausios yra tautininkai, krikščionys demokratai ir frontininkai. Ponas Kasulaitis paaiškino, kad ateitininkai nėra politinė organizacija, bet jie kaip individai turi būti veiklūs politiniame gyveni-

me, vadovaujantis ateitininkų principais. Taip pat pridėjo, kad lietuvių politinė veikla gerokai pažengė į priekį pirmą sykį per dešimtį metų skirtingų idėjų reprezentantams sutarus sujungtomis jėgomis veikti Lietuvos laisvės kovoje.

Po paskaitos ir diskusijų trumpai aptarę sekmadienio šventės ir įžodžio eigą, skirstėmės paskubomis į namus, nes daugelio jau laukė pareigos vakaro koncerte.

Į paskutinį priešgavėninį koncertą ir pasilinksminimą prisirinko apypilnė Šv. Jurgio parapijos salė. Vakaro programą tikrai vykusiai išpildė solistas V. Verikaitis iš Hamiltono, akompanuojant panelei D. Skrinskaitei. Solistas Verikaitis išlaikė artimą kontaktą su savo auditorija, tiek paaiškindamas dainas, tiek į jas įsijausdamas vokaliniame perdavime Moksleiviai, kurie mokyklose mokosi vokiečių kalbos, didžiavosi suprasdami kelis žodžius iš vokiškai padainuotų Beethoveno himnų.

Gera programos nuotaika užsiliko ir pasilinksminimui. Senimas ir jaunimas pasinaudojo šia paskutine proga pasišokti prieš Velykas. Vidur naktis labai greitai priartėjo, bet beveik pusė salės dar buvo pripildyta šokėjų. Skirstėmės pavargę, sušilę, bet patenkinti.

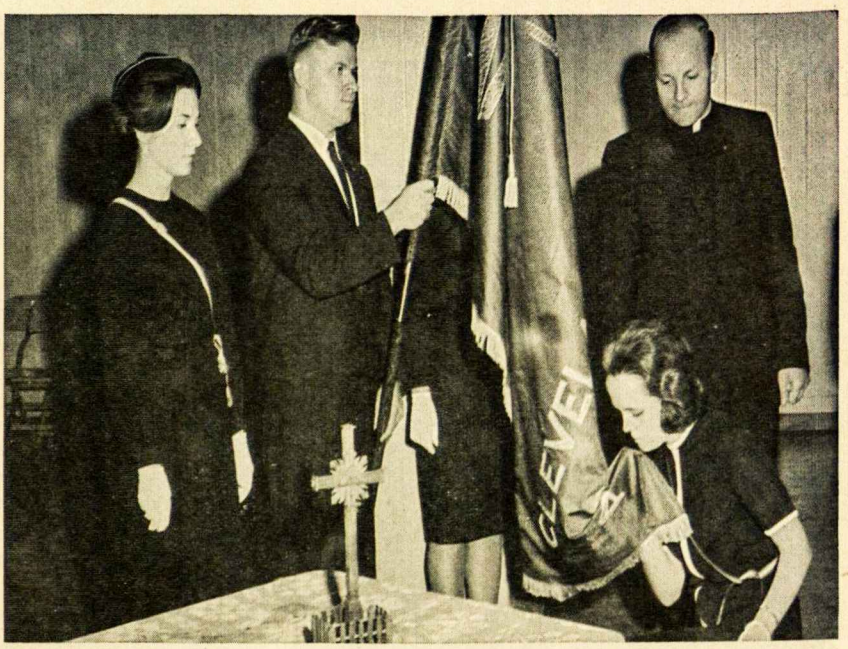

Ankstyvą sekmadienio rytą Jurgis ir aš skubėjome į aerodromą parsivežti Dr. A. Liulevičiaus ir panelės A. Skirmuntaitės. Grįžę su mielaisiais svečiais į išpuoštą Šv. Jurgio parapijos salę, radome eiseną jau besiformuojančią šv. Mišiom.

Sendraugių ir moksleivių vėliavų vedama didžiulė Clevelando ateitininkų šeima ėjo bažnyčion, kur jų laukė naujagimis — studentų ateitininkų draugovės vėliava. Tą vėliavą pašventino kun. Ivanauskas, Šv. Jurgio parapijos klebonas. Kūmais buvo ponia Dalia Staniškienė ir Algis Kasulaitis. Naują spalvingą vėliavą suplanavo studentai menininkai — Rimas Laniauskas ir Ina Skardytė.

Kun. Gediminas Kijauskas, S. J., moksleivių sąjungos dvasios vadas, laikė mišias, pasakė pamokslą, pritaikytą šventei. Jis pasveikino visus įžodininkus ir ragino juos ir vyresnuosius ateitininkus neapleisti idealų ir principų šiame vis besikeičiančiame pasaulyje, bet juos įgyvendinti.

Tuoj po mišių įvyko akademija Šv. Jurgio parapijos salėje. Ponas Pranas Razgaitis, šventės pravedėas, atidarė šią svarbiausią šventės dalį, primindamas ispūdingus Samuel Ullmano žodžius: "Žmogus nesensta metus, kitus išgyvenęs, bet pasensta netekęs idealų. Tu esi tiek jaunas, kiek pasitiki ir tiek senas kiek bijaisi..."

Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: kun. Gediminas Kijauskas, S.J., MAS dvasios vadas kun. Petras Dziegoraitis — Maironio kuopos dvasios vadas; Stasys Barzdukas — Ateitininkų Tarybos narys; Simas Laniauskas — MAS garbės narys; Aušrelė Skirmuntaitė — MAS centro valdybos narė; Dr. Arūnas Liulevičius — prelegentas paskaitininkas; Dalia Staniškienė ir Algis Kasulaitis — vėliavos kūmai; ir Petras Titas — Ateities Klubo pirmininkas.

Tris ateitininkų vėliavas pasveikino jaunučių himno žodžiai: "Ei jauni į būrį vieną..." Taip ir prasidėjo garbingojo įžodžio apeigos. Pirmieji prisistatė patys mažieji jaunučiai, kuriems po trispalvę prisegė

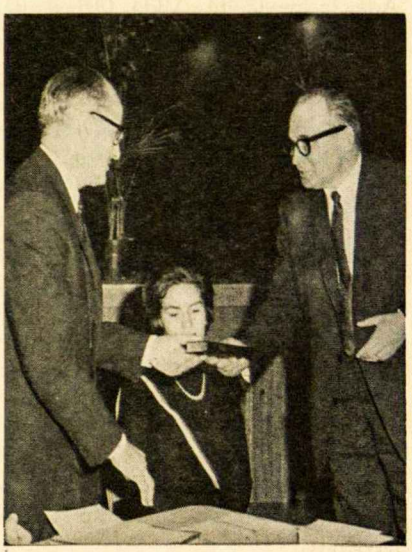

Priešiniame puslapy: kun. Kijauskas sveikiną įžodį davusias jaunutes. Viršuj: studentai ateitininkai duoda įžodį, prie vėliavos Aldona Balčiūnaitė ir Romas Bridžius, stebi kun. Kijauskas. Apačioj, kairėj: moksleivių įžodis, vėliavą laiko Antanas Razgaitis. Apačioj, dešinėj, P. Titas įteikia ilgalaikiam moksleivių globėjui Pranui Razgaičiui dovaną.

Nuotraukos **K. Pliodžinsko**

jų vadovė p. Dana Čipkienė ir panelė Vida Kasperavičiūtė ir kuriuos pasveikino kun. Kijauskas. Įtarpy buvo pristatyti šventės svečiai: Detroito Vytautas Polteraitis ir Algis Platnikas iš Mindaugo kuopos, ir panelė Daina Skirmuntaitė iš Bostono. Šitoj vietoj jaunučiai paliko salę ir nuėjo jų amžiui pritaikytiems užsiėmimams.

Maironio kuopos pirmininkas Palius Alšėnas, egzaminų protokolu pranešė, kad šiuos naujus narius: Rita Balytė, Roma Balytė, Ramunė Banionytė, Daiva Bielinytė, Loreta Čipkutė, Živilė Kliorytė, Ada Jasinevičiūtė, Vida Ožinskaitė, Indrė Palūnaitė, Rasa Palūnaitė, Vita Rociūnaitė, Lygutė Rociūnaitė, Danutė Sušinskaitė, Rita Čyvaitė, Paulius Čyvas, Vytenis Čyvas, Marius Laniauskas, Marius Narbutaitis, Alvydas Narbutaitis, Vilius Nykštėnas, Romas Pliodžinskas ir Alvydas Ožinskas. Jaunieṃ ženklelį prisegė Aušrelė Skirmuntaitė ir įžodį priėmė kun. Kijauskas. Tuo pačiu būdu vyko ir jaunesniųjų moksleivių įžodis, kurį davė: Vita Čyvaitė, Audronė Banionytė, Marytė Idzelytė, Roma Jasinevičiūtė, Kristina Liutkutė, Onytė Kliorytė, Loreta Nykštėnaitė, Daiva Ožinskaitė, Regina Pliodžinskaitė ir Jūratė Urbonavičiūtė.

Vyresniųjų moksleivių įžodį priėmė kun. Kijauskas ir jiems ženkliukus prisegė Simas Laniauskas ir juosteles įteikė kun. P. Dziegoraitis. Šitie moksleiviai yra: Paulius Alšėnas, Antonija Balčiūnaitė, Irena Banionytė, Jonas Degutis, Elena Eidimtaitė, Jonas Garka, Jurgis Juodėnas, Vytas Kliorys, Algis Pliodžinskas, Vytautas Puškorius, Dalia Martutė, Petras Matulevičius, Živilė Neimanaitė, Antanas Razgaitis, Elenutė Razgaitytė, Kazimieras Razgaitis, Jonas Skardis, Kęstutis Sušinskas, Alfredas Urbonavičius ir Dalia Zilytė. Naujus moksleivius, kurie daugelis šoka tautinius šokius, pasveikino jų mokytojos Ingrida Stasaitė ir Audronė Gelažytė, įteikdamos gėlių.

Naujos studentų vėliavos akivaizdoje dvylikos studentų įžodį priėmė kun. Kijauskas ir jiems juosteles ir ženkliukus įteikė Dalia Staniškienė ir Algis Kasulaitis. Nauji studentai yra: S. Alšėnaitė, T. Idzelytė, R. Neimanaitė, R. Širvaitytė, M. Stasaitė, D. Tamulionytė, J. Balčiūnas, J. Čyvas, V. Degutis, A. Koklys, V. Laniauskas ir R. Zylė.

Ateitininkų Credo ir himno garsai pripildė salę naujųjų įžodininkų pažadais. Kad tik jie nepamirštų jų ir toliau veiktų stipriai: "...Turėkime vilties, kad ji (ateitininkų vėliava) atves mus į laikus, kada vėl galėsime iškelti trispalvę laisvoje Lietuvos padangėje. Tuo tarpu būkime stiprūs savo krikščioniškais įsitikinimais ir karšti savo tautiniais jausmais. Visiem linkiu geriausios sekmės ateitininkų organizacijoje ir asmeniniame gyvenime". Tie žodžiai yra prof. Simo Sužiedėlio, Maironio kuopos vėliavos kūmo. Jie randasi jo rašytiniame pasveikinime ir išreiškia visų sveikinusiųjų mintis. Raštu dar sveikino Studentų Ateitininkų Centro Valdyba ir ateitininkų skyriaus "Drauge" redaktorius Adomas Viliušis. Žodžiu sveikino Algis Kasulaitis, kūmų vardu, panelė A. Skirmuntaitė, MAS vardu, Gailė Mariū-

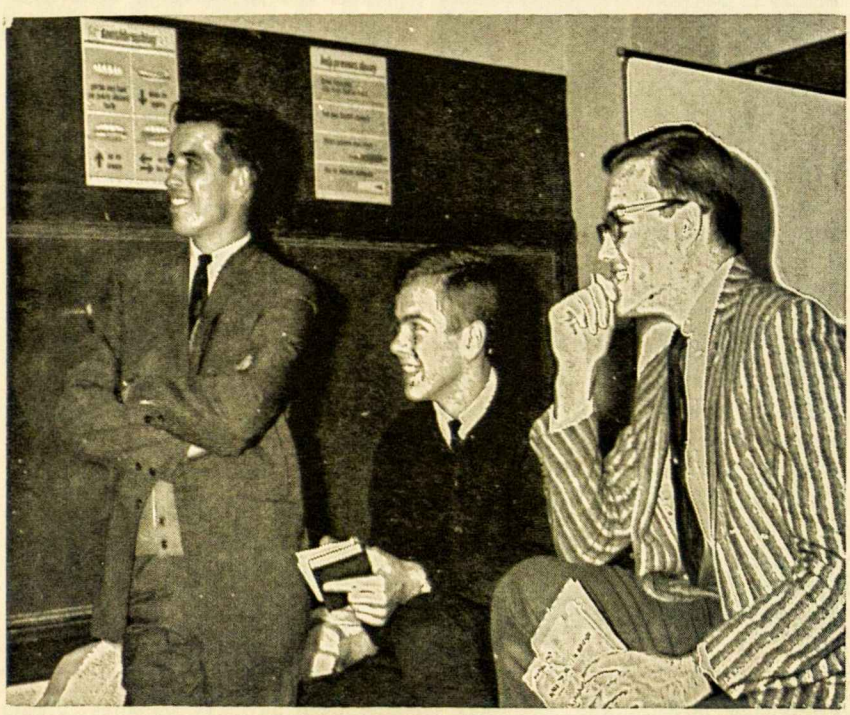

Viršuj: Jurgis Juodėnas ir Antanas Razgaitis su tautinių šokių mokytoja Ingrida Stasaite. Apačioj: globėjas Rimas Laniauskas, kuopos pirmininkas Paulius Alšėnas, ir Antanas Razgaitis kuopos susirinkime. Nuotraukos: **A. Razgaičio.**

naitė, Akademikių Skaučių vardu, ir Birutė Augustinavičiūtė, Korp! Neolithuania vardu. Ponas Titas, Ateities Klubo pirmininkas, sendraugių vardu pasveikino įžodį davusius, kartu pareikšdamas sendraugių padėką ir įteikdamas dovaną ponui Pranui Razgaičiui, kuris keletą metų globojo jaunuosius moksleivius.

Dr. Arūnas Liulevičius iš Čikagos skaitė paskaitą "Žmonijos ateitis". Joje jis iškėlė kelias Teilhard de Chardin mintis. Viena iš jų teigia, kad žmonės nėra pakankamai suartėję. Ateitininkai turi atnaujinti pasaulį Kristuje ir tam arčiausias kelias yra ryšiai su kitais žmonėmis.

"Jie išėjo... nebegrįžo, nors ir juos viliojo gyvenimas ir audringoji jaunystė, bet laisvės troškimas buvo didesnis už mirtį". Šiais žodžiais prasidėjo moksleivių montažas "Kai laisvės aušroj mes išėjom". Ponios Esteros Alšėnienės sunkus darbas paruošiant ir išmokant šį montažą pateisino pastangas, kai moksleivių jausmingi žodžiai ir liūdnos dainos pripildė salę. Vyrai partizanai miškuose kovojo dėl laisvės: "Plevenk, plevenk, miela liepsnele, ir su mumis kartu dainuok, į laisvę veda mūsų kelias, į saulės kupinas dienas..."

Motinos ir seserys namuose raudodavo, "Bet kai laukais praeis žali pavasariai, ir sodai kaip jaunamartės žydės,, kas gi ateis prie tavo kapo, žuvęs partizane, ir kas gi, kas gi vainiką iš pirmų žiedų uždės."

VOX POPULI

Draugas, kovo 27, savo kultūriniame priede rašo:

"Jaunatviškai šviežia savo mintimi, puslapiuos įdomiai paskirstyta ir tarp iliustracijų išdalinta medžiaga nūdienė "Ateitis" yra puiki mūsų jaunimo iniciatyvos ir to jaunimo gyveniman nešamos modernios katalikybės liudininkė. Jau pačiu pirmuoju puslapiu, kuris, atrodo, sąmoningai skiriamas ne kokiam studijiniam straipsniui, o aktualiam šios dienos pulsui atskirais akcentais užgriebti, skaitytojas yra pririšamas prie žurnalo lapų. Tokie du pirmieji puslapiai, užpildyti kondensuotu lietuviškųjų ir pasaulinių reiškinių akcentu ir pačios redakcijos jų komentaru, yra mūsų žurnalų raidoje tikra naujovė. Ir, sakytume, labai naudinga ir prasminga naujovė, skaitytoją neatbaidanti, o sudominanti ir jį laiminti. Tokia pat prasme pagirtini ir žurnalo skyriai "...bet, antra vertus...", "Nerami dvasia" ir "Vox populi". Visa tai liudija ne kokį siaurą užsidarymą savuotėje, o gyvą dialogą tarp savęs ir su kitais, ugdant jaunoje mūsų kartoje savarankiškos, bet ir kitą gerbiančios asmenybės bruožus. Algio Norvilo straipsnis "Laisvės problemos bruožai" viltingai nuteikia ta prasme, kad po Vyganto, A. Sužiedėlio ir A. Liulevičiaus kartos dar nėra ko baimintis tuštumos. Jau galima džiaugtis ir literatūrine šio numerio dalimi. Laimos Švegždaitės eilėraščiai, Birutės Dabušytės ir Laimos Nainytės proza žadina gražių vilčių ateičiai. Tačiau numeryje nedovanotinai pasigendame lietuviškųjų knygų recenzijų. "Nuo knygos lentynos" skyriuje jų net trumpo suminėjimo nebėra.

DIDŽIAI GERBIAMA REDAKCIJA

Visų pirma sveikinu naują redakciją ir išreiškiu didelį pasitenkinimą, kad dedate straipsnius, kurie pagilina mintis, kurie duoda orientaciją jaunimui, nutiesia platformą. Kartu ir kitus prie šito taip naudingo darbo skatinate.

Įdrąsintas ir paskatintas ėmiau ir parašiau vieną trumpą straipsnelį apie naują tarptautinę apaštališką mokyklą, kuri pradėjo veikti šiais metais Loppiano vietoje netoli Florencijos. Tai tikra Dievo Apvaizdos norėta mokykla. Nes kaip gerai žinome, Maskvoje jau eilė metų kaip veikia tarptautinė studentų komunistinė mokykla, tarptautinio universiteto vardu, kuriame ruošiami komunistų militantai. Kaip atramos ir atsparos punktas bus šis Institutas, kuris paruoš krikščioniškus militantus, artimo meilės revoliucijonierius, kurie galės sukelti pasaulyje naujo krikščioniško atgimimo sąjūdį.

Mums ateitininkams reiktų pasinaudoti šia mokykla ir iš savo tarpo pasiųsti bent pora studentų, kad iš tenai atneštų naujos ugnies ir naujų minčių, kurių mes taip esame reikalingi. Mano supratimu šis Institutas turės labai didelės svarbos visos Bažnyčios atnaujinime, iš ten išeis elitas — paruošti apaštalai užimti vadovaujamas vietas. Todėl reiktų gal net skelbti tam tikslui vajų ir sukelti kelionei pinigus, kad galėtų nuvykti.

Antras trimestras prasidės rudenį apie rugsėjo mėnesį. Todėl jau dabar reiktų pradėti sudominti studentiją ir užmegsti ryšius su pačiu "FOCOLARE" sąjūdžiu, kurio centras yra New Yorke. Adresas: Man Focolare, 25-37, 37 Street, Astoria 2, N.Y. Berods ir Chicagoje jau prasidėjo Focolare sąjūdžio veikla, per New Yorko centrą sužinosite.

Jūsų Kristuje

Kun. Aug. Steigvila, MIC.

ATEITIES REDAKCIJAI,

Su didžiausiu nustebimu ir pasipiktinimu perskaičiau E. Bradūnaitės sapaliojimus **Ateities** 7-tame numeryje. **(Red.** "Martin Luther King beldžiasi

Svečiai dailininkės Vidos Misiūnaitės parodoj Chicagoj.

į Amerikos sąžinę" — referatas skaitytas moksleivių ateitininkų Lipniūno kuopos susirinkime.)

Parodžiau tą straipsnį savo šeimai ir draugams. Nusprendėme, kad **Ateitis** atidarė "Juokų Kampelį", tai nutarėm kad nėra reikalo į tai reaguoti.

Bet pasirodo, kad **Ateitis** juokų nekrečia!!!

Štai sekančiame numeryje pats Redakcinis Kolektyvas įdėjo straipsniukus:

1) "Mes buvome pirmi"
2) "Amerikiečiai atsibudo"
3) "FBI pranešimas"

Ir vėl 1965 m. 2-me numeryje:

1) "Ramybė žemėje"
2) "Įvykiai Alabamoje"
3) "Ar tai išmalda?" (čia siekiate Amerikos nusiginklavimo!)

Nebeliko mums jokios abejonės, kad **Ateitis** pasidarė, ne tik nereikalingas balastas, bet kad **Ateitis** pradeda kenkti laisvojo pasaulio išsilaikymui, nekalbant jau apie komunistų užimtų kraštų (įskaitant ir mūsų brangią Lietuvą) išsilaisvinimą.

Duodu čia jums tik keletą paaiškinimų, gal dar pajėgsite tiesą pamatyti:

1) Negrų išsilaisvinimas Amerikoj yra komunistų valdomas "trikas", sukiršinimui vienų žmonių prieš kitus. Šitokį metodą komunistai jau yra naudoję daugelį kartų įvairiose valstybėse su didžiausiu jiems pasisekimu.

2) FBI direktorius E. Hoover, tikras Amerikos patriotas, pareiškė viešai, kad M. Luther King yra pats didžiausias melagis.

3) Skleidžiate "ramybės žemėje" mintį ir pritariate nusiginklavimui, tą ką daro ir visos komunistinės organizacijos ir draugijos Amerikoje.

Negi užmiršote, kad didžiausias pasaulio žmogžudys — Komunizmas ginkluojasi visom priemonėm ir ant jūsų pačių tuos ginklus panaudos.

Prašau nuo šiandien man **Ateities** daugiau nebesiuntinėti.

Dr. Ibsenas Skeivys

— — —

JAUNIMO KONGRESAS

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetas, susirinkęs pirmojo posėdžio 1965 kovo 27 dieną Jaunimo Centre, Chicagoje, JAV, apsvarstęs 1966 Jaunimo Metų prasmę ir Kongreso tikslus bei uždavinius, pradėdamas savo darbą, kreipiasi:

į laisvojo pasaulio lietuvių jaunimą, kviesdamas jį savo jaunatvės idealizmu bei entuziazmu tiesti kelius tarpusavio bendravimui bei bendradarbiavimui plėsti, išeivijos lietuvių tautinei gyvybei ugdyti ir Lietuvos laisvės kovai laimėti.

į laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenes, organizacijas, spaudą ir radijo valandėles, prašydamas jaunimui dėmesio, jo siekimų supratimo ir visokeriopos paramos.

Posėdžio dalyviai:

Komiteto prezidiumas: pirmininkas A. Zaparackas (Lietuvių Studentų Sąjungos JAV pirmininkas, PLB atstovas), vicepirmininkai G. Gedvila (Santaros-Šviesos Federacijos atstovas), V. Kleiza (JAV LB Centro Valdybos narys, PLB atstovas), G. Musteikytė (LSS Skaučių Seserijos atstovė), R. Staniūnas (LST Korp! Neo-Lituania atstovas),

Nariai: V. Kamantas (PLB atstovas), R. Kviklytė (Lietuvių Studentų Sąjungos JAV atstovė), G. Rinkūnaitė (PLB ir Kanados LB atstovė), K. Sabaliauskaitė (Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos atstovė), V. Šaulys (Studentų Ateitininkų Sąjungos atstovas), A. Šileika (Toronto Lietuvių Studentų atstovas), kun. K. Trimakas, SJ (PLB atstovas), V. Vijeikis (LSS Skautų Brolijos atstovas), E. Vilkas (LSS Akademinio Skautų Sąjūdžio atstovas,

Svečiai: St. Barzdukas (PLB Valdybos vykd. vicepirm.), B. Nainys (JAV LB Chicagos apg. pirm.).

Chicago, 1965 kovo 27.

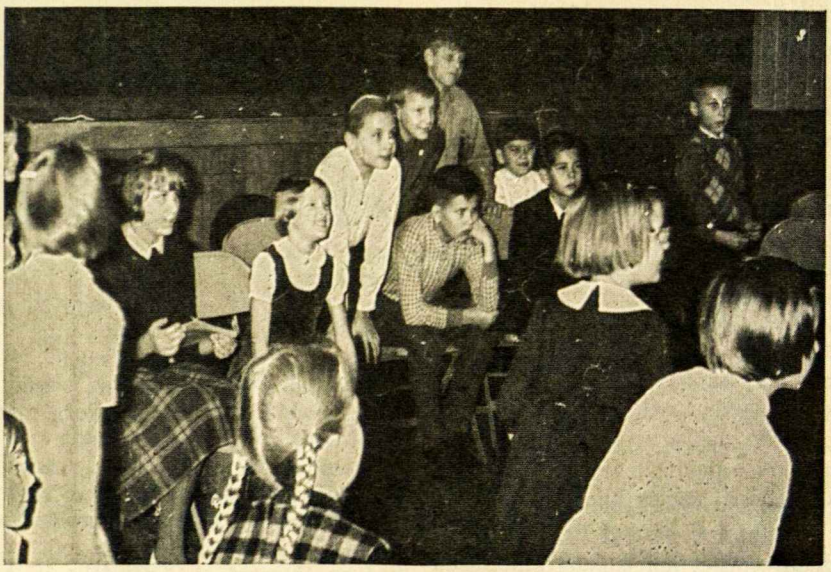

Clevelando jaunučiai žaidžia. Nuotrauka: **Antano Razgaičio**

MŪSŲ ORGANIZACIJOJE

Ateitininkų Federacijos Valdybos pranešimas

Ateitininkų kongresas Toronte ne už kalnų, liepos 3—4 dienomis. Visi parengiamieji darbai vyksta planingai. Kongresui rengti komitetas ir Ateitininkų Federacijos valdyba yra reikalinga sąjungų centrų bei jų vienetų paramos. Tikime, kad sąjungų centrai JAV turi ryšį su viso pasaulio ateitininkiškais savo sąjungų vienetais, todėl prašome:

1. Paraginti visus savos sąjungos vienetus, kad kuo gausiau ateitininkai kongrese dalyvautų. Kiekvienas vienetas į kongresą siunčia nuo 25 narių po vieną atstovą ir nuo 13 likučio vieną. Jei vienetas turėtų ir mažiau kaip 13, vistiek į kongresą siunčia vieną atstovą ir aprūpina jį formaliu įgaliojimu.

2. Federacijos valdyba, pasitarusi su muzikais ir bažnytinio giedojimo specialistais, turėdama mintyje naujus liturgijos pasikeitimus bei savo kalbos vartojimą šv. mišiose, labai prašo visų sąjungų vadovybes priminti vienetams, kad per šv. mišias bus giedamos bendruomeninės mišios — Bendruomenės Auka, žodžiai kun. St. Ylos, muzika Br. Markaičio, S.J. Gaidos gaunamos pas Tėvus Jėzuitus, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636. Prašome vienetuose išmokti giedoti ir, kur galima, mėginti giedoti jau dabar bažnyčioje.

3. Sekti spaudoje pranešimus ir in-

formacijas apie kongresą.

Federacijos valdyba mano, kad ir šis kongresas praeis su tokiu pat pasisekimu, kaip ir jau du buvusieji Chicagoje ir Nepaprastoji Konferencija New Yorke.

SAS IDEOLOGINIAI KURSAI

Neseniai pasirodęs naujas **Gaudeamus** numeris informuoja apie įvyksiančius SAS ideologinius kursus balandžio 22-25 dienomis, Kingston, New York, Catskill kalnuose. Kursų tema: "Studentas Ateitininkas Praktiškoj Perspektyvoj". Nors kviečiami visi sąjungos nariai, neaplenkiant nei "senųjų veteranų", kursai ypatingai skiriami Rytuose gyvenantiems.

Studijinėj programoj, kurią sustatė sąjungos dvasios vadas kun. K. Trimakas, bus paskaitos, kurios palies studento ateitininko uždavinius, jo krikščioniškos, inteligentiškos asmenybės ugdymą, jo laisvę ir atsakomybę. Bus taip pat nagrinėjama studento rolė Bažnyčioje, visuomenėje ir kultūros vertinime bei kūrime. SAS Valdyba, be to, žada duoti "spaudos konferenciją".

Paskaitas skaityti jau yra sutikę kun. A. Paškus ir kun. G. Kijauskas. Programoje taip pat bus praktiški patarimai draugovių steigimui bei veiklos planavimui. Be tradicinio "susipažinimo" vakaro, bus taip pat ir laužas bei talentų vakaras, kuriuos praves atskiros draugovės.

NAUJA SAS DRAUGOVĖ

Waterbury, Conn. įsisteigė nauja studentų ateitininkų draugovė, kuri vasario 28 dieną turėjo savo pirmą susirinkimą. Valdybą sudaro Gintaras Slapkūnas, pirmininkas, Regina Vaitkutė, sekretorė, Juozas Kanapka, iždininkas, Irena Bradūnaitė, korespondentė.

studentų pirmininkas kalba:

Kada šios SAS valdybos kadencija jau buvo įsisiūbavus, vienai iš mūsų redakcinio kolektyvo narių, **Elenai Bradūnaitei,** pavyko trumpam sugauti Dainavos posėdžių kambary SAS pirmininką **Antaną Vainių,** Jr. ir sužinoti, kaip šiuo metu sukasi SAS aparatas. Žinoma, tai buvo skirta pasidalinti su mūsų skaitytojais. Todėl, štai pristatome:

ANTANAS VAINIUS, JR. APIE SAS

Pone Pirmininke, malonu būtų žinoti sąjungos valdybos planus ateinančiai vasaros stovyklai? Stovykla vyks Dainavoje. Esame pavedę šiems asmenims rūpintis įvairių programos dalių pravedimu: studijinės dalies — Algiui Norvilui, stovyklos vakarų — Austei Paliokaitei, propagandos — Jūratei Juozevičiūtei.

Ar bus kokių nors pagrindinių pasikeitimų ateinančioj stovykloj? Bus bandoma viską bendrai pagerinti, pasinaudojant įvairiomis naujovėmis. Nebandysime viską atsiekti grynai ideologijos dėstymo priemonėmis.

Koks SAS vaidmuo ruošiant Federacijos Kongresą Toronte? Per daug apie tai nežinom, bet turime savo atstovus rengimo darbuose: R. Sužiedėlį ir J. Garsytę.

Kokią rolę vaidina Ateitis studentijoje? Jeigu jie skaito Ateitį, tai

man pačiam kyla klausimas, kiek jos skaito. Didžiausia problema — pritraukti, kad pradėtų skaityti.

Gal turite kokių pasiūlymų jos pagerinimui? Manau, jeigu nebūtų tokia standartinė ir daugiau kontraversinė, būtų šiek tiek įdomesnė.

Minėjote, kad sunku dirbti su studentais naudojant ideologines priemones. Ar čia nebūtų iš dalies kalti patys ateitininkai, jiems nesuteikę kaip reikiant pamatų iš pat pradžių? Taip, užtai dabar kaip tik kreipiame daug dėmesio į naujus narius (pvz. žiemos ideologiniai kursai). Taip pat labai reikalinga sujungti išmėtytus narius mažesnėse kolonijose, kolegijose ir universitetuose. Šiuo kaip tik rūpinasi Centro Valdyba. Rūpinamės tomis vietomis, kur veikia moksleivių kuopos, bet per metų eilę nesusidaro studentų draugovės.

Nesinaudodami ideologinėm priemonėm, kaip bandysite savo tikslus atsiekti? Kadangi daugumos studentų ideologinis subrendimas nėra perdidelis ir su ideologija sunku prie jų prieiti, pirmą žodį reikia rasti kitur. Bandome daugiau dėmesio kreipti į bendrąjį žmogišką elementą juose, pvz. jausmus — gyvenimas mielesnis priklausant draugų būriui, dirbant ką prasmingesnio, įdomesnis klausantis ir susiduriant su daugiau naujų minčių.

Dėkojame, pone pirmininke, ir linkime jums visokeriopos sėkmės, kartu norėdami priminti, kad Ateitis ypač norėtų daugiau būti įsileidžiama į studentų gyvenimą — atspindėti jų mintis ir darbus.

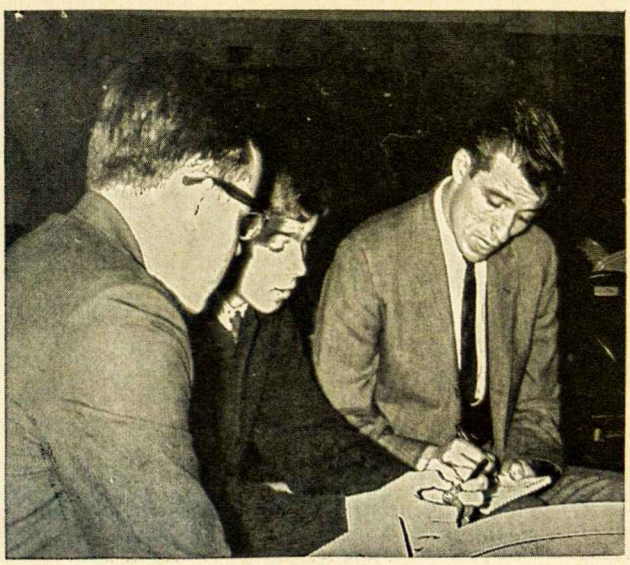

Clevelando moksleiviai su globėju ruošiasi šventei.

Abi šio puslapio nuotraukos: **Antano Razgaičio**

pax romana

NAC suvažiavimas Montrealy

Metinis Pax Romana Šiaurės Amerikos Komisijos suvažiavimas vyko vasario 27-28 dienomis Montrealyje. Studentų Ateitininkų Sąjungą jame atstovavo SAS Užsienio Skyriaus vedėja Nastutė Umbrazaitė.

JAV ir Kanados katalikų studentų organizacijų atstovai čia susirinko svarstyti tarptautinę sceną ir Šiaurės Amerikos katalikų studentų ryšį su ja. Suvažiavimo tema: "Krikščionių Studentų Vienybė". Vienas pagrindinių suvažiavimo kalbėtojų buvo Montrealio arkivyskupas kardinolas Paul-Emile Leger.

Konferencija Lotynų Amerikos klausimu

Tą patį, vasario 27-28 savaitgalį, New Yorke, jėzuitų Fordhamo universitete, įvyko konferencija "Latin America: New York Challenge", kurią suruošė Foundation for International Cooperation, katalikų studentų organizacija su tikslu padėti kitų šalių studentams, ir prie kurios rengimo prisidėjo Pax Romana Egzilų Komisija, kuriai šiuo metu vadovauja Nastutė Umbrazaitė. Tai buvo jau antras toks susibūrimas pasisemti daugiau informacijos, kad efektingiau būtų galima dirbti gelbstint svetimtaučiams studentams jų ir jų kraštų reikaluose. Trečias įvykis gegužės 1, taip pat New Yorke; jame bus paminėti Tarptautinio Bendradarbiavimo Metai, 1965 metais paskirti Jungtinių Tautų ir paskelbti JAV prezidento Johnsono.

Lotynų Amerikai konferencijoje buvo simpoziumas, po kurio dalyviai pasiskirstė diskusijom atskirais klausimais. Kalbėtojai iškėlė revoliucinį Lotynų Amerikos vystymąsi įvairiose srityse, ir reikalą mums tai jausti bei naudoti galimybes tų kraštų žmonėms padėti. Vienas iš jų, Della Cava, buvęs World Assembly of Youth sekretorius, pabrėžė, kad Lotynų Amerika traukiasi iš šaltojo karo tarp komunizmo ir kapitalizmo ir stoja Azijos ir Afrikos pusėje: "Lotynų Amerika yra nelaiminga Vakarų podukra. Kadangi ji taip neturtinga, ji yra Azijos ir Afrikos sesuo. Ir ji turi daugiau bendro su besivystančiais kraštais negu išsivysčiusiais".

Kitas kalbėtojas, Gonzalo Cartagenova, Marymount kolegijos profesorius, kalbėdamas apie dabartinio Lotynų amerikiečio religinę padėtį, pastebėjo, kad jis perdaug egoistiškas ir nejaučiąs socialinės atsakomybės. Kunigas Sweeney, Fordhamo istorijos profesorius, pabrėžė, kad reikia atsisakyti ligšiol turėto Lotynų Amerikos stereotipiško vaizdo, ir ypatingai suprasti bei užjausti jos padėtį. Studentų diskusijos davė praktiškų rezultatų — buvo suplanuota programa įjungti New Yorke esančius Lotynų Amerikos studentus į katalikų socialinę akciją.

Vasaros delegacija į Meksiką

Pax Romana Šiaurės Amerikos Komisija šią vasarą siunčia aštuonis studentus, paimtus atrankos keliu iš jai priklausančių katalikų studentų organizacijų, šešių savaičių studijoms ir darbui Meksikoje. Tikslas: asmeniškai susipažinti su gyvenimo sąlygomis ir nuotaikomis Meksikoje, ieškoti būdų kaip jų pačių organizacijos galėtų meksikiečiams studentams ir bendrai jų kraštui padėti, ir grįžus padėti savo organizacijoms tarptautinėj veikloj.

Pax Romana Journal

Labai įdomus paskutinis, 1965 metų pirmas, **Pax Romana Journal** numeris, skirtas svarstyti dialogo su marksistais klausimą. Įvairiais klausimo aspektais rašo europiečiai ir amerikiečiai profesoriai. Vedamajame pabrėžiama, kad praėjo laikai kada pati dialogo su marksistais mintis implikavo naivumą, pasidavimą arba išdavimą. Jonas XXIII ir Povilas VI prašo mūsų, kad siektume dialogo, tačiau statytume sąlygas, kurios jį padarytų tikrą ir vaisingą. Nei visiškas susilaikymas, nei perdėtas entuziazmas jo neužmegs. Reikalingos sąlygos: pažinimas vieni kitų — principų, kuriais grindžiami veiksmai, kovų ir istorinių sąlygų, kurių buvo vieni ir kiti formuojami, nes dialogo negalima improvizuoti, ir krikščionių pasirengimas save klausti ir nuolat tikrinti savo ištikimybę Kristui. Bet dialogas turi būti įmanomas, nes cheminiai gryno marksizmo nėra, žmogus visada siekia toliau nei teoretinės sistemos, kurias jis išpažįsta, o dialogas ir yra santykis tarp žmonių.

Viršuj: FIC konferencijos New Yorke dalyviai. Apačioj: dr. Vygantas Pax Romana Šiaurės Amerikos Komisijos suvažiavime Montrealy.

Apaštališkas pasauliečių institutas

Pereitų metų spalio 25 Italijoje, netoli Florencijos Loppiano vietovėje, buvo iškilmingai atidarytas naujas moderniškas tarptautinis pasauliečių apaštalų institutas, pavadintas "Mystici Corporis" vardu. Šis institutas jau pradėjo veikti nuo šių metų sausio mėnesio. Šio straipsnelio tikslas supažindinti skaitytojus su šiuo nauju institutu ir duoti susimąstyti, kaip mes turime paruošti būsimus pasauliečius apaštalus.

Šio modernaus instituto pradžia yra labai įdomi ir kartu apvaizdinė mūsų laikams. Jo pradžia siejasi su "FOCOLARE" sąjūdžio mokykla, kuri veikė per eilę metų Romoje, Grotta Ferrata vietovėje, kur ruošėsi "Focolare" sąjūdžio jaunimas apaštalavimui. Dabartinio Šv. Tėvo noras buvo, kad ši apaštališka mokykla būtų prieinama ir viso pasaulio jaunimui, kuris norėtų pasiruošti tikram apaštališkam darbui. Dievo Apvaizda taip vairavo dalykus, kad tokia mokykla labai greitai buvo realizuota "Focolare" sąjūdžio žmonių. Vienas "Focolare" narys, kuris nuskendo Braciano ežere, savo testamente buvo užrašęs savo nuosavybę — didelį žemės plotą sąjūdžiui.

Šitame plote Loppiano vietovėje buvo tuojau imtasi statybos darbų ir per nepilnus metus jau buvo galima pašventinti ir pradėti studijas, kurios tęsiasi vienus arba dvejus metus, žiūrint kokį kursą klausytojas pasirenka: paprastą vienų metų, ar pagilintą dviejų metų. Apvaizdinė yra ši mokykla dar ir dėl to, kad ji atsirado kaip tik Bažnyčios Suvažiavimo metu, kuriame tiek daug kalbama apie pasauliečių vietą Bažnyčioje. Bažnyčiai reikia pasauliečių apaštalų, bet juos pirma reikia paruošti, suformuoti ir tuomet siųsti į darbą. Šio instituto tikslas ir yra kaip tik formuoti moderniškus apaštalus mūsų dienoms, kurie būtų pajėgūs atsispirti prieš šių dienų pagonizmą ir nešti naują atgaivinimo dvasią.

Kiekvienais metais bent tūkstantis jaunuolių galės tame naujame institute ruoštis apaštalavimui. Jaunuoliai ir jaunuolės, net vedusios poros yra priimami iš viso pasaulio kraštų, be rasės, kalbos ir tautų skirtumo. Kiekvienas gali įstoti, kuris yra baigęs aukštesniąją mokyklą (gimnaziją), kuris nori pasiruošti tikram apaštalavimo darbui. Kelionę turi pats kandidatas užsimokėti, o pragyvenimas ir studijos yra šitaip sutvarkytos: studentai pusę dienos dirba, o kitą pusę dienos studijuoja, iš darbo gali išsilaikyti ir mokslo priemones įsigyti. Kandidatus pristato vyskupai, o vyskupams vietos klebonas, gi klebonams prisistato pats kandidatas.

Visa instituto aplinka yra persunkta apaštališka dvasia. Visi kartu dirba, kartu meldžiasi ir laike studijų jau atlieka apaštalavimo praktiką. Visų studijų centre yra **"Mistinio Kristaus Kūno"** idėja netik studijuojama, bet kasdien bendrame gyvenime realizuojama tarp įvairių tautų ir kalbų studentų, ruošiant juos tikrais apaštalais. Tam tikslui yra parinkti geriausi profesoriai pasauliečiai ir kunigai.

Institutas turi dvejus kursus: religinį ir socialinį. Religiniame kurse galima pasiruošti dėstyti religiją, nes bus einama dogmatinė ir moralinė teologija, o socialiniame kurse bus einami socialiniai dalykai, juos užbaigus visi gaus diplomus, kurie įgalins vadovauti mokykloms, sindikatams ir kitoms viešoms įstaigoms. Todėl bus keturi semestrai. Pirmame semestre bus studentai įvedami į tikrą religinį gyvenimą, bus dėstomas Šv. Raštas, teologija — dogmatinė ir moralinė, kartu lavinamasi apaštalavimo darbe. Po pirmo semestro studentai galės jau pasirinkti religinį ar socialinį kursą dar trims semestrams, kad pilnai pasiruošus vėliau vadovauti mokykloms ir viešoms įstaigoms.

Visi kursai bus italų kalboj, tačiau bus ir šalia kursai anglų, prancūzų ir vokiečių kalbose. Kas norėtų įstoti, turėtų jau dabar pranešti vyskupijai ir mokintis italų kalbos, kad įstojus būtų galima be sunkumų sekti kursus.

Kun. Ant. Steigvila, MIC.

Nuotraukos iš Pax Romana Šiaurės Amerikos Komisijos suvažiavimo Monertaly, vasario 27-28. Kairėj, pirma iš dešinės, studentų ateitininkų atstovė Nastutė Umbrazaitė.

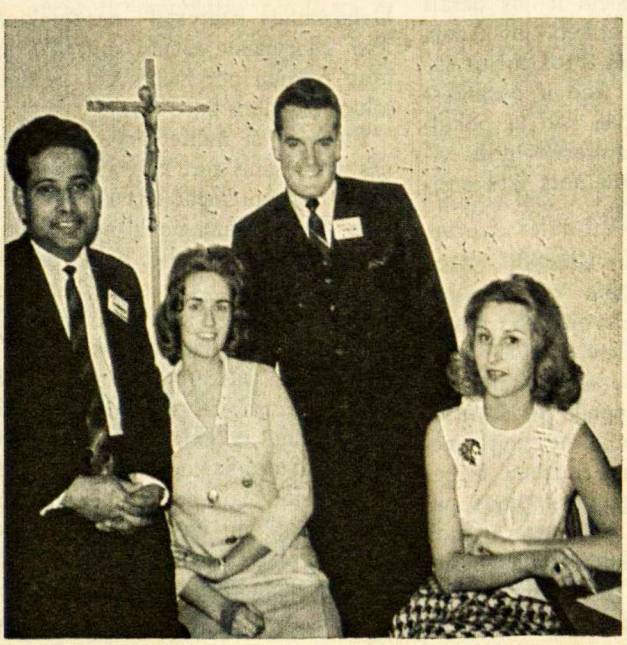

SPAUDOS APŽVALGA

Praeitame numery pažvelgėme į kritiką, kurią metė Sovietų sociologas vakariečių dorovei, nes jam ji atrodė įtaigota ir sugadinta biznyje vyraujančių dėsnių. Nors žinojome, iš kokios pusės ši kritika atėjo, bet ji vis dėlto vertė truputį susimąstyti. Šį kartą pažiūrėkime į tą patį dalyką per kitas akis, būtent James Kuhn, straipsnyje "What's Wrong With the Old Business Ethic?" žurnale **Catholic Mind,** kovo numeryje. Straipsnis paimtas iš **Columbia University Forum.**

Netrūksta šiais laikais patarimų iš visur, kaip elgtis biznyje. Tačiau ir su geriausiais norais iš biznio pusės rezultatai kartais priešingi, pvz. automobilių statytojai palengvino susisiekimą, bet jų produktai tuo pačiu laiku užmuša tūkstančius žmonių ir užteršia orą. Palyginus su dabartine biznio etika buvo daug paprastesnė 19 amžiuje. Laisvosios rinkos dėsniai prileisdami savanaudiškumą reikalavo patenkinti pirkėjų reikalavimus; dirbti visų gerovei geram sekėsi,, o nesąžiningam ne. Senasis John D. Rockefeller teigdavo: "Dievas davė man mano pinigus". Ne visiškai suprastas, bet visų priimtas buvo pagrindinis tokios sistemos teisingumas. Jeigu darbininkai skursdavo, tai toks jau buvo rinkos įstatymas. Ir visi pasipriešinimai prof-sąjungoms ir t. t. kilo dėl noro išlaikyti šią laisvą rinką. Ir šiandien tokia sistema yra kaikuriems "auksinis veršis", kurio neigiamybės — atitolimo nuo viens kito ir nuskriaustųjų — jie nemato.

Dabartinė praktika parodo, kad nors biznieriai dar išpažįsta senąją sistemą lūpomis, jie jos nebepraktikuoja — jie suvaržo laisvą varžybą, nustelbia kalbas apie pelną. Pelnas dabar vadinamas kitais vardais, o visuomenei iškeliamas biznio indėlis visuomenės pažangoje. Šis nejaukus jausmas dėl pelno biznieriuose nėra iššaukiamas kairiųjų kritikos, bet dėl dabartinės korporacijos milžiniškumo, kuri nebesusilaukia pelno prisitaikydama prie paklausos rinkoje, bet turi tiek galios, kad ji gali rinką pritaikyti sau (GM darytų pelną, jeigu ji teparduotų trečdalį visų automobilių, kuriuos ji gali pastatyti). Su tokia nepriklausomybe nuo visuomenės, biznis gali daryti su pinigais, ką jis nori. Pvz. Detroitas išleidžia kartais 5 bilijonus dolerių vien modelių 'panaujinimui'. Tai pinigai ištraukti iš visuomenės, kuriai reikia geresnių mokyklų, geresnių gyvenviečių ir sveikatos aprūpinimo, ir sukišti į dalykus, kurių iš tikro niekas neprašė. Nors biznių valdovai nuduoda, kad jie tik paklusnūs visuomenės norų pildytojai, faktai parodo kitaip. 1960 m. Ford išpirko Anglijos Ford už 300 milijonų dolerių. Tai tuo metu, kada Amerika buvo rimtai susirūpinusi savo aukso atsargos nykimu, Ford padidino deficitą 7%. Vietoje to kareivių šeimos buvo grąžinamos į Ameriką. Problema pasidarė firmos, kurios tokios galingos, kad jos gali paveikti visos tautos gerbūvį ir sugriauti tūkstančių žmonių gyvenimus, neturėdamos jokios teise paremtos atsakomybės jiems. 1958 m. recesijos laiku 8 kompanijos turėjo daugiau pajamų, negu Kalifornijos valstybė, o 46 paėmė daugiau negu 1 bilijoną dolerių (tik 7 valstybės turi tiek). Kiekvienas išrinktas valdininkas neša atsakomybę ir turi atsiskaityti visuomenei, tačiau tos kompanijos atsakingos tik savo akcininkams.

Pamaldūs pasiūlymai nepakeis padėties, nesuvaržys savanaudiškumo, jaigu pati rinka tai nedarys. GE nuteista dėl apgavystės grąžinimo 75 milijonų dolerių pirkėjams, tai tik truputis tos sumos, kurią ji išlupo iš mokyklų, kariuomenės, valdžios ir t.t. Vien kompanijos siela ir jos gerais norais negalima pasitikėti. Jau Adam Smith sakė: "žmonės iš tos pačios šakos retai susitinka, kad ir pasilinksminimui ir pramogai, kad jų pokalbis nesibaigtų konspiracijoj prieš visuomenę arba kokiu nors kitu susitarimu pakelti kainas".

Amerika pratusi išspręsti etikos klausimus neduodama receptų, bet būdus. Anksčiau laisvoji rinka nustatė kainas, po 1930 m. prisidėjo unijos. Dabar pasirodo, kad ir unija gali susitarti su kompanija prieš visuomenę. Nei darbdaviai, nei unijos nesirūpina pakankamai jaunimu ir bedarbiais. O abu keliais streikais parodė, kad jiems ir visuomenė nerūpi. Situacija dabar tokia, kad jeigu nepavyktų padaryti rinką laisvą, tada reikėtų surasti varžtus savanaudiškumui. Vienas būdas būtų suorganizuoti mažesnius pramonininkus ir prekiautojus, kurie dabar visiškai priklausomi nuo didžiųjų kompanijų, į savotišką uniją ir tuo grąžinti Adam Smith dvasią į rinką. Kad užtikrinti kokybę būtų galima suorganizuoti inžinierius ir paremti įstaigas, kurios tikrina prekes, arba įsteigti kooperatyvus, padidinti miesto įtaką valstijų legislatūrose, kurios galėtų versti biznį atkreipti daugiau dėmesio į didmiesčio problemas. Tai neišspręstų viską galutinai, bet būtų atsakymas čia ir dabar.

"Why are doctors out of step?" klausia Louis Lacagna, medicinos profesorius, žurnale **The New Republic,** sausio 2 d. Jis pasiima keletą pavyzdžių, kaip Amerikos daktarai pasirodė politinėj ir socialinėj scenoj, pvz. Kalifornijoje, kur reakcionierių valdoma apylinkės daktarų sąjunga neleidžia liberaliam daktarui dirbti; arba Marylande, kur sąjunga grasina duoti teisman visus daktarus, kurie dirba ligoninėse už algas ir atiduoda ligoninei kitas pajamas; arba AMA ryšys su Goldwateriu, jos paskyrimas milijono dolerių propagandai prieš svarstomą "medicare" įstatymą, jos nepasisakymas prieš rūkymo pavojus, tuo tarpu priimant iš tabako industrijos 10 milijonų dolerių tyrinėjimams. Autorius padaro išvadą, kad sąjunga sustingus ir nusistačius prieš pažangą. Tuo tarpu visuomenė reikalauja didelių pasikeitimų: reikia geresnės globos senesniems. Dabartiniai įstatymai nepatenkina. Pvz. Marylande asmuo su 1,000 dolerių pajamų per metus jau negautų jokios pagalbos ligos atveju.

Pietuose ši indiferencija visuomenės interesams turi kitą aspektą: ten miršta proporcingai tris kartus daugiau negrų naujagimių negu baltų. Bet iki šiol trūksta bet kokio pasisakymo iš daktarų pusės, kad atskiros ligoninės reiškia kiekvienu atžvilgiu prastesnę globą juodiesiems.

Autorius pasvarsto priežastis dėl daktarų konservatyvumo ir ieško būdų išjudinti dalykus. Siūlo įsteigti antrą daktarų sąjungą, kuri tikru demokratišku būdu apimtų nepatenkintus, auginti jau universitetuose daktarus su platesniu akiračiu ir didesniu susidomėjimu visų žmonių gerbūviu.

R. Šliažas

nuo lentynos

DIEVAS SUTEMOSE

Kun. Stasys Yla yra daug pasidarbavęs lietuviams ir darbu, ir žodžiu, ir, svarbiausia, raštu. Neperseniai buvo išleista jojo knyga **Moderni mergaitė** ir taip pat nauja maldaknygė **Tikiu Dievą.** Pati paskutinė kun. Ylos knyga **Dievas sutemose** yra gan gilus žvilgsnis į religinius lūžius lietuvių gyvenime.

Autorius savo tikslui atsiekti pasinaudoja žymiausių lietuvių, pvz. Biržiškos, Biliūno, Bagdono, Krėvės, Smetonos, Šliūpo ir kitų, gyvenimų susidūrimais su įvairiomis religinėmis problemomis. Vieni jas išsprendžia, kiti ne. Tikrai keista, bet beskaitydamas viename ar kitame puslapyje pats susitinki su savim. Kartais drauge su pačiu veikėju, po ilgų klaidžiojimų, džiaugiesi atradęs ieškotą tiesą. Kartais liūdi, toliau beklaidžiodamas.

Aišku, kad kiekvienas žmogus turi pats asmeniškai išgyventi savo religiją ir suprasti jos santykį su savim pačiu. Todėl negarantuoju, jog vienas ar kitas abejingasis, perskaitęs šią knygą, taptų šventu ir uoliu kataliku. Tačiau šitoks pasiskaitymas daug kam gali padėti formuojant savo pasaulėžiūrą. Akivaizdžiai matom, kaip kiti grįžo prie Dievo ne viena diena, bet per ilgą laikotarpį, susidurdami su daugybe problemų. Todėl knygoje aprašytų pavyzdžių poveikyje ir beviltiškai pasimetęs žmogus gali vėl būti paskatintas ieškoti religinių pagrindų savo gyvenimui.

Mes, lietuviai, ypatingai jaunimas, dažnai neieškome atsakymų įvairiom religinėm problemoms svetimtaušių pavyzdžiuose, knygose, teologuose. Tačiau mes užmirštame pasižiūrėti patys į save. O ypač jaunimui, kurio šaknys jau pradeda raižytis po Amerikos žemės sluogsniu, šitokia knyga yra kaip sveikas lietaus vanduo džiūstančiai žemei. Knyga yra labai įdomiai parašyta, nepersunkia kalba, bet gražiu ir sklandžiu stilium.

E. Bradūnaitė

BALTARAGIO MALŪNAS

Kazys Boruta gimė 1905 metais ir mirė šių metų kovo mėnesį Lietuvoje. Jis buvo neramios dvasios rašytojas, lengvai nesiteikęs valstybiniam žmonių dvasios rikiavimui, opozicionierius kiekvienai tironijai. Ir bolševikų okupacijos metu jis dvasioje nepalūžo. Buvo ištremtas į Sibirą ir, grįžęs į tėvynę, numirė per anksti. Yra išleidęs keletą eilėraščių rinkinių, romanų, suliteratūrintų liaudies pasakojimų. Bet labiausiai žinoma jo knyga yra pasakiškas romanas **Baltaragio malūnas.** Laisvajame pasaulyje Montrealio lietuvių teatralų įscenizuotas ir vėliau išleistas atskira plokštele. Knygą perskaityti ir plokštelę paklausyti vertėtų kiekvienam iš mūsų.

Turinys labai įdomus: ant Udruvės ežero stataus kranto stovėjo Baltaragio malūnas. Jis visą laiką ūžė, sukosi, nei minutei nestabtelėdamas. Gal taip ir būtų savo amžių nugyvenęs Baltaragis, jei vieną kartą į jo malūną nebūtų atsilankiusi Marcelė, mergina, kurią Baltaragis pamilo. Pelkių velnias Pinčiukas pažadėjo Baltaragį supiršti su Marcele, jei jis pažadės jam tai, ko dabar neturi. Baltaragis sutiko, bet kai po metų gimė dukra Jurga, jis suprato, kad jis ją pažadėjęs Pinčiukui. Užaugusi Jurga nori ištekėti už Jurgio Girdvainio, bet Pinčiukas viską suardo ir pražudo Girdvainio laimę. Viskas baigiasi labai tragiškai. Jurga, nesulaukusi savo jaunikio Girdvainio (nes jis klajoja beieškodamas savo obuolmušių žirgų), nusiskandina ežere. Baltaragis iš skausmo sustingsta į akmenį, o patį Pinčiuką nutrenkia dievaitis Perkūnas. Išprotėjęs Girdvainis pasikaria.

Knyga labai gera, parašyta sklandžiu stiliumi ir skaitosi labai lengvai. Vykusiai joje panaudotas tautosakos motyvas. Labai gyvai yra aprašomas kiekvienas charakteris su savo ypatybėmis. Skaitytojas, kaip ir autorius, knygoje daug kur gali rasti pats save. Knygos gale randame žodžius: "Kokia tada čia pasaka? Juk tai pats gyvenimas! Ir iš tikrųjų susipina pasaka su tikrove, kaip laimė ir nelaimė žmogaus gyvenime, ir kur čia tada atskirsi, kur pasaka, o kur tikrasis gyvenimas? Aš jų neskiriu. Neskiria ir žmonės su skaidria širdimi ir šviesiomis akimis."

L. Valaitis

PRANAŠAS IR SUKILĖLIS

Šiuo laiku, kada jaučiamas įtampos tarp katalikų ir protestantų atoslūgis, darosi įmanoma žvelgti į Liuterį ne kaip į priešą, bet kaip į teologą, kuris stovi krikščioniškoje tradicijoje. Sutinkant Liuterio mintis apie žmogaus santykį su Dievu, apie žmogaus atpirkimą, kartais daros neaišku, kodėl šis Augustino tradicijos teologas turėjo palikti Bažnyčią ir įkurti naują krikščionių bendruomenę. Kaip tik šiuos klausimus svarsto **John M. Todd** savo knygoje **Martin Luther, A Biographical Study** (The Newman Press, Westminster, Md. 1964, 288 pp. $5.75). Iš paskutiniu laiku pasirodžiusių daugelio knygų apie Liuterį šiąją JAV katalikų spauda geriausiai įvertino, nes joje duodama nauja įžvalga į Liuterį kaip į žmogų ir teologą.

Todd jaučia, kad ankstyvesnės knygos apie Liuterį bandė ginti kurią nors tezę, ir dėl to neišvengė istorinių netikslumų. Todd bando rasti tikrąjį Liuterį, nesistengdamas jo padaryti nei nusikaltėliu, nei šventuoju. Knygoje iškeliami religijos klausimai, kurie privedė prie Reformacijos: atlaidų pardavinėjimas, pažiūra į Dievo teisingumą ir žmogaus išganymą, asmeniška žmogaus padėtis prieš Dievą. Autorius stebi Liuterio dvasios lūžius nuo pat jaunystės: jo įžadus stoti į vienuolyną, pergyvenimą atnašaujant pirmąsias mišias, persekiojantį nevertumo Dievo akyse jausmą. Stebime, kaip jaunasis Liuteris tampa Wittenbergo universiteto profesorius, žinomas teologas, atsakingas savo vienuolijos pareigūnas. Matome, kaip universiteto debatai dėl atlaidų išsiplečia į visą Europą(nes Liuteris labai efektyviai panaudoja naujai atrastą knygų spausdinimo meną). Žingsnis po žingsnio yra stumiamas nuo Romos: iš tikrųjų Liuteris ne visai savo noru buvo padarytas atskalūnu.

Todd išvados yra dvi teologinės dilemos. Viena katalikams: jei Liuteris iš vienos pusės iššaukė reikalingas reformas Katalikų Bažnyčioje, o iš kitos pusės sukūrė tradiciją, kuri išugdė stiprių krikščionių, tai protestantų tradicija negali būti be Dievo pritarimo. Antroji protestantams: jei Liuteris troško Bažnyčios reformos, o ne krikščioniškųjų bendruomenių dauginimo, tai protestantams tektų rimtai priimti reformuotos Katalikų Bažnyčios kvietimą susivienyti. Knygą perskaičius, norisi laikyti protestantišką tradiciją dalimi Bažnyčios tradicijos ir statyti Liuterį didžiųjų krikščionių teologų tarpan.

a²

sportas

PAVYZDŽIAI TURĖTŲ PATRAUKTI

J. ŠOLIŪNAS

Chicagos Neo-Lithuania krepšinio komanda — Vidurinių Vakarų Apygardos meisteris. Antroje eilėje iš kairės pirmas rinktinės žaidėjas Ed. Šilingas, o trečias — Ed. Modestavičius, komandos kapitonas ir DePaul un-to komandos narys.

Kaip mes ateitininkai dažnai netikim tuo, kuo rezoliucijose save guodžiame, sportinio auklėjimo problema bene yra geriausias pavyzdys. Daug garsių pedagogų rašė, mūsų vadovybės tvirtino ir tebetvirtina, o moksleivių globėjai nuolatos dejuoja, kad girdi sportas yra labai gera priemonė jaunimui pritraukti, bet deja mes tuo nesirūpiname.

Seniau, kada mūsuose buvo dar daugiau atsilikėlių, anie tvirtindavo, kad sportas tai yra tik vaikų išmįslas. Senesnės moterėlės nuogąstaudavo dėl "nepadoraus" sportininkų apsirengimo, o kaikurios mamos alpdavo, pagalvojusios, jog sūnelis sportuodamas gali sugadinti širdį. Girdi, bėgs pergreit, širdis plyš ir baigta.

Laikui bėgant, ypatingai daliai mūsų išklydus svetur ir pamačius kitų tautų pažiūrą į sportą, ir mūsų nuomonė apie sporto reikšmę jaunimo auklėjime dalinai pasikeitė. Tačiau tik dalinai, nes atrodo, kad ateitininkai dar vis laikosi pasenusios nuomonės. Taip tvirtinu todėl, jog ligšiol apie sportą tebėra kalba tik rezoliucijose, nieko konkretaus nedarant. Yra, tiesa, išimčių. bet jų labai nedaug.

Turi būti pagrindinė dalis

Esu nuomonės, kad šiandien mūsų moksleivijai sportas turėtų būti viena pagrindinių MAS programos dalių. Kiekvienas moksleivis ateitininkas turėtų būti ir aktyvus sportininkas. Jis turėtų išeiti tam tikrą sportinę programą lygiai taip, kaip moksleiviaujant jam yra privaloma susipažinti su organizacijos ideologija. Šalia lietuvių kalbos ir literatūros nagrinėjimo turėtų būti paruošta ir fizinio auklėjimo programa. Ir kai kalbu apie fizinį auklėjimą, mintyje turiu ne tankinės rikiuotės ar mankštos mokinimą, bet moksleivių įtraukimą į grupines sporto šakas. Gyvename krašte, kur sportui sąlygos yra nepaprastai geros. Tik visas vargas, kad mes nesugebame esamomis gėrybėmis pasinaudoti. Atsilikę, atžagareiviški žmonės vis dar tebemano, kad mes savo tarpe moksleivius išlaikysime tik lietuviškų dainų ar tautinių šokių mokymu. Galbūt tai tinka mergaitėms, tačiau berniukams pritraukti sportas yra geriausia priemonė. Ir tol, kol mes šitos priemonės nepadarysime moksleivių programos dalimi, tol mūsų organizacija kentės nuo berniukų nebuvimo. Visi žino, kad jaunam berniukui reikia suteikti sąlygas, kur jis galėtų reikštis savo fiziniu judesiu, nes berniuko jaunam amžiuj kambary prie stalo neišlaikysi. Jis nori judėti ir jis veržiasi ton organizacijon, kur jo norams ir troškimams yra suteikiamos sąlygos.

Pavyzdžiai mums

Seniau būdavo sakoma, kad sportas yra neutralus. Tačiau šita pažiūra yra pasenusi. Šiandien sportą kaip priemonę naudoja netik organizacijos, bet net ištisos tautos. Taip prieš keliolika metų sportas tarnavo Hitlerio režimui ir Japonijos imperatoriui bei Italijos dučei. Dabar jis tarnauja kitoms ideologijoms. Komunizmas yra pajungęs sportą savo propagandai ir nori pasauliui įrodyti, jog komunizmas padaro žmones tokiais laimingais, kad jie nieko daugiau nedaro, kaip tik stengiasi pasiekti naujų sportinių rekordų, nugalėti priešininką visokiomis priemonėmis.

Komunizmas sporto idealą išniekino, jį paversdamas pigia propagandos priemone. Tačiau laisvame pasauly žmogus per sportą gali siekti ne naujų rekordų, bet aukštesnių dvasinių turtų laimėjimų, kilnesnio gyvenimo.

Ir lietuvių tarpe rasime organizacijų, kurios sportu daug daugiau do-

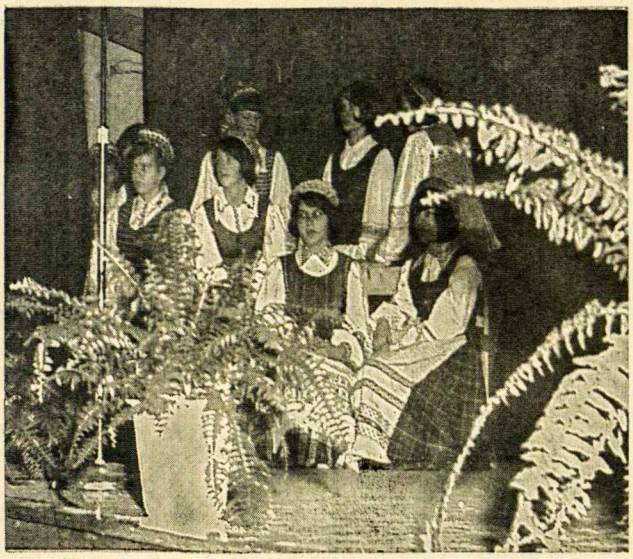

Clevelando moksleiviai ateitininkai išpildo montažą savo šventės metu

"JEI TU GYVAS... PIENO PUTA"

Kritikai: daugumas Broadway pastatymų yra labai žemai nusmukę moraliniu ir meniniu atžvilgiu. Visuomenė: lietuviškų vaidinimų nėra gana. Jaunimas: biletų kainos nežmoniškos! Visiem šiem skundam Scenos Darbuotojų Sąjunga atrado atsakymą — pastatė "Eglę Žalčių Karalienę".

Matant tokį vaidinimą, kas galėjo atrasti papeikimą? Vos sutilpo minia žmonių, kuri susigrūdo į Jaunimo Centro patalpas. Jau skleidėsi uždanga, o dar Rūtos ratelio narės sodino vis ateinančius žmones — nebeliko vietų, nebebuvo biletų, bet nenusiminę vyrai ėmė kėdes iš mokyklos kambarių, susistatė į tuščius kampus, stovėjo visuos tarpuos, ir, nors nepatogiai susikimšę, džiaugėsi puikiu spektakliu.

Džiaugėsi ypatingai mažieji pamatę vaidinimo fantastiškas scenas. Sužibėjo jų akutės, plojo rankutėm matydami mylimųjų pasakų charakterius. Grįžę namo mažieji vis kartojo: "Jei tu gyvas, pieno puta... Jei negyvas..." Džiugino, lavino spektaklis vaikų jaunas vaizduotes.

Džiaugsmas! Mirga prieš akis įvairiausios spalvos, matosi vaizduojamasis jūros dugnas, ošia miškas — visa Eglės gerai žinoma pasaka tampa realybe nustebusiems žiūrovams. Iš tikrųjų, visas pastatymas stebino žmones ir nieko nesirado ko papeikti ar kuo pasiskųsti — net tie, kurie stovėjo visas tris vaidinimo valandas, turėjo tik geriausius žodžius darbuotojams. Jie išgyrė kostiumų tinkamumą ir įvairumą, taip pat baleto gražumą, scenos visą išpuošimą, šviesų sutvarkymą, temos gerą parinkimą ir aktorių vaidybą.

Jaunesnieji prisimins drabužius, spalvas, dekoracijas; taip pat kaip suaugusieji atsimins puikią vaidybą. Alė Kėželienė išpildė Eglės rolę; Leonas Barauskas, Žilvino. Eglės seseris vaidino Birutė Briedienė su Julija Cijūnėliene, o jos brolius Algimantas Dikinis, Vidmantas Rapšys, Pranas Beinoras, Romas Stakauskas. Tėvą tikslingai vaizdavo Stasys Bernatavičius ir motiną Emilija Gepnerienė. Rašant aktorių sąrašą negalima pamiršti Protenės, kuri buvo Marija Lemešytė-Dikinienė; Žilvino pasiuntinio, Romo Stakausko; Žynės, Elenos Petrokaitės-Rukuižienės; ir Žilvino vaikų, Sauliaus Grėbliūno, Leono Valaičio ir Elenos Bradūnaitės.

Zita Kevalaitytė-Visockienė, kuri dabar moko ČALM klases dailaus skaitymo, režisavo "Eglę Žalčių Karalienę".

Jaunimas, balsuodamas už geriausius artistus, be abejo nominuotų Eleną Petrokaitę-Rukuižienę (Žynę) Oskarui. Taip vaizdžiai ji išpildė savo rolę! Kitom premijom balsuotų už Leoną Valaitį ir Eleną Bradūnaitę, ne todėl, kad jie tokie puikūs artistai, bet, kad jie jaunimo atstovai scenoje. Šis vaidinimas buvo pirma kelionė antrokui ir trečiokei į teatro pasaulį ir su pasididžiavimu jų progresą sekė draugai. Didžiuojasi jų

---

misi nei ateitininkai. Štai Chicagoje veikia garsus Neo-Lituania sporto klubas, kurį įkūrė ir globoja Neo-Lituania korporacija. Ši organizacija žino, kad per sportą ji gali pritraukti savon šeimon naujų jėgų ir kartu išpopuliarinti organizacijos vardą. Jos pavyzdžiu galėtų pasekti ir ateitininkai.

Bene vienas iš šviesiausių pragiedrulių sporto auklėjimo atžvilgiu yra Cicero moksleivija. Šios kuopos ateitininkai, daugiausiai mokytojo Taugino dėka, jau keli metai kaip aktyviai dalyvauja sportiniame gyvenime. Kuopos nariai turi net savo atskirą klubą. Ir kas svarbiausia tai, kad kuopos sportinis gyvenimas nuolatos auga. Cicero ateitininkų sporto klubas pajėgia jau net dalyvauti bendrose Š. Amerikos lietuvių sporto varžybose ir yra atsiekęs gražių laimėjimų. Cicero kuopa turėtų ateitininkams būti pavyzdžiu. Jos veikla ypatingai turėtų susidomėti visi moksleiviai ir pabandyti savo kuopose įsteigti sporto ratelius. Moksleivių susirinkimai taip pat taps daug įdomesni, įvairesni ir gyvesni, jei į moksleivių veiklą bus įjungta ir sportas.

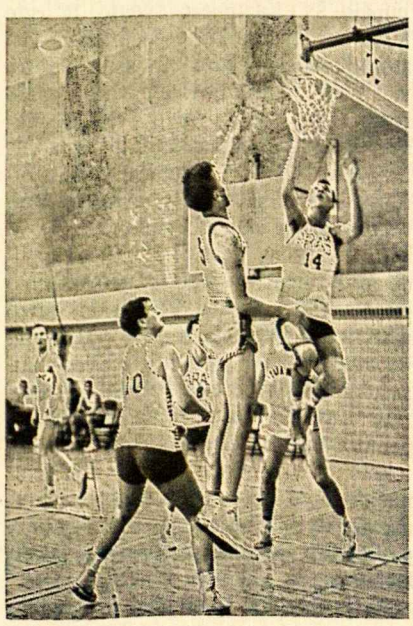

Momentas iš krepšinio rungtynių lietuvių pirmenybėse. Chicagos Arui du taškus pelno Pilčius (Nr. 14).

sugebėjimais ir džiaugiasi jų laime visi, kurie juos pažįsta.

Jau užuolaida leidžiasi, šviesos mirkčioja, kol visa salė atsikrato tamsumos. Keliasi žiūrovai eiti į belaukiančius namus, bet jie apsupti migla — dar šiurpas tebekutena nugarą, dar akyse tebestovi vaizdas eglės staiga kylančios iš scenos grindų. Bet jau baigėsi fantazijos valanda, ištirpo grožis, scena tuščia. Dėkojam Scenos Darbuotojų Sąjungai — tikimės vėl kada nors jie apsups mus migla ir užliūliuos pastatymų gražumu. **Irena Rušėnaitė**

nuo rytų iki vakarų

Worcester jaunučiai ateitininkai

WORCESTER

Šv. Kazimiero šventė

Vasario 28 Aušros Vartų parapijoje, Worcesterio ateitininkai įspūdingai paminėjo Šv. Kazimiero šventę. Iš ryto buvo šv. Mišios, kuriose dalyvavo visi ateitininkai — jauni ir seni. Po to, visi suėjo į parapijos salę valgyti pusryčių. Tarp svečių buvo prel. K. Vasys, kun. A. Jankauskas, LB pirm. Pr. Stanelis, MAS CV vicepirmininkas rytuose R. Pauliukonis, ir jaunučių ateitininkų globėjas Pr. Pauliukonis.

Po pusryčių jaunučiai gražiai išpildė programą — tipiško susirinkimo įscenizavimą. Scenai atsidarius, buvo matyti visi jaunučiai susėdę puslankiu. Būrininkė Onilė Vaitkutė pravedė susirinkimą. Maldą sukalbėjus, sekretorius Kęstutis Pauliukonis perskaitė pereito susirinkimo protokolą. Iš protokolo buvo galima matyti, kad jaunučiai buvo patys nutarę šią programą išpildyti. Šiuo atveju tikrai galima pasveikinti jų pasiryžimą ir savarankiškumą.

Po protokolo jaunučiai sugiedojo "Šv. Kazimierai, mūsų globėjau". Laima Pauliukonytė paskaitė apie Šv. Kazimiero gyvenimą. Arvydas Klimavišius, Regina Klimavičiūtė, Audra Dėdinaitė, Ramutė Gražulytė ir Edvardas Meilus padeklamavo po eilėraštuką apie šv. Kazimierą.

Zita Babickaitė paskaitė apie Šv. Kazimiero dorybes. Toliau visi sugiedojo "Per kiekvieną naktį dieną garbink vardą Marijos". Petras Gražulis paskaitė apie šv. Kazimiero garbinimą. Bernadeta Miliauskaitė padeklamavo eilėraštį 'Tėvynės meilė". Susirinkimas užsibaigė malda ir tautos himnu.

Po oficialios dalies sekė žaidimai — "Pažiūrėkit jūs visi", "Du gaideliai", "Oi tu ieva, ievuže" ir "Klausė žvirblis čiulbuonėlis". Giesmėms ir žaidimams akomponavo Eglė Pauliukonytė. Visi buvo labai patenkinti programa ir linki jaunučiams vėl taip gražiai pasirodyti ateityje.

E. P.

NEW YORK

MAS Marijos Pečkauskaitės kuopa turi naują globėją — p. Antaną Sabalį. Jo globoje pirmas susirinkimas įvyko vasario 20 d. Vainių namuose Maspeth'e. Susirinkimui pirmininkavo L. Malinauskaitė, sekretoriavo E. Juškaitė. M. Sandanavičiūtė skaitė referatą "Koks berniukas mergaitei patinka." Berniukas visų pirma turi būti natūralus. Ji nenorėtų "Einsteino" su savo formulėm, bet neturėtų ir "žioplas" būti. Referate Marytė reiškė daugiausia savo asmenišką nuomonę.

Algis Balsys, buvęs Worchester studijų dienoje, papasakojo savo diskusijų būrelio mintis apie klausimą, — kokia mergaitė berniukui patinka. Grupė išsprendė, kad mergaitė turėtų turėti kiek nors grožio, arba nors būtų simpatiška, kad būtų natūrali, įdomi ir nesidažytų. Kad nebijotų pa-

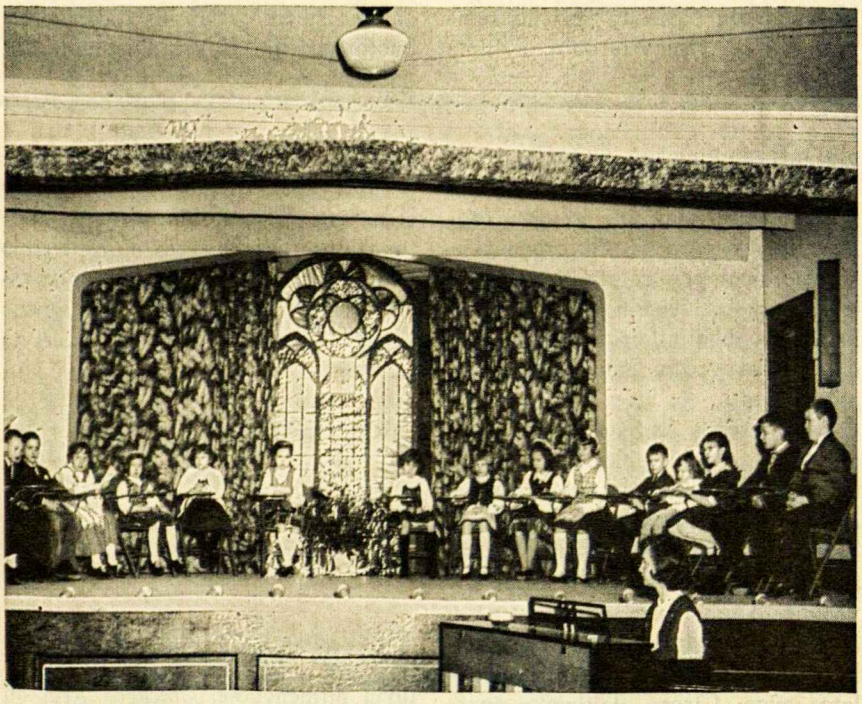

Worcester jaunučiai ateitininkai

sakyti savo nuomonę, bet kad nebūtų diktatorius. Petras Sandanavičius perskaitė savo humoristinį eilėraštį.

P. A. Sabalis iškėlė tris klausimus: 1) Ar draugaujant svarbu draugo religija? 2) Ar svarbu tautybė? 3) Ar tie dalykai svarbiau berniukams ar mergaitėms? Kilo gyvos diskusijos. kai kurie dalyviai galvojo, kad draugaujant su kitų tautybių ir religijų moksleiviais, galima geriau jas pažinti. Diskusijų metu prieita bendra nuomonė: reikia gerai žinoti apie savo religiją ir tautybę prieš besidomint kitomis.

Po susirinkimo šeimininkai p. Vainiai pavaišino. Prie plokštelių muzikos buvo pasišokta, o šeimininkai pravedė porą labai įdomių žaidimų. Susirinkimas praėjo labai gyvai ir įdomiai. Visa kuopa dėkinga naujam globėjui ir ponams Vainiams už malonų priėmimą ir globą.

Birutė Barauskaitė

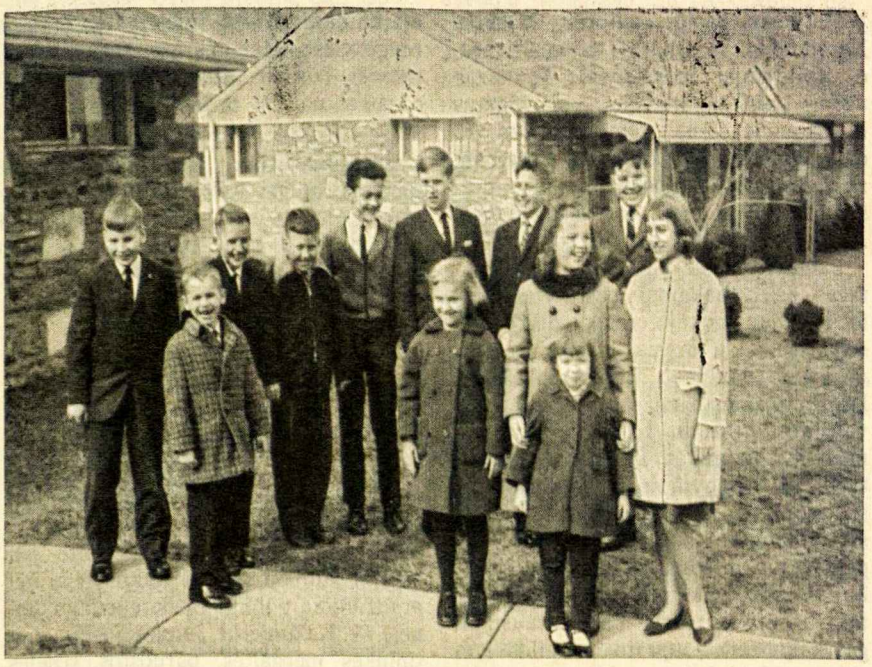

Jaunučiai ateitininkai Philadephijoje

PHILADELPHIA

Kas naujo pas jaunučius?

Šiais metais kovo pradžioje jaunučiai ateitininkai turėjo susirinkimą pas savo narę Aušrelę Kananavičiutę. Susirinkimą skyrėm paminėti Šv. Kazimierui. Vytas Maciūnas skaitė referatą apie šventąjį, visos Lietuvos ir mūsų globėją. Dienai pritaikintus eilėraščius deklamavo ir skaitė: Petras Vaškys, Algis Maciūnas, Aušra Kananavičiutė ir Virgis Volertas. Iškeltas klausimas prašyti "Ateities" įvesti jaunučiams skyrių. Ten visi jaunučiai iš visur galėtumėm pasireikšti rašinėliais, korespondencijomis, nuotraukomis ir savo piešiniais. Šiuo metu mes neturime savo kampelio, nedrįstam nei rašyti. Jauniai jau skaitome ir "Ateitį". Kasoje turėjome kiek pinigų, tai "Ateičiai" paremti nutarėme nusiųsti $3.00.

Po susirinkimo Aušrelės mamytė mus skaniai pavaišino. O po to visi išskubėjom į ten esančią aikštelę pažaisti. Jaunučių Philadelphijoje yra tik 16. Globoja sendraugiai, tėveliai. Susirinkimus stengiamės daryti kas mėnesį, bet kartais neišeina. Leidžiame savo neperiodinį laikraštėlį "Vieversėlį". Turime įsivedę taškų sistemą už įvairius gerus darbelius. Daugiausiai gavę taškų gale metų bus kuo nors apdovanoti. Valdybą sudaro: Vytas Maciūnas, sekr., Aldona Šalčiūnaitė, ižd., ir Rimas Juzaitis, pirm.

Buvo labai malonu, kad šiais metais net du kartu Philadelphijos ateitininkus aplankė Tėvas G. Kijauskas, SJ, moksleivių ateitininkų dvasios vadas. Kovo viduryje čia laikė rekolekcijas Šv. Andriejaus bažnyčioj. Buvo pirmą kartą atlaikytos naujai įvestos lietuviškos pamaldos. Po pamaldų buvo bendri visų ateitininkų pusryčiai.

Korespondentas

BALTIMORE

Šv. Kazimiero šventė

Baltimorės ir Washingtono ateitininkai vasario mėn. 7 d. surengė įspūdingą Šv. Kazimiero akademiją, kurią suorganizavo Baltimorės sendraugių valdyba. Šventė prasidėjo pamaldomis lietuvių parap. Šv. Alfonso bažnyčioje 8:30 val. ryto. Šv. mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Antanas Dranginis. Pamaldose moksleiviai ateitininkai dalyvavo su savo vėliava. Nežiūrint gana ankstoko laiko, iš Washingtono didokas būrys atvyko į šventę. Dauguma ateitininkų bendrai ėjo prie Šv. Komunijos.

Po pamaldų ateitininkai su svečiais susirinko į parapijos salę, kurioje susidarė gan didelis būrys dalyvių. Čia iš pat pradžių, šeimyninėje nuotaikoje pasišnekučiuodami, visi kas tik norėjo ir kuo norėjo vaišinosi iš turtingo ir skoningai paruošto bufeto. Bufetą suorganizavo ir vadovavo p. M. Noreikienė su talkininkėmis p.p. O. Eringiene, R. Galinaitiene ir Grybauskiene. Aptarnavimas buvo tvarkingas, greitas ir mandagus. Tai nuopelnas tvarkiusiųjų.

Po pusryčių prasidėjo akademija. Prezidiumas buvo sudarytas iš visų Ateitininkų Federacijos padalinių, esančių šiose kolonijose, pirmininkų: Washingtono — sendraugių Antano Vasaičio ir baltimoriečių sendraugių Stasio Balčiūno, studentų Rimo Šilgalio ir moksleivių Ilonos Noreikaitės. Tokios sudėties prezidiumas prisistatė susirinkusiems, kurio vardu Stasys Balčiūnas ir atidarė akademiją. Pirmiausia jis apgailestavo, kad nėra dvasiškio, nors buvo prašyti keli lietuviai kunigai, tačiau jie atsisakė dalyvauti — motyvuodami, esą šiuo laiku užimti bažnyčiose. Akademija pradėta malda, kurią atliko jauniausia prezidiumo narė dvylikametė Ilona Noreikaitė. Ji paskaitė maldą į Šv. Kazimierą iš parašytos Sibire maldaknygės "Marija, gelbėk mus". Jos balselis skambėjo drąsiai, aiškiai ir jausmingai. Tai buvo labai įspūdinga, kad mergaitė, kuri jau čia gimusi šaukiasi Šv. Kazimiero globos mums ir mūsų brangiajai Lietuvai.

Toliau sekė sendraugio iš Washingtono p. Jono Vaitkaus paskaita, kuri nebuvo užtęsta ir nebuvo kartotos senos mintys, tačiau buvo kondensuota, kiekvienas žodis bei mintis svari ir iškelta įdomūs įvykiai iš Šv. Kazimiero gyvenimo. Visi atidžiai klausėsi.

Po paskaitos sekė moksleivių įžodis, kurį pravesti ir priimti buvo pakviestas baltimorietis sendraugis, moksleivių ir bendrai Baltimorės ateitininkiško jaunimo globėjas p. Cezaris Surdokas. Įžodį davė jaunučiai ir moksleiviai, kurių būrelis buvo netaip jau mažas. Davusiems įžodį juosteles ir ženkliukus prisegė mergaičių ateitininkių globėja p. M. Noreikienė ir Ateitininkų Federacijos Valdybos narys dr. Antanas Sužiedėlis. Davusius įžodį sveikino: Cezaris Surdokas, dr. Antanas Sužiedėlis ir prof. Antanas Vasaitis. Davusiųjų įžodį vardu dėkojo Ilona Noreikaitė. Pirmininkaujantis paskelbė pertrauką ir perdavė akademijai vadovavimą prof. Antanui Vasaičiui.

Pertraukos metu dalyviai dalinosi įspūdžiais ir vaišinosi kas kuo norėjo. Po pertraukos p. Vasaitis paskelbė sekančiu punktu montažą. Jo autorė baltimorietė sendraugė Stasė Surdokienė,

pastatymas pačios autorės, Marytės Noreikienės ir Onutės Adomaitienės, o išpildytojai moksleiviai. Montažas užėmė apie 15 minučių, gana įdomus ir tinkamas dienai. Jame išreikšta žodžiu, giesmėmis, baletu šv. Kazimiero kelias į šventuosius ir mūsų prašymas globoti mus ir mūsų tėvynę. Akademija baigta ateitininkų himnu.

Baigiant tenka pastebėti, kad montažas buvo tinkamai pastatytas: visi išpildytojai mokėjo roles, aiški tarsena, laisvai ir drąsiai laikėsi scenoje, neblogai padainavo, baleto šokėja D. Drazdytė plastiškai ir grakščiai atvaizdavo pasaulio triukšmingumą, o mažytės mergaitės L. ir V. Galinaitytės, S. Eringytė ir R. Laskauskaitė su lelijomis įspūdingai atvaizdavo šv. Kazimiero dorybes. Didelis nuopelnas tenka montažo pastatytojoms, kurios savo motiniškomis širdimis taip užbūrė jaunimą, kuris drausmingai kaip vienas suprato ir išpildė jam skirtą uždavinį.

Bendrai tenka pastebėti, kad akademija buvo gerai organizuota, tvarkinga ir gana įspūdinga. **S. B.**

ROCHESTER

Balandžio 3 d. Miško Brolių kuopos Rochesterio moksleiviai ir jaunučiai ateitininkai šventė savo penkių metų veiklos sukaktį. Ta proga aštuntą valandą nariai išklausė šv. mišias ir visi priėmė šv. komuniją. Po pamaldų sekė bendri pusryčiai. Prieš pusryčius sukalbėjo maldą J. Laukaitis, jaunučių pirmininkas. Pusryčių metu kalbėjo dr. A. Klimas ir dr. V. Lelis. Kadangi mišių intencija buvo už žuvusius lietuvius vaikus Sibire, dr. Klimas kalbėjo, kaip jis pats, būdamas mokinys, buvo kalėjime. Dr. Lelis kalbėjo apie didvyriškumą ir kaip jį galima pritaikyti kasdienos gyvenimui. "Yra tautų didvyrių, kurie garsūs savo tautose, šventieji didvyriai visai žmonijai. Žmonės, kurie daro didelius darbus dėl pinigų arba asmeninės garbės, nėra iš viso didvyriai."

Moksleivių ir jaunučių globėjas B. Krokys priminė dienas, kada kuopa įsisteigė ir kai kurie nariai buvo dar maži vaikai. "O kuo būsime už kitų penkių metų?" Globėjas ragino, kad narių tarpe būtų draugiškumas ir meilė. Audrius Klimas padeklamavo eilėraštį "Vaidilos šauksmas"' Pusryčius globojo ir paruošė p. Klimienė ir p. Laukaitienė. Po susirinkimo buvo pasitarimai apie vasaros stovyklavimą. **Dalyvė**

TORONTO

Šv. Kazimiero minėjimas

Šiais metais kovo 7 d., Šv. Kazimiero šventės proga, Toronto studentai ateitininkai ėmėsi iniciatyvos ir surengė viešą minėjimą visuomenei. Ryte visi Toronto ateitininkai dalyvavo organizuotai šv. mišiose, kurios pirmą kartą aukotos lietuviškai.

Minėjimas įvyko 4 v. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje. Malonu buvo matyti tiek daug publikos. Draugovės pirmininkė Aldona Bušinskaitė pravedė minėjimo programą po T. Kornelijaus, OFM, sukalbėtos invokacijos. Ji aiškino, kad minėjimo tema bus "Šv. Kazimieras — jaunimo idealas". Kolegės Živilės Šlekytės paskaita apie jaunystę buvo gili ir provokuojanti, ir labai šiltai sutikta visos publikos.

Meninėje programoje vyresnieji moksleiviai įdomiai išpildė montažą apie šv. Kazimierą. Kun. Staškevičius jiems padėjo pasiruošti. Toronte jau žinomi jaunieji broliai Kaknevičiai vėl pradžiugino publiką, sudainuodami dainelę šv. Kazimierui. Jaunesniosios ateitininkės mergaitės, paruoštos seselės Viktorijos, atliko bendrą deklamaciją ir sugiedojo giesmę šv. Kazimierui. Gale studentai, padedami moksleivių, pristatė publikai modernių, bet labai įspūdingų dainų ir deklamacijų pynę, kurią paruošė kol. Vida Tamulaitytė. Nevienas žiūrovas nubraukė ašarą. Scenai dekoracijos buvo paruoštos kun. Staškevičiaus; jos susilaukė daug teigiamų komentarų.

Minėjimas praėjo su dideliu pasisekimu. Publikai ypatingai patiko, kad visa tai buvo suruošta ir pravesta jaunimo. O minėjimo pasisekimas studentams ateitininkams parodė, kad nėra taip "baisu" išeiti į visuomenę. Tai buvo pirmas kartas, kada studentai praplėtė akiratį — ir tikimės, kad nepaskutinis. **Korespondentė**

HAMILTON

Moksleiviai

Šaltą ir nejaukią kovo 28 dieną susirinkome salėje po bažnyčia ir prasidėjo susirinkimas. Mes Hamiltone stengiamės kiekviename susirinkime turėti paskaitininką, kuris mums duotų naujų idėjų ir paįvairintų susirinkimus. Į šį susirinkimą buvo pakviestas Tėvas J. Kubilius, SJ, iš Chicagos, kuris vedė mūsų parapijoje rekolekcijas.

Dabar norėčiau trumpai aprašyti jo tartus žodžius: "Koks yra mūsų ateitininkų uždavinys?" paklausė jis mūsų. Norėdami sužinoti uždavinį pirmiausia turim žinoti, kas tie ateitininkai yra? Daug šių dienų ateitininkų tarpe yra žmonių, kurie nuoširdžiai neprisideda. Jie ateitininkai dėlto, kad juos tėvai privertė, arba, kad draugai prikalbino. Kiti, kurie mano, kad jie daug žino, ateina kitiems duoti pavyzdį, o dar kiti daugiausia tik seka kitus.

Ateitininkų idealas yra — "Visa atnaujinti Kristuje". Mes naujiname, bet nieko neatnaujiname. Ateitininkų organizacija yra stipriausia, turi daug vadų ir pajėgių žmonių, kaip pavyzdžiui: Damušis, Pikūnas, Girnius ir daug kitų.

Toliau kalbėjo: kuo mes geresni už kitus jaunus žmones? Daugiau žinom, nes mums žmonės daugiau pasako ir padeda veikti, bet mes vis labai daug nepadarom. Mūsų didesnis idealas, ir esam ir nesam geresni arba blogesni. Ateitis yra mūsų rankose, mes jauni, pilni realių ir ne realių svajonių, kurias galime išpildyti. Ką aš turėčiau daryti? Mes studijuojame, referatus rašome, draugai paploja susirinkimuo-

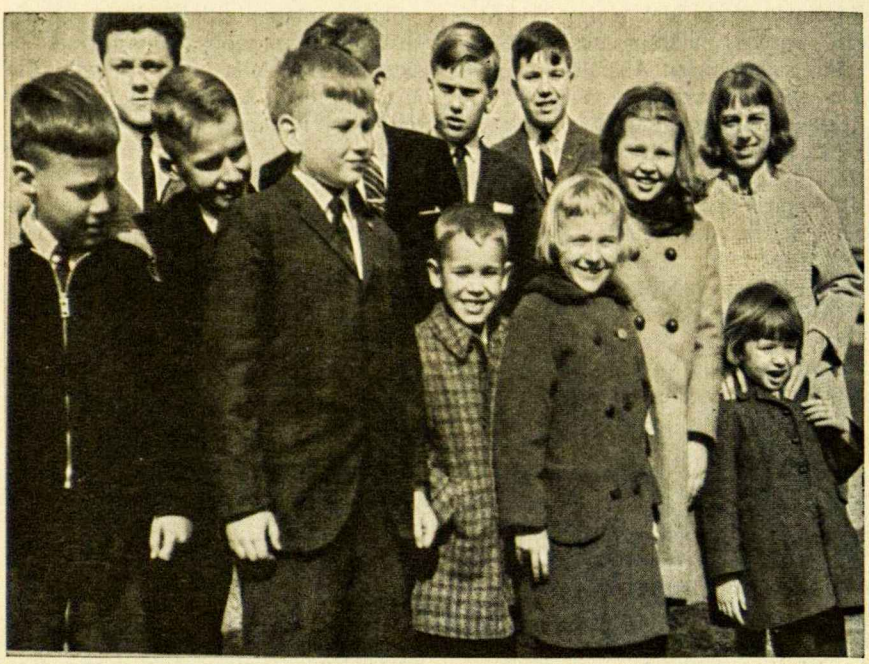

Philadelphia janučiai ateitininkai

se, susidraugaujame, pabūname kartu su kitais savo amžiaus jaunuoliais. Visas šitas išeina mums į naudą.

Tėvas Kubilius taip galvoja: ateitininkas neturėtų niekur išsiskirti iš savo tarpo žmonių. 1. Viską ką daro turėtų daryti tobulai. Šeimoje turėtų atnešti ką nors gero. Jis turėtų būti paklusnus, gero vaiko pavyzdys. 2. Mokykloje turėtų truputį geriau mokytis ir būti geresniu visais atžvilgiais 3. Bendruomenėj turi atsiminti, kad tikras draugas turi truputį daugiau negu kiti, jis nelaimėj padeda, su juo galima bendrauti. 4. Socialinė veikla daugiausiai pas ateitininkus yra dingusi. Mes tiktai kartojame savo idealą, bet nieko apie jį nedarome. Idealo reikia siekti kaipo žmonėms, kad žodis būtų tikras, kad mokslas būtų pilnas. Šitoks jaunuolis yra tikras ateitininkas. Nuolatiniai atnaujinti Kristaus mokslą, būti nors trumpam laikui tikru žmogumi.

Žmonės yra nepajėgūs — sunku būti tikru ateitininku. Šventas savo tarpe socialinis santykiavimas turėtų būti nuolatinis susisiekimas. Jeigu ateitininkai savo šokiuose neturi ko nors specialaus, geresnio, nėra verta į juos eiti. Jie turėtų turėti ką nors prakilnesnio ir lietuviško, ir išlaikyti tam tikrą principą. Paprasti šokiai pasidaro "nešvarūs". Į savo šokius įsileidžiami tokie, kurie sugadina visą atmosferą. Pasižiūrėkime, kaip mes elgiamės kitų žmonių tarpe. Geriau turėti mažą, bet tvirtą grupę.

Šis idealas gali mums padėti išaugti didžiais žmonėmis, padėti užaugti tikrais, tobulais žmonėmis. Susirinkimai moko vadovauti, išmoko valdyti minias, nebijoti disciplinos; yra pradžia visuomenės ir kultūrinio gyvenimo. Įprantam vykdyti nutarimus, logiškai galvoti. Išmokstame dorinio auklėjimo, kaip elgtis, kad kiti nekritikuotų. Mes gauname stovyklas, kuriose susitinkame daugiau jaunimo, esame masėje, išmokstam nebūti pasyviais. Laukiantis mūsų darbas yra milžiniškas. Pamesti tautybę arba nutautėti yra didžiausias pavojus. Su ja galime atnešti kitiems šokį, dainą, papročius, kultūrą, padorumą. Kitaip mes išaugsime, kaip daugelis amerikiečių lietuvių, valkatomis. Būsime apsileidę, girti, o toliau narkotikų naudotojai, ir būsime nenaudingi visuomenei, žmonės, kuriuos reikia pašalinti.

Mums reikia būti realiais ateitininkais ir ką nors konkrečiai padaryti.

Aš tikiu, kad ir jums Tėvo Kubiliaus kalba atneš daug įspūdžių, kaip ir mums hamiltoniečiams atnešė.

Gabija

Sendraugiai

Hamiltono ateitininkai sendraugiai paminėjo savo veiklos 15 metų sukaktį susirinkimu — kavute. Paskaitą apie "Bažnyčios Globėją — Mariją" skaitė svečias iš Toronto, kun. Kornelijus Bučmys, OFM. Meninę dalį išpildė ateitininkai ir drauge dramos būrelio "Aukuro" nariai: L. Virbickaitė ir K. Bungarda. Savo kūrybos paskaitė Vl. Kažemėkas.

Išsamų pranešimą apie kuopos veiklą per visą 15 metų padarė kupos pirmininkas J. Pleinys. Drauge išreiškė didžią padėką dvasios vadui prel. J. Tadarauskui už tą globą, kurią kuopa patyrė per savo veiklos laikotarpį, ne tik moralinę, bet ir materialinę paramą. Taip pat prašė prel. Tadarauską ir toliau būti mūsų tarpe ir duoti stiprybės ir energijos mūsų veiklai.

Kuopa buvo įsteigta susirinkime 1949 m. klebonijoje, dvasios vado klebono prel. J. Tadarausko globoje. Susibūrus po ateitininkiška vėliava, pražydėjo veikla. Ji nebuvo vien tik savųjų tarpe, bet reiškėsi ir visuomenėje kultūriniais parengimais ir minėjimais. Buvo suruoštas literatūrinis teismas romanui "Dulkės raudonam saulėleidyje", pakviesti šie teatrai su pastatymais: Toronto mėgėjų teatras—"Svetimos plunksnos", Montrealio — "Baltaragio Malūnas" ir "Melagėlis", Detroito — "Prieš srovę" ir "Sąmokslas prieš savuosius", Clevelando "Vaidilos" teatras — "Brandos atestatas". Vietinis Hamiltono teatras "Aukuras" ateitininkams pastatė: "Amerika pirtyje", "Pirmas skambutis" ir "Šv. Kazimieras". Pakviesti solistai: Pr. Bičkienė, J. Liustikaitė, V. Verikaitis ir kiti. Rašytojai: poetas B. Brazdžionis, P. Jurkus, A. Gustaitis, aktorius A. Žemaitaitis, aktorė E. Dauguvietytė-Kudabienė ir kiti. Kasmet ruošiami Šv. Kazimiero ir Kristaus Karaliaus švenčių minėjimai. Su paskaitomis dalyvavo: prof. A. Damušis, prof. S. Sužiedėlis, dr. A. Šapoka, dr. V. Vygantas, dr. J. Girnius, mok. A. Rinkūnas ir kiti. Paminėta M. Pečkauskaitė, prof. St. Šalkauskis, Maironis ir kiti ateitininkams ar lietuvių tautai nusipelnę žmonės.

Daugiausia laiko ateitininkai sendraugiai skiria veiklai su jaunimu ar tai lėšų telkime per šokių vakarus ar tiesioginiai. Pats kuopos pirmininkas J. Pleinys globoja ir veikia su vyresniaisiais moksleiviais ateitininkais, drauge su ateitininke sendrauge gailestinga seserimi T. Verbickaite. Jaunesniuosius moksleivius ateitininkus globoja ateitininkė sendraugė El. Gudinskienė, o jaunučius — vyresnioji moksleivė ateitininkė O. Bugailiškytė. Vyresniųjų moksleivių yra 27, jaunesniųjų — 21, jaunučių — 15. Susirinkimai vyksta kas dvi savaitės.

Šiems metams kuopos valdyba numačiusi gan didelę veiklos programą. Pirmoj eilėj — naują mūsų kolonijoj dalyką — suruošti vaikų kaukių balių su premijomis. Toliau šv. Kazimiero minėjimą vietinėmis pajėgomis. Atvelykio sekmadienyje "Velykų Bobutę" vaikams, pyragų išpardavimą, jaunimo meno ir margučių parodą. Pakviesti iš Clevelando "Vaidilos" teatrą su veikalu "Užburtoji dūdelė", vaikams ir suaugusiems. Gavėnios metu suorganizuoti pora gerų paskaitų ir gegužės pabaigoje metinę ateitininkų šventę. Pabaigoje pirmininkas prašė visų narių paramos, nes viena valdyba užsibrėžtų planų neįvykdys be narių pagalbos.

Praurimė

Clevelando moksleiviai ateitininkai "Rearing Twenties" vakare.

ALp(LKA)1786
1965, Nr.4

CLEVELAND

Moksleiviai

Spalio 25, 1964 minėjome Kristaus Karaliaus šventę. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje 10:30 mišiose dalyvavo studentai, moksleiviai ir sendraugiai su savo vėliavomis. Po mišių, parapijos salėje, įvyko agapė, kurios programoje pasirodė ir jaunučiai. Po pietų 3 val. įvyko Kristaus Karaliaus minėjimas Neperstojančios Pagalbos parapijos salėje.

Spalio 30 turėjome įdomų kaukių balių Alfredo Urbonavičiaus namuose. Iš anksto pasidalinome balaus rūpesčiais. Vieni puošė patalpas, kiti rūpinosi vaišėmis, treti muziką parūpino. Ir ko čia neatsilankė: čigonių, "bomų", ūkininkų, jūreivių, kareivių, o vienas net pabėgęs kalinys.

Lapkričio 15, 1964 Šv. Jurgio patalpose įvyko susirinkimas, vienas iš pačių įdomiausių. Gavome popierio, žirklių ir klijų. Pasiskirstėme į grupes ir pradėjome statyti "bokštus". Visos grupės stengėsi kuo gražesnį, aukštesnį ir stipresnį bokštą iškombinuoti, bet nevisada sekėsi. Kartais viskas sugriūdavo. Po valandos prakaitavimo, galėjome pasijuokti iš savo fantazijos bokštų. Iš stebėtojų sužinojome, kad tikslas šito bandymo buvo arčiau susipažint kaip veikia grupė, jos vadovai ir bendradarbiavimas. Pasimokėme kaip protokolus rašyti ir pamatę filmą iš Kanados stovyklos, skirstėmės.

Lapkričio 26-29 Clevelande įvyko sendraugių suvažiavimas. Mes, moksleiviai, jiems padėjome savo darbu. Puošėme salę, prie stalų patarnavome, indus plovėme ir kitus darbelius atlikome. Pats didysis suvažiavimo punktas buvo prof. J. Ereto paskaita ir jo paties dalyvavimas šiame suvažiavime. Šeštadienį vakare parapijos salėje įvyko dailiojo žodžio koncertas. Suvažiavimo metu toj pačioj salėje vyko dailininkų meno paroda. Suvažiavimas baigėsi iškilmingu posėdžiu.

Gruodžio 6 d. įvyko susirinkimas pas p.p. Pliodžinskus. Dienotvarkėje turėjome įdomias diskusijas: "Kas yra ateitininkas ir kodėl mes esame ateitininkai?" Dvi atskiros grupės — abi nukrypo nuo temos — diskutavo "mandagumą".

Gruodžio 26 važiavome į Dainavą dalyvauti ideologiniuose kursouse. Ten išklausėme paskaitų, dalyvavome diskusijose ir laisvalaikiu čiuožėme ant Spyglio, vakarais šokome ir dainavome. Keturios dienos prabėgo kaip viena ir sunku buvo atsiskirti su Dainava. Nuoširdus ačiū Clevelando studentams mūsų kelione pasirūpinusiems.

Šių metų sausio 24 turėjome susirinkimą p.p. Garkų namuose. Susirinkimo tikslas buvo pasiruošti egzaminams, įžodžiui ir montažui. Didelis ačiū ponui Garkai, paaukojusiam $10 mūsų kuopai Kristaus Karaliaus šventės metu. Esame dėkingi ir panelėms Vidai ir Livijai Kasperavičiūtėms ir ponui Razgaičiui už padėjimą mums egzaminams pasiruošti.

Irena Banionytė

DETROIT

Studentai

Gavėnios sezonas atėjo kaip tik laiku Detroito studentui ateitininkui — kitaip nusialintų vargšelis belakstydamas į visokius organizacinius pobūvius, parengimus.

Sausio 24 pas p. Damušius jis atžingsniavo galbūt nenoromis į pirmąjį naujų metų susirinkimą išgirsti modernių lietuvių poetų lyrikos žodžių. Maloniai nustebintas pateiktais jausmais, jis ryžosi ir patsai patirti gamtos poezijos. Todėl vasario 6-7 dienomis traukė į Dainavą iškylai. Draugų susirinko nemažai. Moksleiviai ateitininkai, šeimininkai detroitiškiai ir smarkus penketukas iš Ann Arboro geram ūpe sudorojo visą paruoštą valgį, išdainavo visas lietuviškas ir ne taip jau lietuviškas dainas ir sukūreno visas ugniakuro malkas. Tik oras ne pagal užsakymą — tai perdaug tirpdė, tai perdaug lijo, bet gero ūpo neužgesino.

Sekė Vasario 16 šventė ir studentas rišosi juostelę organizuotai eisenai į iškilmingas Šv. Mišias bei minėjimą. O kitą sekmadienį, vasario 21, vaišinosi pas sendraugius ateitininkus jų suruoštoj literatūros popietėj. Čia jam buvo pristatyti detroitiškiai: A. Milmantienė, V. Bogutaitė-Keblienė, K. Keblys, D. Bajorūnaitė ir A. Gladkauskas (pasinaudojęs I. Damušytės skaitymo gabumais) su savaisiais literatūriniais bandymais. Programa buvo įvairi — ir poezijos ir beletristikos mišinys. Visą popietę suorganizavo ir su savo lengvu jumoru ir sklandumu į darnų vienetą suvedė Dr. K. Keblys. Jam ir kitiems programos dalyviams norėtųsi palinkėti — "tik ryžto".

Laikas vis bėga — žiūrėk, vasarį pasivijo kovas ir gavėnia čia pat. Bet gi reikėjo "paskutinio pasispardymo". Tad užgavėnių vakarą susirinko visi pas p.p. Briedžius tradiciniam "blynų baliui". Žmonių daug — ir pakviesti svečiai skautai ir patys rengėjai ypatingai gausiai atsilankė. Rūsys vakarui pavirto į Paryžiaus kavinę: maži staliukai įnešė nuotaikos, mirgančios žvakės spalvos, kol. Sičiūno (iš Ann Arbor) gitara švelnios harmonijos, o p. Briedienės dviejų rūšių blynai, žagarėliai ir ponckos — gero apetito.

Net nespėjo Detroito ateitininkas atsigauti po šio susibūrimo, kai kovo 14 valdyba jį pakvietė pas p. Majauskus rimtam susirinkimui. Programa verta ypatingo dėmesio: debatų formoje Vitalija ir Kęstutis Kebliai nagrinėjo lietuviškumo sąryšį su morale. Kilo diskusijos, kurios nesibaigė vien susirinkimo uždarymu; dar ilgai pasiliko dalyviai privačioms diskusijoms, dainų rateliui ir šiaip pabendravimui. Tik tolimas kelias ir rytojaus egzaminai privertė devynis Ann Arboriškius, o taip pat ir vietinius — išsiskirstyti.

D.B.

BROLIAI,

mums trūksta vietos. Detroito ir Chicagos korespondencijas rasite sekančiame numeryje.

Redakcija

"Ateitis" – puiki dovana jaunimui! Todėl per šį spaudos platinimo mėnesį užsakyk "Ateitį" naujam skaitytojui, parinkęs bent vieną iš jaunimo tarpo! Užsakydamas siųsk tik $2.00 už prenumeratą iki metų galo!

90.725.41